

Säätytalon peruskorjaus 2023-2025

Sisätilojen konservointityöt:

1. kerros

kuustie&sorri oy

2 Säätytalon peruskorjaus 2023–2025

Tekijät

Bergholm Emilia, konservaattori AMK

Kangas Maria, restauroija AMK

Kilpiö Tiina, konservaattori AMK (11.10 -15.12.2023)

Kråkstöm Riikka, restauroija AMK, koristemaalari

Kuosa Kaisa, maalarimestari, konservoinnin opiskelija (1.10.2024-5.12.2025)

Lehtinen Mari, restauroija AMK (2.5-20.6.2024)

Moilanen Maiju, konservaattori AMK (22.1.2024 – 5.12.2025)

Oikarinen Heli, konservaattori AMK

Punta Mari, FM konservaattori

Rajamäki Matilda, restauroija, artemi

Sorri Arja, rakennuspintakonservaattori

Vuorisalo Sanni, konservaattori AMK (11.10.2023 – 4.4.2025)

Wassholm Helena, konservaattori AMK (9.9.2024-5.12.2025)

Työn tilaaja

Senaatti-kiinteistöt

Rakennuttajapäällikkö Selja Flink

Etukansi

Näkymä tilassa 117, huoneiden 110 ja 111 ovet

Kuvaaja Arja Sorri

978-952-368-219-1 (painettu)

978-952-368-220-7 (pdf)

Sisällysluettelo

Luettelo liitteistä	4
Johdanto	5
101 Toimisto (valvomo)	7
104 Toimisto	17
105 Kokoustila	21
106 Kokoustila	27
107 Kokoustila	32
Seinä länsi	38
108 Kokoustila	39
109 Tarjoilukeittiö	50
110 Ruokasali	55
112 Vaatehuone	69
115 Tuulikaappi	79
115, 116 ja 117 Käytävät	82
116 Eteishalli ja 117 Porrashalli	91
Ovet 1. ja 2. kerros	133
Mosaikkibetonilattiat, 1. ja 2. kerros, käytävät	140
118 Takaportaat P-3 krs.	146
005–007 ja 118 alin kerros, marmoroinnit	161
119 Takaportaat P-3 krs	172
Materiaaliluettelo	202

Luettelo liitteistä

Liite 1. Eteishalli116 työmenetelmätestit pylväs 6e, kevät 2023

- Eteishallin pylväiden myöhemmin lisätyn sellakan ohennus- ja poistotestit sekä vaurioalueiden retusoinnit ja irtoavan maalin kiinnitys.
- Raportissa 5 sivua.

Liite 2. Väritystutkimus 301 Lasikaton holkka, Emilia Bergholm
20.10.2023

- Lasikaton holkan, lasikaton alapuolisen kattorakenteen ja yläpalkiston alueiden koristemaalausten ja maalausvaiheiden selvitys.
- Raportissa 34 sivua.

Liite 3. Tilojen tekninen kartoitus ja väritystutkimus, kevät 2023

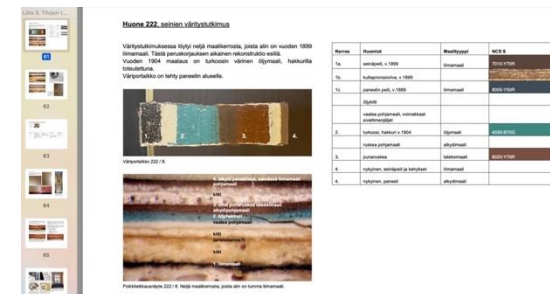
- Teknisellä kartoituksella selvitettiin tilojen seinien maali- ja kittikerrosten irtoamisen syitä, lukumäärää ja paksuutta.
- Väritystutkimuksessa kartoitettiin muutamissa tiloissa maalikerrosten määrä ja sävyjä.
- Raportissa 118 sivua.

Liite 4. Salin 220 tutkimukset, kevät 2023

- Tutkimusten tarkoituksena oli saada käsitys katon pintarakenteesta ja materiaaleista.
- Katosta irrotettiin strappo-menetelmällä 10x10cm alue maalipintaa. Maalikerrosten alta paljastui paksuhko ja pinnan kattava kittikerros sekä laastin päällä oleva seissipinta, joihin päästiin toteuttamaan liukoisuustestejä sekä tippa-pumpulipuikko-, hiilivety- ja liimatippatestejä. Samalla tutkittiin pohjamateriaalien luonnetta ja ominaisuuksia.
- Raportissa 96 sivua.

Kuvakaappaus liitteestä 2.

Kuvakaappaus liitteestä 3.

Kuvakaappaus liitteestä 4.

Liite 5. Liimojen ominaisuudet, jatkotutkimus, kesä 2023

- Tässä selvitystyössä pyrittiin saamaan vastauksia aiemmin tehtyjen selvityksien johdattamiin jatkokysymyksiin kitin liukenemisesta ja liiman sitoutumisvoimasta kitti-liimaseoksessa.
- Vertailussa liimojen Mowiol ja Aquazol ominaisuudet ja käyttöerot.
- Raportissa 24 sivua.

Liite 6. Salien 21 ja 220 kattokenttien kartoitus ja salin 220 liimaustestien tulokset ja lisätestit, syksy 2023

- Raportti käsittelee salien 215 ja 220 kattokenttien irtoavan maalin kartoituksen, salin 220 helmikuussa 2023 tehtyjen liimaustestien kartoituksen ja elokuussa 2023 tehdyt laajemmat liimaustestit, aulan 116 pylväiden liimaustestit ja laajemman lakanpoistotestin, sekä kolossaalipylväiden ja takaportaikon 119 liimaus- ja liukoisuustestit.
- Raportissa 63 sivua.

Liite 7. Salien 215 ja 220 kiinnitysten kartoitukset, tammikuu 2024

- Sali 220 kattokentät, vesipohjaisilla liimoilla tehtyjen irtoavien maalien kiinnitysten kartoitus.
- Raportissa 43 sivua.

Liite 8. Salin 220, MFK-liimalla tehtyjen kiinnitysten kartoitus, 30.7.2024

- Saliin 220 kattokenttiin 10 ja 15 tammikuussa 2024 MFK-liimalla tehtyjen kiinnitystestien kartoitus.
- Raportissa 6 sivua.

Liite 9. Salien 215 ja 220 kattojen liimaushistoria, helmikuu 2024

- Salien 215 ja 220 kattokenttäkuviin koottu tehdyt kiinnitykset vuosilta 1987–2024.
- Raportissa 2 sivua.

Liite 10. Salin 220, lappupaikan kiinnityssuunnitelma, helmikuu 2024

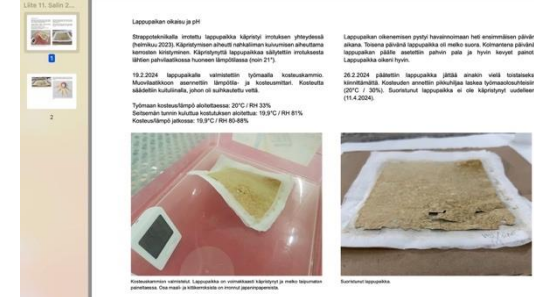
- Strappo-tekniikalla irrotettujen maalikerrosten eli lappupaikan kiinnityssuunnitelma.
- Raportissa 2 sivua.

Liite 11. Salin 220, lappupaikan oikaisu ja kitin pH-mittaus, huhtikuu 2024

- Japaninpaperin ja nahkaliiman avulla irrotetut maalikerrokset käpristyivät irrotuksen yhteydessä.
- Raportissa kerrotaan lappupaikan oikaisusta sekä öljykitin pH-mittaukset.
- Raportissa 2 sivua.

Kuvakaappaus liitteestä 7.

Kuvakaappaus liitteestä 11.

Johdanto

Peruskorjaukseen valmistavat työt aloitettiin keväällä 2023. Tuolloin selvitystyön lähtökohtana on valmistautua ja ennakoida peruskorjauksessa mahdollisesti vastaan tuleviin haasteisiin. Työnkuvaan kuului tilojen seinäpintojen tekninen kartoitus, joka pohjusti kokonaiskuvan tuntemuksen niin maalaushistorian teknisestä puolesta, tasoitteiden paksuuksista ja lukumääristä, käytetyistä maalityypeistä ja tartunnoista, kuin myös maali- ja kittikerrosten lukumääristä. Lisäksi ennalta sovittuihin tiloihin toteutettiin väritystutkimus, jonka avulla selvisi melko yhdenmukainen maalaushistoria. Myös haasteellisimpina tiedettyihin kohteisiin toteutettiin maalinkiinnitystestejä erilaisin liimoin.

Salien 215 ja 220 kattokenttien liimaushaasteiden ymmärtämiseksi irrotettiin maalikerrokset (10x10 cm) strappo-tekniikalla salin 220 katosta. Lisäksi kaksi poralierionäytettä lähetettiin tutkittavaksi tarkemman materiaalianalyysin saamiseksi. Näistä selvitystöistä sekä kirjallisuustutkimuksista liimaustesteineen on tehty kattavat raportit ja ne ovat luettavissa liitteissä.

Peruskorjaus alkoi syksyllä 2023. Suurimmat ja aikaa vievimmat kohteet hankkeessa olivat salien 215 ja 220 konservointityöt, mukaan lukien keskushallin kolossaalipylväiden maalinkiinnitykset. Lasikaton holkka puolestaan toi ennakoimattoman yllätyksen työmäärästään. Eteishallin pylväiden kellastuneen sellakan ohennus toi omat kiinnostavat haasteensa maalinkiinnityksen ohella.

Lisäksi konservointi- ja restaurointitöihin kattojen ja friisien osalta kuuluivat toimisto- ja kokoustiloista 101, 104, 105, 106, 107, 108, 112, 213, 217, 218 ja 222, sekä tarjoilukeittiöt 109 ja 219, mukaan lukien ruokasalin 110 alapaneelien maalinkiinnitys. Kesä-syyskuun

aikana vuonna 2024 julkisivuilla toteutettiin Juhlakulkuefriisin restaurointimaalaustyöt.

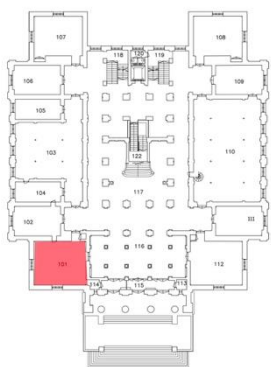
Loppukirin koittaessa kesällä 2025 lisäapuja saatiin muilta urakoitsijoilta. Pohjoisen takaportaan (tila 118) ja isojen salien (215 ja 220) kattopalkistojen maali-irtoamat kiinnitettiin yhteisvoimin OSK Rotundan ja Konservointi Helteen työntekijöiden kanssa. Lisäksi he avustivat monissa muissa pienemmissä konservointi- ja restaurointitöissä. Apujoukkojen panostus on mainittu raportin sivuilla.

Syyskuusta lähtien, jolloin varsinainen työmaa hiljeni, siirryttiin kiinnittämään eteläisen takaportaan (tila 119) maali-irtoamat ja toteuttamaan tilassa vaatimat restaurointimaalaustyöt. Joulukuun 5. päivä mennessä oli kolmannen kerroksen käytävien seinät, katot ja ovet, sekä salien parvien konservointi- ja restaurointityöt saatu päätökseen.

Työmaa-aikainen dokumentointi pidettiin ajan tasalla luetteloiden kohteista otetut valokuvat juoksevin numeroin ja merkitsemällä valokuvien sijainnit toimenpidekarttoihin myöhempää tarkastelua ja kohdentamista varten. Kaikki tehdyt konservointi- ja restaurointitoimenpiteet pyrittiin merkitsemään korostevärein dokumenttipohjan päälle asetetulle kalvolle, jotka konservointityön lopuksi skannattiin sähköiseen muotoon. Dokumenttipohjina toimi Tietoa Finlandin toteuttamat ortografiset kuvat (2017–2018) ja joiden pohjalta Arkkitehtitoimisto Freese Oy laati kohteen mukaan vaadittavat projektiot.

101 Toimisto (valvomo)

Kuva syksy 2025.

Katossa on kaksi kattopalkkia, jotka jakavat katon kolmeen kattokenttään. Kattokentät on maalattu 1990-luvun peruskorjauksessa vaaleanvihreällä öljymaalilla, työ on toteutettu hakkuritekniikalla. Kattokenttiä reunustaa osittain vuoden 1904 ja osittain 1990-luvun peruskorjauksessa toteutetut koristemaalaukset. Koristeet on maalattu lähes valkoisella öljymaalilla.

Kattopalkkien sivuihin ja seinien yläosaan on kahdella harmaan sävyllä sabloonatyönä maalatut koristemaalaukset ja palkkien alapinnassa on kaksi kultamaalilla maalattua viivaa. Seinän yläosassa on vuoden 1904 öljymaalilla maalattu leijona-aiheinen friisi.

Konservointityöt sisälsivät irtoavan maalin kiinnitykset, tarvittavat retusoinnit sekä pintojen kuivapuhdistuksen.

Katot

Kattopinnoilla oli irtoavia maalikerroksia, lähinnä katon reunojen koristealueilla. Irtoamat olivat tyypiltään melko isoja. Irtoamat kiinnitettiin MFK-liimalla, joka liima imeytyi helposti krakelyyrien ja halkeamien alle. Irtoamat kiinnittyivät hyvin alustaansa.

Katossa ei ollut puutosalueita, joten retusointeja ei tehty.

Kuva 1a. Katon maali-irtoamat olivat tyypiltään melko isoja ja lehteviä.

Kuva 1b. Kuva irtoavan maalin kiinnityksen jälkeen.

Kuva 2a. Katon koristemaalausalueen maali-irtoamat olivat paikoitellen paksuja ja niissä oli maalikerrosten lisäksi myös tasoitetta mukana.

Kuva 2b. Kuvassa näkyy, että kiinnitetty alue on painunut hiukan kuopalle. Tämä johtuu 1990-luvun peruskorjauksen aikaisesta hiekkatasoitteesta, joka on liuennut kiinnityksen aiheuttamasta kosteudesta.

Katon reunamilla olevien vaaleiden koristemaalausten 1990-luvulla maalatut alueet olivat kellastuneet vuosien saatossa eivätkä kunnolla enää erottuneet kattopinnan sävystä. Koristeiden sävyeroja tasattiin vaalentamalla kellastunutta aluetta vanhan pinnan mukaisesti.

Kuva 3a. Köynnöskoristeet kuvan oikealla puolella ovat alkuperäistä pintaa, joka näkyy selvästi kattopintaa vaaleampana. Vasemmalla puolella olevat köynnöskoristeet ovat 1990-luvun rekonstruktioita ja jonka sävy on kellastunut huomattavasti.

Kuva 3b. Köynnöskoristeet kuvan vasemmalla puolella on kevyesti vaalennettu vanhan pinnan mukaisesti PanPastell-liidulla (Titanium white).

Kattopalkkien kyljissä oli paljon irtoavaa maalia. Laajimmat irtoamat sijaitsivat pohjoisimman palkin pohjoiskyljessä. Yhtenäisempi kiinnitettävä alue oli noin kolme metriä pitkä, mutta irtoamaa oli koko palkin pituudella. Kiinnityksiä ei ole merkitty liimauskarttaan, sillä palkkien sivut eivät näy kuvassa. Palkkien kylkien maali-irtoamat olivat pieniä, mutta ne olivat kovia ja ylöspäin käyristyneitä. Maalipintojen lämmitysaika lämpölusikalla oli melko pitkä, etteivät irtoamat murtuisi painettaessa niitä alas. Palkkien pintamaalin alla erottui vauriokohdista tumman punertava maalikerros.

Kuva 4a. Kattopalkkien kylkien irtoavaa maalia. Yksittäiset irtoamat olivat melko pieniä, mutta niitä oli runsaasti. Lisäksi maalikerros oli kova ja irtoamat vahvasti ulospäin käyristyneitä.

Kuva 4b. Liima imeytyi hyvin irtoamien alle ja työ kävi sujuvasti.

Seinäfriisi

Friisin maalipinta oli krakeloitunut eri kokoisina alueina, ja ne olivat osittain irti pohjastaan. Irtoama oli voimakkainta ikkunoiden läheisyydessä. Liima imeytyi hyvin irtoamien alle ja kiinnitys oli sujuvaa, vaikkakin maalipinta oli koostumukseltaan kovaa ja muotoonsa vääntynyttä. Kiinnityksessä pintaa jouduttiin lämmittämään verrattain pitkään.

Friisin konttuurien eli rajausviivojen maalin sidoskyky oli heikko tai heikentynyt. Kiinnityksessä käytettyä liimaa poistettaessa konttuurien maali irtosi helposti ja puutealueita jouduttiin retusoimaan. Friisi kuivapuhdistettiin pölystä vuohenkarvasiveltimellä ja pölynimurilla.

Kuva 5 valmis friisi.

Palvelutiski

Kolhujen retusointi

(työn suoritti Osuuskunta Kollaasi, Hanna Rotonen)

Tiskin etuosan puisten rimojen reunoissa havaittiin pari irtosälettä, jotka liimattiin Titebond Hide glue nahkaliimalla. Kolhut retusoiitiin Liberonin tammen sävyisellä korjauskynällä. Pinnat pyyhittiin irtopölystä mikrokuituliinalla ja rimojen päältä lisäksi vanupuikolla.

Tiskin kolhut ennen retusointia.

Tiskin kolhut retusoinnin jälkeen.

Uusien puuosien käsittely

(työn suoritti kuustie&sorri Oy)

Vanhaan palvelutiskiin lisättiin uusia tammisia puuosia peittämään tiskin vaatimia sähkövetoja. Uudet puuosat käsiteltiin öljylasuurilla, joka sävytettiin nykyisen pinnan mukaisesti öljytuubiväreillä.

Uudet laseeratut pinnat lakattiin uretaanialkydilakalla, joka sekoitettiin kahdesta eri kiiltoasteesta nykyisen pinnan kiillon mukaiseksi.

Palvelutiski kuvattu syksyllä 2025. Tiskin asennustyöt ovat kuvaushetkellä vielä käynnissä.

Toimenpidekartat

Katto

Seinä pohjoinen

■ MFK

■ Retusointi

Seinä etelä

MFK

Kuva

Seinä itä

■ MFK

■ Retusointi

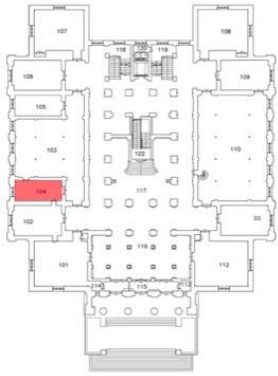
Seinä länsi

 MFK

 Retusointi

104 Toimisto

Kuva syksy 2025.

Ensimmäisen kerroksen tilan 104 konservointityö sisälsi kattopintaa kehystävän koristemaalauksen värinkiinnityksen, puhdistuksen ja pienet retusoinnit. Keskikaton ja listojen osalta kunnostustyö suoritettiin restaurointimaalaustyönä.

Keskikaton värikkäät ja monisävyiset reunakoristeet olivat alkuperäistä (1. kerrostuma, 1891) liimamaalipintaa, jota oli osin retusoitu ja rekonstruoitu.

Liimamaalipinnoilla oli paikoitellen havaittavissa epämääräistä kiiltoa. Koristeissa oli pientä maali-irtoamaa, etenkin ikkuna- ja ovipäätyjä lähinnä olevilla pinnoilla sekä sinisessä koristeviivassa koko viivan matkalta.

Keskikaton, holkan ja profiililistojen yksiväriset liimamaalipinnat on rekonstruotimaalattu edellisessä peruskorjauksessa. Keskikatto ja

Kuva 1. Yksityiskohtakuva katon koristemaalauksesta.

holkkalistan kaareva pinta on myös kangastettu. Maalipinnat olivat liimamaalille tyypillisesti hieman liituuntuneet. Profiililistoissa oli kauttaaltaan korjaus- ja paikkamaalauksia, jotka erottuivat sävyjen kirjavuutena ja kiiltoaste-eroina. Maali-irtoamaa kangastetussa keskikatossa oli vain paikoitellen ja toimenpiteitä vaativia halkeamia vain yksi. Profiililistoissa irtoamaa oli puolestaan hyvinkin runsaasti.

Kattoa kehystävän koristemaalauksen konservointi

Liimamaalipinnat puhdistettiin vuohenkarvasiveltimellä ja imurilla. Irtoavan maalin kiinnittämiseen käytettiin Aquazol 200 -liimaa 10 % liuoksena alkoholiin (Sinol) liuotettuna. Irtoava maali kiinnittyi hyvin, mutta liima tummensi hieman liimamaalipintaa. Tummentumia retusoititiin PanPastel-liiduilla tai PanPastel-liidun ja 5 %:sen, alkoholiin laimennetun Aquazol 200 -liiman seoksella.

Vanhoja retusointeja ei pääsääntöisesti häivytetty. Vain yksittäisiä, lattialta käsin hyvin erottuvia läiskä häivytettiin edellä mainituin menetelmin.

Kuva 2. Pinnat puhdistettiin pehmeällä siveltimellä ja imurilla.

Kuva 3a. Maali-irtoamaa sinisessä koristeviivassa ennen maalinkiinnitystä.

Kuva 3b. Maali-irtoamat kiinnityksen jälkeen.

Kuva 4a. Rosetin reunassa on maali-irtoamaa.

Kuva 4b. Rosetin reunan maali-irtoamat kiinnityksen jälkeen.

Kuva 5a. Rosetin reunassa häiritsevästi erottuva värjäymä.

Kuva 5b. Värjäymä retusoitu PanPastel-liiduilla.

Kuva 6. Katon kulmaus valmistumisen jälkeen. Liimamaalilla maalattu koristemaalauksen elävä ja tasapainoinen kokonaisuus.

Katon, holkan- ja profiililistojen restaurointi

Keskikaton ja profiililistojen irtoavan maalin kiinnityksessä kokeiltiin Aquazol -liimaa (200 ja 500) erivahvuuksina. Liiman liimausvoima ei ollut riittävä ja tummensi pintoja voimakkaasti. Kiinnitystesteissä MFK -liiman liimausvoima ja kulkeutuvuus oli parempi, mutta jätti pintaan selvästi erottuvan kiillon. Kiinnittämisestä luovuttiin ja keskikaton ja profiililistojen irtoava maali sekä halkeamat päätettiin restauroida.

Keskikatoissa esiintyville hiushalkeamille ei ollut tarpeen tehdä toimenpiteitä. Vain yksi halkeama avattiin noin 30 cm pituiselta alueelta oven puoleiselta seinustalta. Halkeamasta ja profiililistoista poistettiin irtoava aines. Hiekkaantuneet ja murenevat rappauspinnat pohjustettiin vesiohenteisella tartuntapohjamaalilla ennen tasoitus- ja maalaustöitä. Vaurioalueet tasoitettiin nykyisen pinnan tasoon täyttö- ja hienotasoitteella, pohjamaalattiin tartuntapohjamaalilla sekä retusoitin itse tehdyllä liimamaalilla.

Liimamaali valmistettiin vedestä, luuliimasta, liutajauhasta ja pigmenteistä. Pigmentteinä käytettiin pääosin vihreää umbraa, luonnonumbraa ja keltaokraa. Paikoitellen liimamaalin sävyä jouduttiin hieman muokkaamaan huoneen sisällä ympäröivän pinnan mukaiseksi. Tehtyjen retusointien/paikkamaalausten ja vanhojen pintojen rajapinnat häivytettiin tarvittaessa PanPastel-liiduilla.

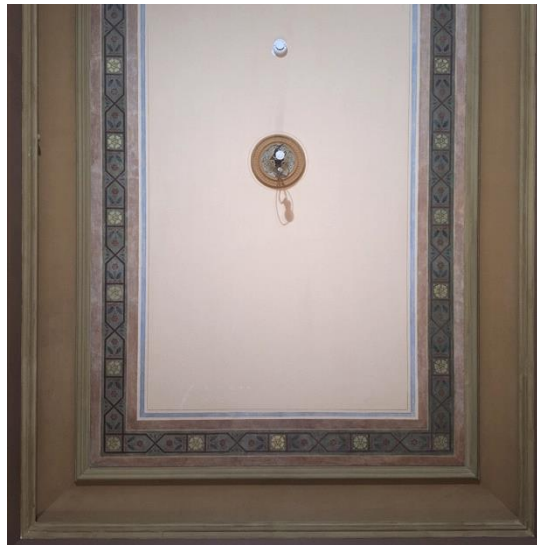
Kuva 7a. Listoista poistettu irtoava aines. Kuva näyttää irtoamien laajuuden ikkunan puoleiselta katon alueelta.

Kuva 7b. Kuvassa katto valmiina ikkunan puoleiselta katon alueelta toimenpiteiden jälkeen. Katon liimamaalatun koristefriisin maali-irtoamat on liimattu ja profiililistat kunnostettu.

Kuva 8a. Listoista poistettu irtoava aines. Kuva näyttää irtoamien laajuuden ovien puoleiselta katon alueelta.

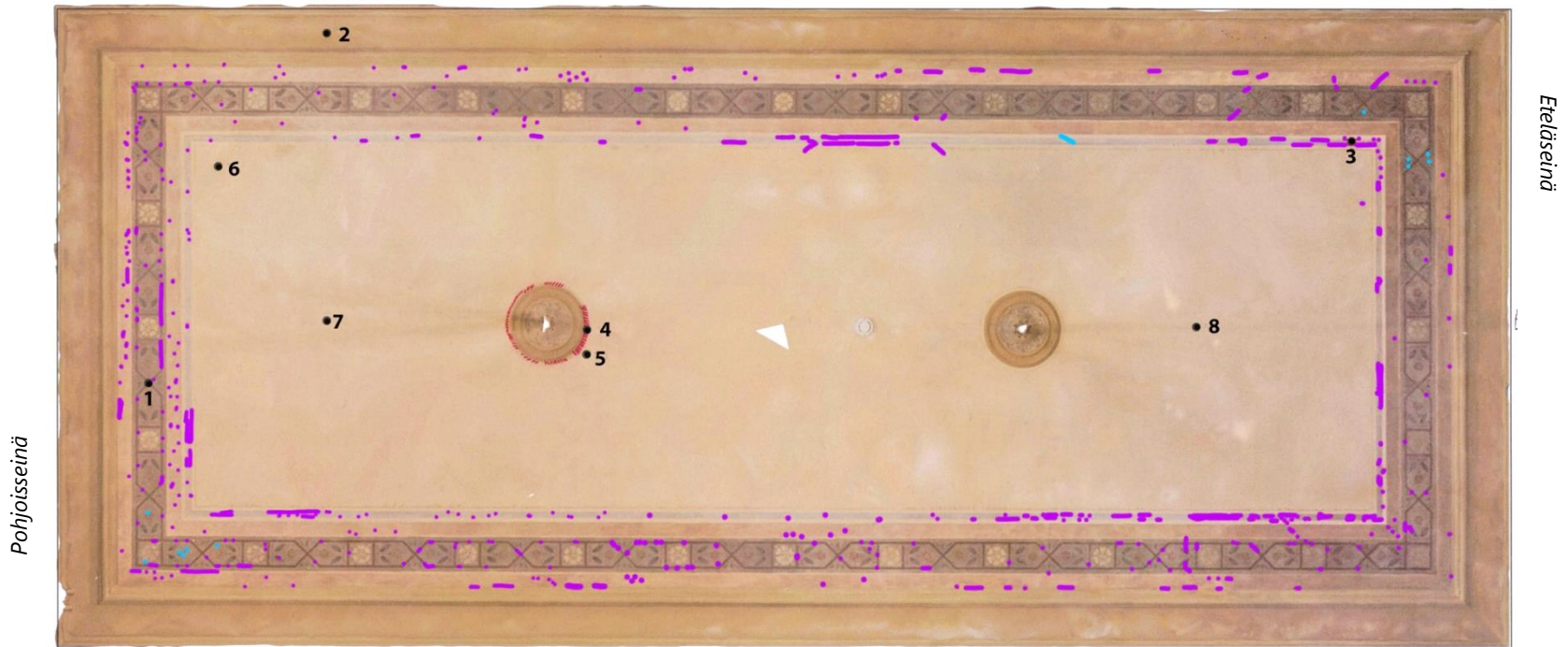

Kuva 8b. Valmis katto oven puoleiselta katon alueelta.

Toimenpidekartta

Katto

Länsiseinä

Aquazol 200, 10% Sinol

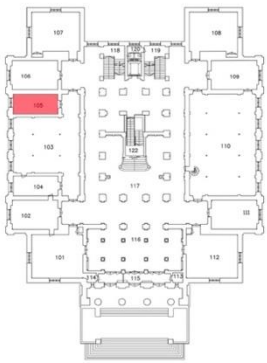

Retusointi

Kuva

105 Kokoustila

Kuva syksy 2025.

Tilan vaalea keskikatto, holkkalista ja kaksi kattorosettia on uudelleen maalattu yksivärisellä liimamaalilla 1990-luvun peruskorjauksen yhteydessä, oletettavasti alkuperäisen maalausvaiheen mukaan. Katon holkkalistassa oli kauttaaltaan korjaus- ja paikkamaalauksia, jotka esiintyivät kirjavuutena, sävy- ja kiiltoaste-eroina. Holkkalistan ja katon maali-irtoamat keskittyivät lähinnä ikkunaseinustan ja ikkunaa lähinnä olevan rosetin väliselle alueelle. Keskikatossa oli myös laajoja halkeamia, jotka erottuivat selvästi lattialta käsin.

Katon reunoja kehystävää koristealuetta on otettu esille peruskorjauksessa, ja osittain koristealuetta on myös rekonstruoitu täydentäen. Koristealueen esiin otetuilla pinnoilla retusoinnit erottuvat kiiltoasteeltaan ja sävyltään alkuperäisestä maalipinnasta eikä maalinpuutoskohtia ollut kitattu muun pinnan tasoon. Kuvioinnin esille ottamisessa oli käytetty todennäköisesti maalinpoistoainetta. Maalinpoistoaineesta oli jäänyt jäämiä koristeiden pinnalle, sillä maalipinta vaikuttaa paikoin kiiltävältä. Koristeellinen reuna-alue on ollut alun perin maalattu liimamaalilla, kuten muukin katto. Ikkunapäädyssä katto oli huonokuntoisempi kuin muualla.

Katon reunoja kiertävällä koristealueella konservointityöt sisälsivät irtoavan maalin kiinnitykset, tarvittavat retusoinnit sekä pintojen kuivapuhdistuksen. Holkkalistan ja keskikaton osalta kunnostustyö suoritettiin restaurointimaalaustyönä. Ikkunaseinän holkkalistassa oli patteriputkien läpiviennit.

Kattoa kehystävän koristemaalauksen konservointi

Liimamaalin kiinnityksestä tehtiin liimaustestejä Aquazol 200 ja 500 Sinoliin liuotettuina erilaisin vahvuuksin. Irtoamat kiinnitettiin Aquazol 200 5 % Sinolissa, sillä siinä oli riittävä liimausteho eikä liimasta jäänyt niin tummaa jälkeä kuin vahvemmissa liimoista. Mahdolliset liimausjäljet olivat tarvittaessa kevyesti retusoitavissa. Maalinkiinnitys toteutettiin koristealueeseen sekä kattorosetteihin.

Maalinkiinnityksestä aiheutuneita tummentumia ja maalinpuutoskohtia retusoiitiin Aquazol 200 5 % Sinolissa + PanPastel-jauheella tai pelkillä PanPastelleilla. Reunakoristeiden tummat viivat retusoiitiin Aquazol 200 5 % Sinolissa + Caput Mortum pigmentillä.

Kuva 1. Yksityiskohtakuva katon koristemaalauksesta.

Kuva 2a. Kuvassa erotettavissa sinisen viivan alueella maali-irtoamaa ja koristekuvion alueella ohuita halkeamia.

Kuva 2b. Sininen viiva ja koristeiden halkeamat maalinkiinnityksen jälkeen.

Kuva 3a. Koristealueella irtoavaa maalia ja vanhoja retusointeja. Retusoinnit ovat syvänteissä eli vanha maalikerros puuttuu, eikä puutosaluetta ole tasattu ympäröivän pinnan tasoon.

Kuva 3b. Koristealue maalinkiinnityksen jälkeen. Sävyeroina erottuviin vanhoihin retusointeihin ei puututtu.

Katon, holkan ja profiililistojen restaurointimaalaus

Vaalealla keskikaton reuna-alueella oli useita paksuja liimamaali-irtoamia ja halkeamia, joiden liimaukseen Aquazol-liimat olivat liian heikkoja ja MFK jätti hyvin tumman jäljen eikä sen liimausteho ollut toivottu. Vaalean keskikattoalueen ja holkkalistaa kehystävien listojen maali-irtoamat päätettiin poistaa ja lisäksi keskikatto kangastaa uudelleen siistin ja kestävänn lopputuloksen aikaansaamiseksi.

Keskikaton työvaiheet olivat yhtenevät kehyslistojen työvaiheiden kanssa halkeamien täyttöö asti. Kaikki irtoava aines poistettiin ja esiin tuulleet vanhat murenevat rappauspinnat pohjustettiin vesiohenteisella tartuntapohjamaalilla. Vaurioalueet tasoitettiin nykyisen pinnan tasoon täyttötasoitteella ja pohjamaalattiin tartuntapohjamaalilla.

Halkeamien täytön jälkeen keskikaton vanha liimamaali pestiin pois uusien maalikerrosten pysyvyyden takaamiseksi. Keskikaton päädyt pohjustettiin tartuntapohjamaalilla, ja kangastettiin lasikuitukankaalla. Kangastetut alueet ylitasoitettiin hienotasoitteella ja tasoitukset maalattiin hionnan jälkeen tartuntapohjamaalilla. Kangastetut alueet on merkitty kattoprojektioon.

Tartuntapohjamaalin kuivuttua keskikatto pohjamaalattiin kauttaaltaan vesiohenteisella öljymaalilla, jotta liimamaalin alle saatiin yhtenäisesti imevä tasainen pinta. Pintamaalaus tehtiin itse valmistetulla liimamaalilla ja sitä edelsi liimavesipohjustus.

Liimamaali valmistettiin vedestä, luuliimasta, liitujauhasta ja pigmenteistä. Keskikaton pigmentteinä käytettiin keltaokraa, kyproksen umbraa ja poltetulla terra di siennalla. Kehyslistojen pigmentit olivat pääosin vihreää umbraa, luonnonumbraa ja keltaokraa.

Keskikaton uudelleenmaalaus rajattiin kultapronssimaaliviivan reunaan. Keskikaton reunat retusoitiin käyttäen Aquazol 200 5% Sinolissa ja PanPastelleja. Kultapronssiviiva retusoitiin metallijauhepigmentein ja taitelijaöljyvärein sävytetyllä öljylakalla.

Kuva 4a. Kuvassa listoissa vaaleana esiintyviltä alueilta on irtoava aines poistettu ja kattokenttää risteilevät halkeamat on avattu. Kattokuva on ikkunanpuoleiselta alueelta.

Kuva 4b. Vaalealta keskikaton alueelta on pesty edellisen peruskorjauksen yhteydessä maalattu liimamaali pois ja halkeamat on tasoitettu muun pinnan tasoon.

Kuva 4c. Keskikaton vaurioalueet on kangastettu ja ylitasoitettu. Tasoitetut alueet on pohjustettu Otexilla ennen koko katon pohjamaalausta.

Kuva 4d. Valmis liimamaalattu katto työmaavalaistuksessa.

Patteriputkien läpivienti

Patteriputkien läpiviennit sijaitsivat holkkalistan kaarevalla pinnalla. Läpivientialue oli täytetty pääurakoitsijan toimesta muutaman millin vajaan kipsitäytöllä.

Aiemmin asennettu pintavahvistuskangas oli repeytynyt ja irronnut pohjastaan. Kankaan revennyt reuna liimattiin takaisin alustaan 100 % HV 498 liimalla ja annettiin kuivua tuettuna yön yli. Kiinnittyneen repeämän yli kiinnitettiin selluloosaliisterillä japaninpaperi tasoittamaan ja tukemaan pintaa.

Koko vaurioalue pohjustettiin sävytetyllä Otexilla ja pintamaaliksi valmistettiin selluloosaliisteripohjainen liimamaali.

Kuva 5a. Holkkalistan kaarevalla alueella patteriputkien läpivienti kipsitäytöllä. Kuvan vasemmalla reunalla erottuu repeytynyt pintavahvistuskangas.

Kuva 5b. Pohjastaan irronnut ja repeytynyt pintavahvistuskangas (vasen kuva). Repeämä liimattuna ja tuettuna japaninpaperilla (kuva oikealla).

Kuva 5c. Korjausalue maalattu sävytetyllä pohjamaalilla.

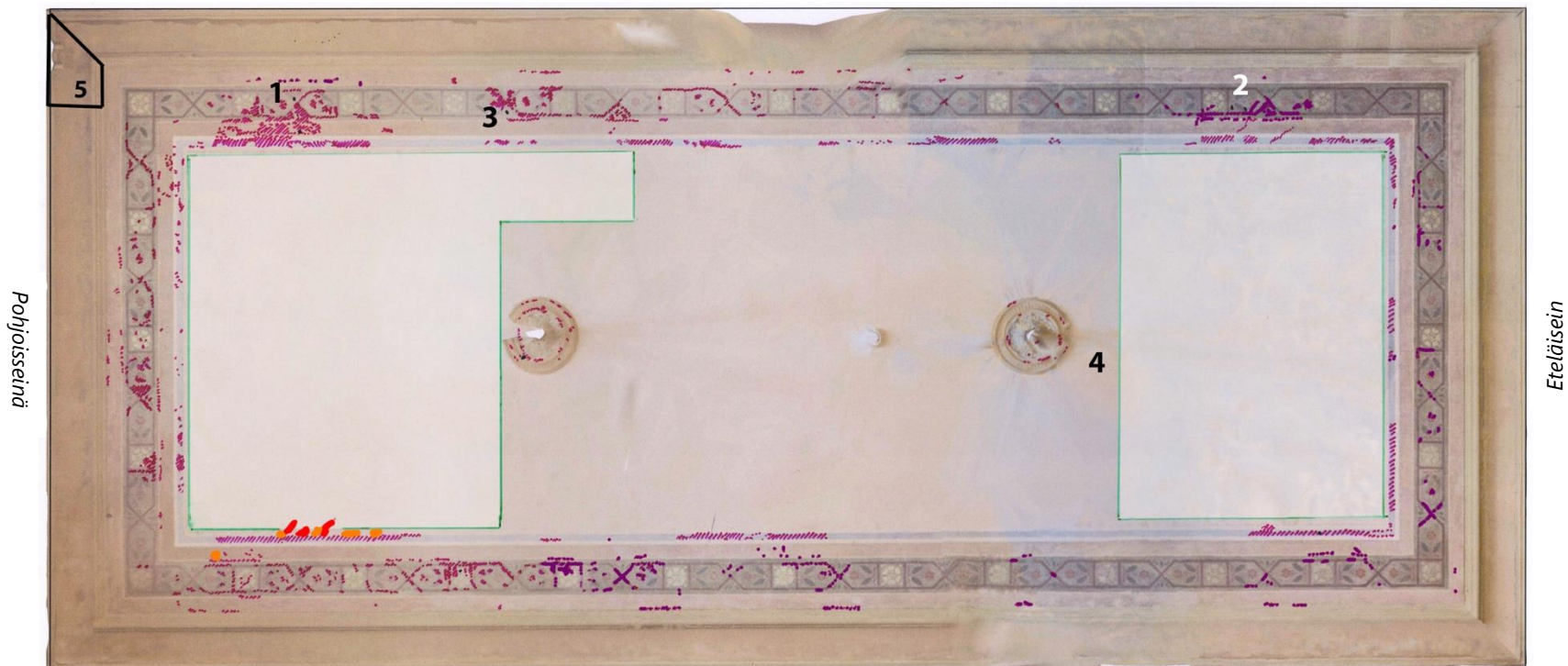

Kuva 5d. Valmis pinta.

Toimenpidekartta

Katto

Länsiseinä

Aquazol 200

Kuva

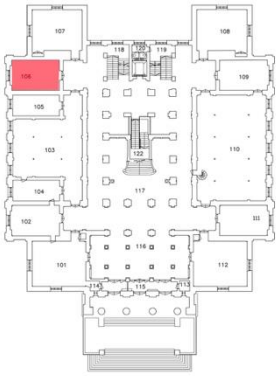
MFK (liimaustesti)

Aquazol 500 (liimaustesti)

Pintavahvistuskangas

Patteriputkien läpivienti

106 Kokoustila

Kuva syksy 2025.

Keskikaton, holkan ja profiililistojen yksiväriset pinnat sekä suurin osa reunojen monisävyisistä koristeista oli edellisessä peruskorjauksessa rekonstruktiomaalattuja liimamaalipintoja. Keskikatto ja holkkalistan kaareva pinta olivat kangastettuja.

Katon reunojen alkuperäistä koristemaalattua pintaa (1. kerrostuma, 1891) oli enää vain vähän jäljellä. Kohdat on merkitty kattoprojektioon. Näitä alkuperäisiä liimamaalipintoja oli edellisen peruskorjauksen yhteydessä retusoitu voimakkaasti. Alkuperäinen pinta oli hyvin ohut, jolloin aiemmat retusoinnit oli tehty suoraan rappauspinnalle. Kohtia ei siis ollut kitattu ennen retusointia.

Tilan 106 konservointityö sisälsi kattopintaa kehystävän koristemaalauksen värinkiinnityksen, puhdistuksen ja pienet retusoinnit. Yksivärinen keskikatto oli hyväkuntoinen, eikä vaatinut toimenpiteitä. Holkkalistan kaarevaa pintaa reunustavissa profiililistoissa oli paljon halkeamia ja katon puoleisessa listassa esiintyi syviä, tikkurappaukseen asti irti olevia laastivaurioita. Profiililistoissa kunnostustyö suoritettiin restaurointimaalaustyönä.

Kuva 1. Yleiskuva katon koristeaiheista.

Kuva 2. Edellisen peruskorjauksen aikaisen rekonstruktiomaalauksen ja vanhan esiinotetun koristekuvion rajakohta.

Kattoa kehystävän koristemaalauksen konservointi

Koko katto kuivapuhdistettiin kauttaaltaan vuohenkarvasiveltimellä ja imurilla. Alkuperäisillä koristemaalatuilla pinnoilla oli hieman irtavaa maalia, joka kiinnitettiin Aquazol 200 (5 % alkoholi) -liimalla. Liima tummensi hieman alkuperäistä liimamaalipintaa. Tummentumia retusoiitiin kevyesti PanPastell-liiduilla.

Kuva 3a. Liimamaalilla maalatussa koristeessa on maali-irtoamaa.

Kuva 3b. Koristemaalaus maalinkiinnityksen jälkeen.

Kuva 4. Yksityiskohtakuva vanhasta koristemaalauspinnasta. Pintaa on retusoitu paljon peruskorjauksen aikana. Retusoinnit on tehty suoraan rappauksen päälle.

Kuva 5. Edellisen peruskorjauksen aikaisen ja vanhan koristemaalauksen rajakohta.

Profiililistojen restaurointimaalaus

Profiililistoista poistettiin irtoava aines. Paikoin irtosi vain ohuet maalikerrokset, mutta erityisesti tilan pitkien seinustojen sivuilla, katon puoleisen listan tasaisella pinnalla, vanhaa rappausta irtosi paksusti paljastaen tikkurappauksen.

Kuva 6. Katon puoleisen profiililistan tasaiselta alueelta irtonaisen aineksen poiston yhteydessä tuli esille tikutus.

Irtonaisten poiston jälkeen liimamaali pestiin listoista veteen kostutetulla sienellä ja pinnat kuivattiin kuituliinalla. Liimamaalin alta tuli esille öljy / alkydipohjamaali.

Syvimpien kolojen täytöt tehtiin kipsilaastilla ja nykyisen pinnan taso saavutettiin täyttö- ja hienotasoitteella.

Kittialueet pohjustettiin Otex-tartuntapohjamaalilla. Vaurioiden laajuuden vuoksi kiinnitettiin koko listan tasaiselle alueelle lasikuitukangas. Kankaan kiinnitys toteutettiin Otexilla. Pintavahvistuskangas kitattiin kertaalleen yli LF hienotasoitteella ja pohjamaalattiin ruskeaksi sävytetyllä Otexilla.

Kuva 7. Listoista poistettu heikosti kiinni oleva aines oven puoleiselta alueelta. Poiston laajuus näkyy vaaleina alueina.

Kuva 8. Listoista poistettu heikosti kiinni oleva aines ikkunan puoleiselta alueelta. Poiston laajuus näkyy vaaleina alueina.

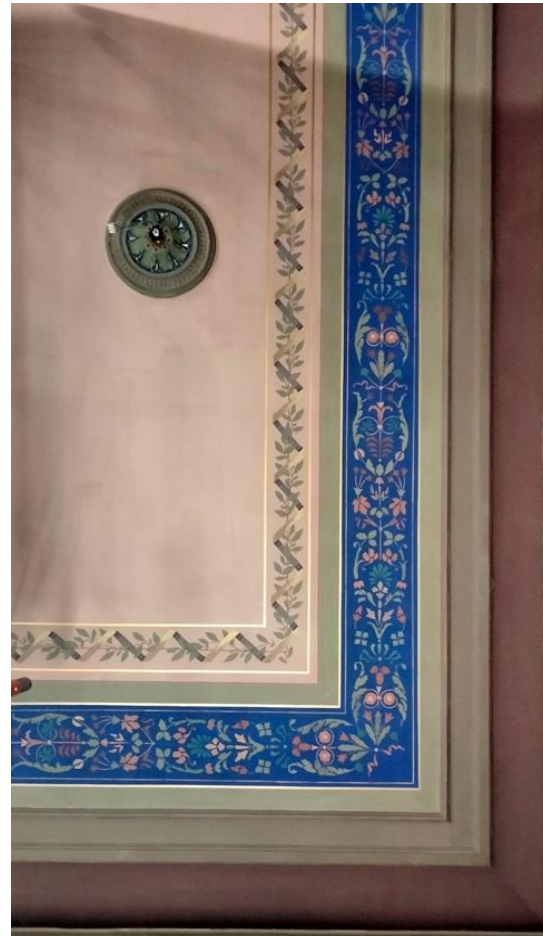
Pintavahvistuskankaalla päällystetyille alueille valmistettiin pintamaaliksi liimamaali metyyliselluloosaliisteristä. Sävytykseen käytettiin pigmentteinä: kyproksen umbra, vihreä umbra, musta, okra, poltettu sienna ja valkoinen.

Muilla listan osilla, joihin riitti paikkamaalaus, retusointi tapahtui selluloosaliisteriin valmistetulla liimamaalilla ja viimeistely PanPastelleilla.

Kattoroseetin muutamat kolhut kitattiin kevyesti LF hienotasoitteella, pohjustettiin Otexilla ja retusointiin liimamaalilla. Viimeistely tapahtui PanPastelleilla.

Kuva 9a. Katon puoleisen profiililistan tasainen alue on kangastettu, kitattu ja pohjamaalattu.

Kuva 9b. Profiililistan tasainen alue valmiiksi maalattuna ja muut osat retusoitu.

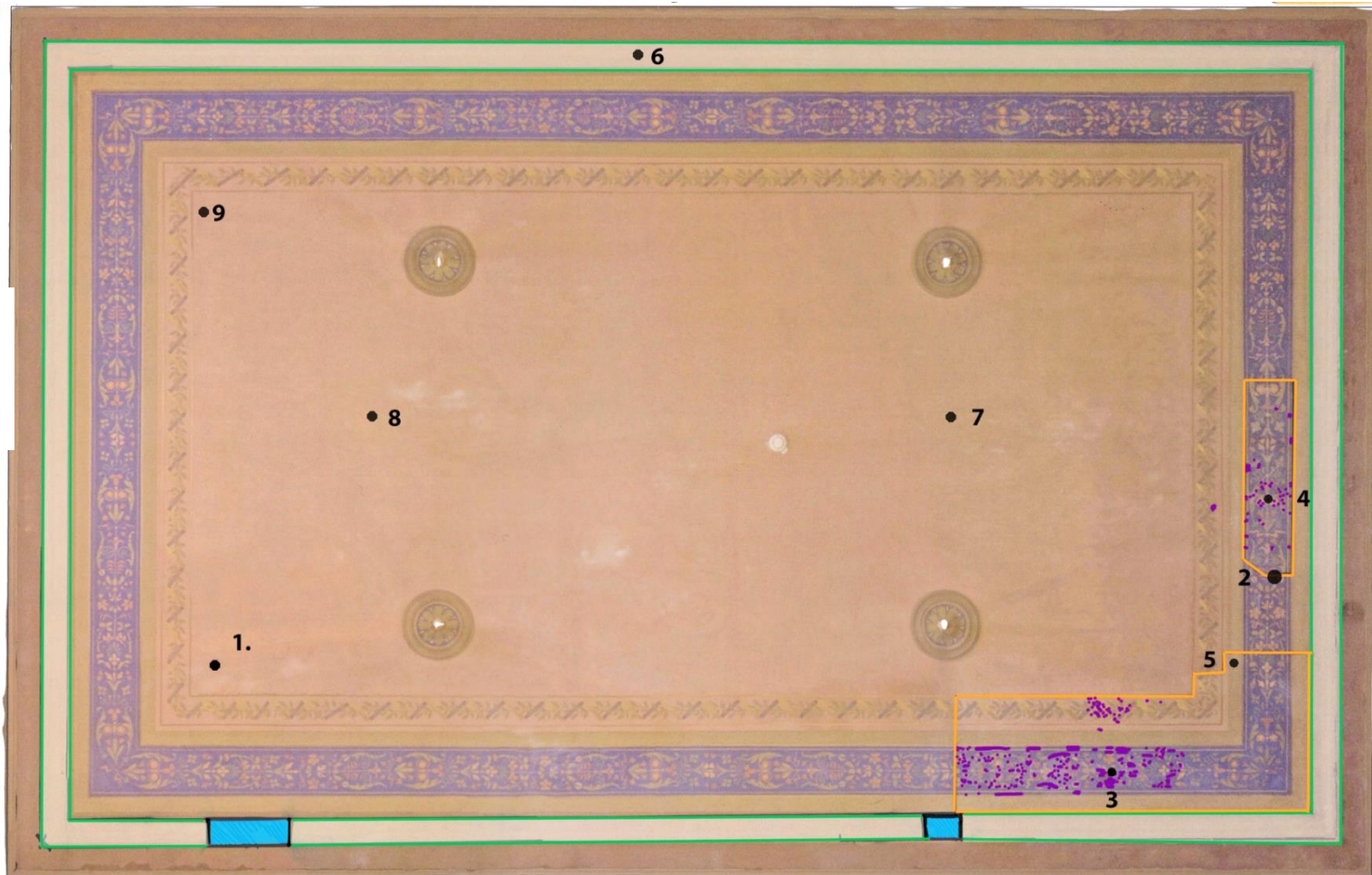
Toimenpidekartta

Katto

Länsiseinä

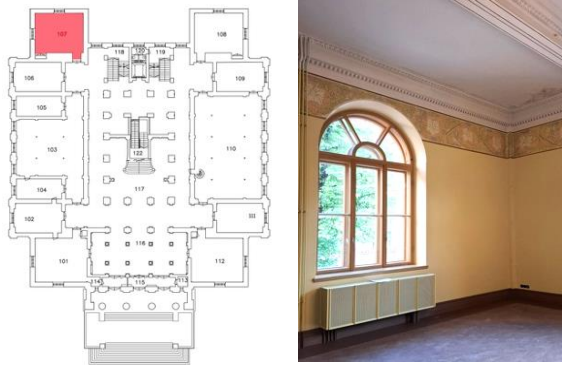
Pohjoisseinä

Eteläseinä

Aquazol 200	Vanha esiinotto	Kuva
Pintavahvistuskangas	Laastipaikkaus	

107 Kokoustila

Kuva syksy 2025.

Tilan katossa on kaksi rautapalkkia, jotka jakavat katon kolmeen kattokenttään. Rautapalkit ovat yksiväriset, ainoastaan niiden alapinnoilla on kaksi kultamaalilla maalattua viivaa. Kattokentät on maalattu 1990-luvun peruskorjauksessa öljymaalilla vuoden 1904 asuun. Kattokenttien päissä on lehvämäiset kipsipursotekoristeet vuodelta 1904, jotka yhdistyvät toisiinsa kapeilla kipsinauhoilla. Kipsipursotekoristeet on patinoitu 1990-luvulla melko tummiksi ja patinointi oli hieman epätasainen. Koristeiden patinointi vaalennettiin tämän peruskorjauksen yhteydessä. Palkin yläreunan ja seinän kapeissa listoissa on sabloonalla toteutetut ornamentit. Seinän yläreunassa on vuoden 1904 öljymaalilla maalattu lehväaiheinen friisi, jota on korjailtu 1990-luvun peruskorjauksessa.

Konservointityöt sisälsivät irtoavan maalin kiinnitykset, tarvittavat retusoinnit sekä pintojen kuivapuhdistuksen.

Kattopinnat

Kattopinnoilla sekä katon ja seinien rajakohdissa oli irtoavia maali- ja kittikerroksia. Katossa oli myös useampi leveämpi hiushalkeama (Rauhankadun puoleiset kulmat).

Koska kyseessä oli 1990-luvun peruskorjauksessa maalattu pinta, niin irtoamat poistettiin, halkeamat avattiin, tasoitettiin ja kangastettiin. Paikkamaalaus suoritettiin Uulan Sisustusmaalilla (sävykoodi NCS S 1502-Y), jota jatkosävytettiin työmaalla vanhaan pintaan sopivaksi.

Katon kipsipursotekoristeet

Kipsipursotekoristeiden tummaa ja epätasaista patinointia tasattiin ja vaalennettiin PanPastel -liiduilla (titanium white ja raw umbra tint).

Kuva 1. Kuvassa koristeen oikea puoli on vanhempaa patinointia. Koristeiden vasen puoli on vaalennettu.

Kattopalkit

Yksiväriset kattopalkit olivat sivuiltaan hyväkuntoiset, muutamia maali-irtoamia oli paikoitellen. Palkkien alapinnoilla oli melko paljon irtoavia kitti- ja maalikerroksia. Kerrokset olivat tosinpaikoin hyvin paksuja. Alapinnoilta poistettiin kaikki irtoavat kerrokset. Esille tulleet rautapinnat pohjustettiin Ferrex -ruosteenestomaalilla. Irtoavan aineksen poiston yhteydessä esille tuli paikoitellen kiiltävää maalia, joka pohjustettiin Otex- tartuntapohjamaalilla. Pintojen vaurioalueet tasoitettiin Alltek LG ja LF hiekkatasoiteilla, pohjamaalaus Uulan Sisäpohjamaalilla (sävy NCS S 1502-Y, jatkosävytys työmaalla) ja pintamaalaus Sisustusmaalilla. Palkkien alapintojen kultaviivat toteutettiin Le Tonkinois -öljylakalla, jota sävytettiin kultajauhepigmenteillä ja öljytuubiväreillä.

Kuva 2. Palkin alapinnan irtoavia kitti- ja maalikerroksia.

Kuva 3. kuvassa palkin alapinnasta irtoava aines poistettu.

Kuva 4. Katto, koristeet, palkin pohjat ja uusien putkien läpiviennit valmiina.

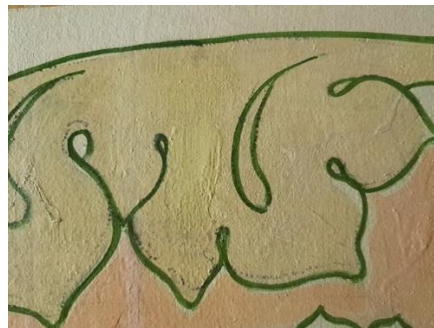
Palkin yläreunan ja seinän kapeissa listoissa on sabloonoilla ja öljymaaleilla toteutetut ornamentit. Ornamenteissa oli vain kolme pientä aluetta irtoavaa maalia, jotka kiinnitettiin MFK-liimalla, samoin kuin palkkien kylkien muutamat maali-irtoamat. Kiinnitettävä maalikerros oli ohut ja joustava. Palkkeja on korjattu aikaisemminkin, ja korjauskohdissa kiinnitettävät kerrokset olivat paksumpia tasoitekerroksen vuoksi. Tasoite pehmeni kiinnityksen aikana ja painui herkästi hieman kuopalle. Palkit puhdistettiin siveltimellä ja pölynimurilla.

Kuva 5. Esimerkkikuvapari kapeiden koristeiden irtoavasta maalista. Vasemmassa kuvassa tilanne ennen kiinnitystä ja oikeassa kiinnityksen jälkeen.

Kuva 6. Kattopalkkien kyljissä erottuu paikoitellen nykyisen maalin alta kohokuvioina alkuperäistä koristemaalausta. Aiheena pienet kukkasat.

Kuva 7. Friisin alkuperäistä 1900-luvun alun pintaa. Lehtien reunoilla on erotettavissa pumpsin eli reikäsabloonan jäljet. Lehdet ja kontuurit on maalattu pumpsauksen jälkeen käsivaraisesti.

Kuva 8. Kuvan keskellä 1990-luvun peruskorjauksessa uudelleen maalattu keltainen lehti ja rypäleterttu.

Kuva 9. Kaikki pinnat valmiina.

Seinäfriisi

Friisi on maalattu 1900-luvun alussa. Siinä on paljon paikka- ja uudelleenmaalauksia, jotka on tehty 1990-luvun peruskorjauksen yhteydessä. Friisi on hyväkuntoinen, mutta likaantunut. Siinä erottui tummia rasvamaisia jälkiä ja läikkiä, jotka poistettiin luonnonlateksisienellä siveltimen vetojen mukaisesti. Maalauksen pinta puhdistui ja sävyt kirkastuivat. Kiinnitystarvetta oli ainoastaan ikkunoiden yläpuolella olevien halkeamien reunoilla. Irtoamat kiinnitettiin HV498-liimalla (50 %) ja tarvittaessa retusoitiiin akryylituubiväreillä.

Toimenpidekartat

Katto

Seinä pohjoinen

HV498

Laastipaikkaus

Seinä etelä -ei toimenpiteitä

Seinä itä

 HV498

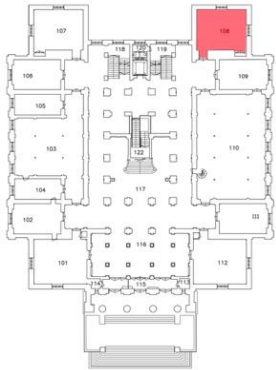
 Kuva

Seinä länsi

● Kuva

108 Kokoustila

Kuva syksy 2025.

Yleistä

Tilan katossa on kaksi rautapalkkia, jotka jakavat katon kolmeen kattokenttään. Rautapalkit ovat yksiväriset, ainoastaan niiden alapinnoilla on kaksi kultamaalilla maalattua viivaa. Kattokentät on maalattu 1990-luvun peruskorjauksessa öljymaalilla vuoden 1904 asuun. Kattokenttien päissä on lehvämäiset kipsipursotekoristeet vuodelta 1904, jotka yhdistyvät toisiinsa kapeilla kipsinauhoilla. Palkin yläreunan ja seinän kapeissa listoissa on sabloonalla toteutetut ornamentit. Palkkien pohjatöiden yhteydessä tuli esille alkuperäistä koristemaalusta. Niiden sävyt koodattiin NCS S-värikartalla. Seinän yläreunassa on vuoden 1904 öljymaalilla maalattu friisi, jota on korjailtu 1990-luvun peruskorjauksessa.

Konservointityöt sisälsivät irtoavan maalin kiinnitykset, tarvittavat retusoinnit tai ylimaalaukset sekä pintojen puhdistukset.

Menetelmien kuvaus

Kattopinnat

Kattokentät on vahvistettu pintavahvistuskankaalla 1990-luvun peruskorjauksessa. Kattopinnat olivat siistit. Irtoavaa maalia oli ainoastaan pursotekoristeiden vierellä, johon pintavahvistuskangas ei ylettynyt. Eniten vaurioita oli eteläseinällä. Vauriokohtien maalaus suoritettiin Uulan Sisustusmaalilla, joka sävytettiin työmaalla vanhaan pintaan sopivaksi.

Kuva 1a. Koristeiden reunoilla ja myös niiden keskellä oli irtoavaa maalia. Kuvassa irtoava maaliaines poistettu.

Kuva 1b. Vauriokohdat tasoitettiin Alltek LG ja LF hiekkatasoiteella.

Kuva 1c. Vauriokohdat retusoituina. Pohjamaalaus Uulan Sisäpohjamaalilla ja pintamaalaus Uulan Sisustusmaalilla.

Katon kipsipursotekoristeet

Katon kipsipursotekoristeita on korjattu aikaisemminkin melko laajasti, oletettavasti 1990-luvun peruskorjauksessa.

Koristeissa oli jonkin verran vaurioita. Lehväkoristeet sekä kapeat kipsilistat olivat paikoitellen irti pohjastaan, joten ne kiinnitettiin HV 498-liimalla (50%). Heikosti pohjassaan kiinni olevia kipsilistoja oli noin 80% katon listoista. Kipsilistoissa oli myös puuttuvia alueita. Puutealueet täydennettiin mallikipsillä, ja kiinnityksen parantamiseksi kipsiin lisättiin noin 10 % HV 498-liimaa.

Kuva 2a. Kapeissa kipsilistoissa näkyy puutteita sekä irtoavaa maalia koristeiden reunoilla, johon keskikaton pintavahvistuskangas ei ylety.

Kuva 2b. Viereisen kuvan vauriot korjattuina.

Kuva 3a. Katon etelä-itäkulmassa oli laasti pullahtanut hieman ulos. Vauriokohtaa vahvistettiin injektoimalla alueelle kipsilaastia.

Kuva 3b. Vaurioalue injektoitu ja retusoitu.

Kuva 4. Valmista kattopintaa. Uusien patteriputkien läpiviennit retusoiitiin samalla tavoin kuin muukin kattopinta.

Kattopalkit

Kattopalkkien yksiväriset kyljet olivat hyväkuntoiset. Kattopalkkien alapinnoilla oli paljon paksuja maali- ja kittikerrosten irtoamaa, joten katsottiin parhaaksi tehdä alapinnat kokonaan uudelleen.

Kaikki irtoava aines poistettiin. Esille tulleet rautapinnat pohjustettiin Ferrex-ruosteenestomaalilla. Pintojen vaurioalueet tasoitettiin Alltek LG ja LF hiekkatasotteilla, pohjamaalaus Uulan Sisäpohjamaalilla ja pintamaalaus Sisustusmaalilla, maalit sävytettiin työmaalla. Palkkien alapintojen kultaviivat toteutettiin Le Tonkinois -öljylakalla, jota sävytettiin kultajauhepigmenteillä ja öljytuubiväreillä.

Kuva 5a. Kattopalkkien alapintojen maali- ja kittikerrokset olivat kauttaaltaan irti tai heikosti pohjassaan kiinni.

Kuva 5b. Kaikki irtoava aines poistettiin.

Kuva 5c. Tasoitettu kattopalkin alapinta.

Kuva 5d. Valmis alapinta.

Palkin yläreunan ja seinän kapeissa listoissa on sabloonoilla ja öljymaaleilla toteutetut ornamentit. Ornamenteissa oli jonkin verran irtoavaa maalia, irtoamat kiinnitettiin MFK-liimalla, samoin kuin palkkien kylkien muutamat maali-irtoamat. Ornamentin yläpuolella olevassa kapeassa kantissa oli runsaasti irtoavia kerroksia. Irtoamat poistettiin ja pohja- ja maalaustyöt tehtiin kuten kattopalkeissa.

Kuva 6a. Kapeassa ornamentissa oli irtoavaa maalia ja puutosalueita.

Kuva 6b. Ornamentti kiinnitetty ja retusoitu. Kiinnityksessä liimana oli MFK.

Seinäfriisi

Seinän öljymaalilla maalattu friisi on vuoden 1904 pintaa. 1990-luvun peruskorjauksessa sitä oli korjattu ja retusoitu. Friisissä esiintyi irtoavaa maalia lähes joka seinällä. Irtoamaa ei ollut kauttaaltaan koko friisissä, vaan alueittain. Irtoamat kiinnitettiin MFK-liimalla. Maalikerros oli ohut ja joustava ja kiinnitys sujui helposti.

Kuva 7a. Esimerkkikuva friisin irtoavasta maalista. Kuvassa irtoama-alue, vieressä siistää ja ehjää pintaa.

Kuva 7b. Irtoavat maalikerrokset kiinnitetty MFK-liimalla.

Kuva 8. Kuva valmiista friisistä.

Kuva 9. Kuva valmiista friisistä ja kattopinnasta.

Pohjatöiden yhteydessä esiin tulleet 1890-luvun katon koristemaalauksen sävyt

Katon ja palkkien alapintojen pohjatöiden yhteydessä tuli jonkin verran esille alkuperäisten koristemaalauksen sävyjä ja muotoja. Tarkempaa väritystutkimusta tai muuta selvitystä koristemaalauksista ei tehty, vaan koodattiin NCS-värikartalla esille tulleet sävyt.

Kuva 10a. Kattopinnoalta esiin tullutta punaista sävyä, jonka lähin sävykoodi on NCS 3050-Y50R.

Kuva 10b. Kattopinnoalta esiin tullutta sävyä, jonka lähin sävykoodi on NCS S 5020-Y.

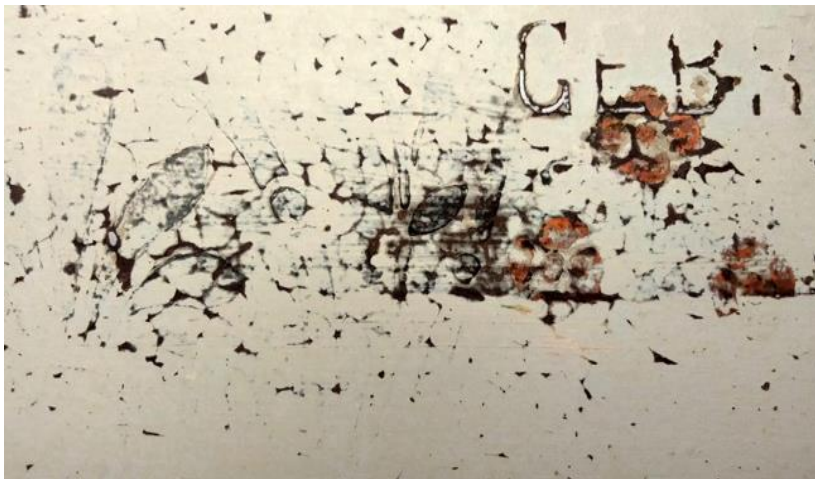
Kuva 10 c. Kattopinnoalta esiin tullutta kultaviivaa.

Kuva 11. Palkin kyljessä oleva vanha koriste näkyy kohokuvioina uusien käsittelyiden alta.

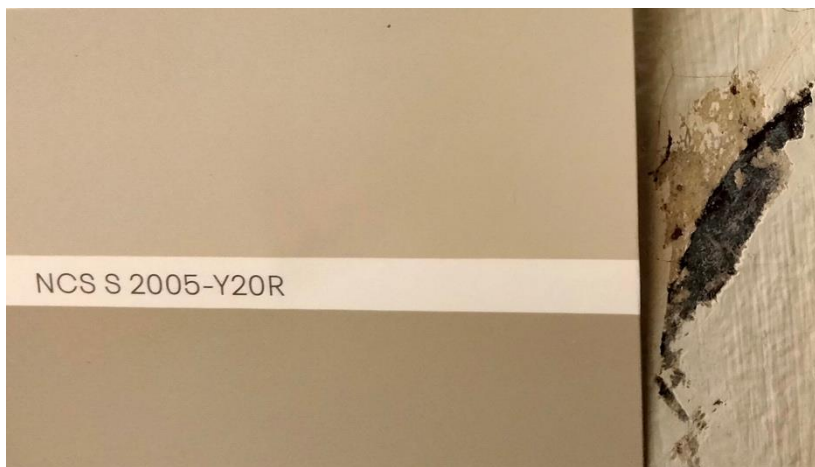
Kuva 12. Kapean ornamentin alapuolisen listan varhaisempi sävy, Lähin sävykoodi on NCS S 3020-Y20R.

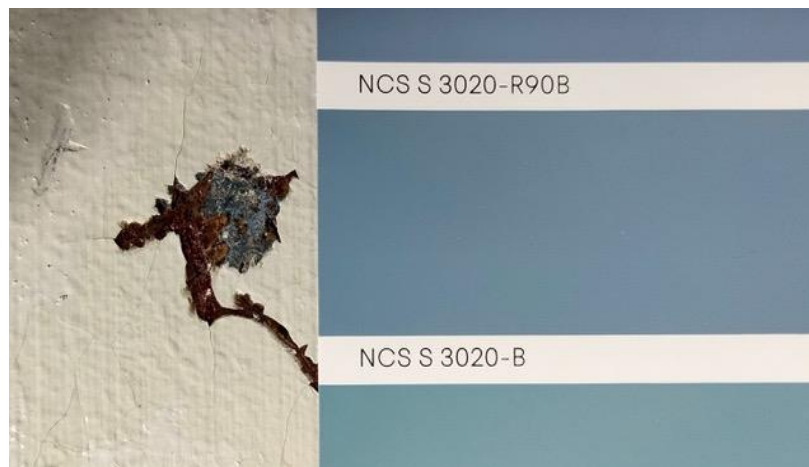
Kuva 13a. Kattopalkin kyljessä esiin tullutta koristemaalausta.

Kuva 13c. Palkin kyljestä esiin tullut koristeen kukkasen sävy, lähin sävykoodi NCS S 1060-Y80R.

Kuva 13b. Palkin kyljestä esiin tullut koristeen taustan sävy, jonka lähin sävykoodi on NCS S 2005-Y20R.

Kuva 13d. Palkin koristeen kyljestä esiin tullutta sinistä sävyä, lähin sävykoodi NCS S 3020-B.

Toimenpidekartat

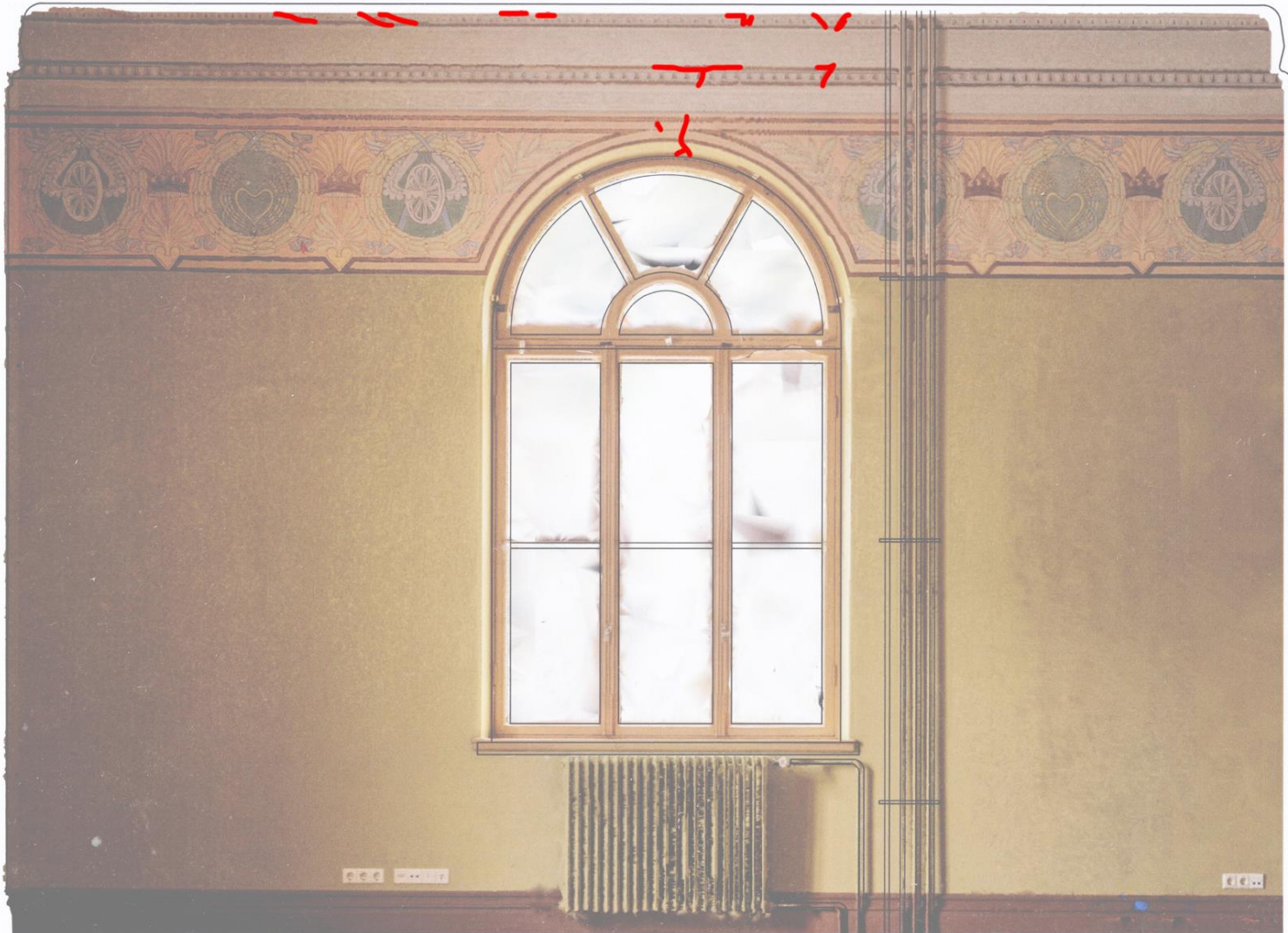
Katto

Seinä pohjoinen

Seinä etelä

MFK

Seinä itä

7

MFK

Kuva

Seinä länsi

MFK

Kuva

109 Tarjoilukeittiö

Kuva syksy 2025.

Yksivärinen keskikatto ja kattoa kehystävä profiililista on maalattu kauttaaltaan liimamaalilla 1990-luvun peruskorjauksen yhteydessä. Katon koristemaalauksesta on alkuperäistä, esiinotettua pintaa melko laajasti esillä tilan lounaiskulman länsipuolella ja profiililistan sävyä luoteiskulman pohjoispuolella. Esiinotettuun koristemaalaukseen pohjautuen on toteutettu rekonstruktiomaalaukseen katon muuhun pintaan. Peruskorjauksessa liimamaalin sideaineena oli käytetty metyyliselluloosaa, joka oli ajansaatossa menettänyt sidontakykyään.

Esiinotetun koristemaalauksen pinta on syvemmällä rekonstruktio-pintoihin verrattuna, joka viittasi siihen, että uusien maalausten pohjatöissä on käytetty reilusti tasoitteita. Maali-irtoamat olivatkin rekonstruktio-pinnoilla paksuja ja mukana oli osittain rappautusta.

Laajimmat ja haasteellisimmat katon maali-irtoamat sijaitsivat länsipuolen reuna-alueella. Alueen maalipinnan sävy ja paksuus erosivat hieman keskikatoista, mikä vaikutti siltä, kuin aluetta olisi korjattu myös peruskorjauksen jälkeen.

Tilan 109 konservointityö sisälsi kattopintaa kehystävän koristemaalauksen ja keskikaton reuna-alueiden värinkiinnityksen, puhdistuksen ja retusoinnit. Pohjoisseinän yläosan palkistoissa uusittiin noin metrin mittainen alue restaurointimaalaustyönä.

Kuva 1. Kedellisen peruskorjauksen aikaan toteutettu rekonstruktio katon koristemaalauksesta.

Menetelmien kuvaus

Katon ja profiililistojen konservointi ja retusointi

Maalinkiinnitys oli haasteellista maali-irtoamien paksuuden ja herkän, selluloosapohjaisen liimamaalin vuoksi. Liimauksissa jouduttiin testaamaan useita liimoja ja liimaksi valikoitui aina kohteen mukaisesti parhaaksi toiminut liima. Yksi liima ei soveltunut katon kaikille alueille kulkeutumisen haasteiden, liimausvoiman heikkouden tai voimakkaan pinnan tummentumisen vuoksi.

Paksut maali-irtoamat rekonstruoiduilla koristemaalatuilla alueilla ja yksivärisillä kattopinnoilla kiinnitettiin pääosin Lascauxin MFK liimalla. MFK kulkeutui parhaiten irtoamien alle. Paksuimmissa ja voimakkaimmin kaarelle taipuneilla alueilla liimana käytettiin 80 % HV498.

Kuva 2a. Kuvassa katon koristemaalaus on peruskorjauksen aikainen esiinotto, joka on muuta pintaa hiukan syvemmällä. Vanhan ja uuden pinnan raja on merkitty kuvaan nuolella. Esiinottoalueella sekä peruskorjauksen aikana metyylliselluloosalla maalatulla keskikaton liimamaalipinnalla on maali-irtoamaa.

Koristemaalauksen esiinotetulla alueella kiinnityksessä käytettiin Aquazol 200 5 % Sinolissa, joka myös aiheutti hiukan tummentumia. Aquazolin liimausteho riitti kiinnittämään vain ohuempia liimamaalikerroksia. Katon ruskeat profiililistat sekä seinän yläosan vihreät osat kiinnitettiin MFK:lla.

Retusointia tehtiin hieman eri tekniikoilla ja materiaaleilla retusoitavan kohdan mukaan. Haasteena oli retusoinnin kiiltoero ympäröivään himmeään liimamaaliin verrattuna kattopinnalla, mikä näkyi tietystä kulmasta katsottaessa ja valaistusolosuhteen mukaan. Pahimpia liimasta aiheutuneita tummentumia vaalennettiin ennen retusointia hiomalla liimajälkeä kevyesti hienolla hiekkapaperilla. Retusointiin käytetyt materiaalit: Aquazol 200 3 % Sinolissa + pigmentti + liitujauhe, Aquazol 200 3 % Sinolissa + PanPastellit, PanPastellit (haasteena kiilto katsomissuunnan mukaan), pastellikynät, pastelliliidut, pigmentti + liitujauhe jauheena, pigmentti + liitujauheesta tehty liitu.

Kiva 2b. Vaaleansinisen keskikaton maali-irtoamat kiinnitettiin MFK-liimalla ja koristemaalauksen esiinotto kiinnitettiin Aquazol 200, 5 % Sinolissa.

Edellisen peruskorjauksen aikaiset maalipinnat irtosivat paikoin suurina palkeenkielinä. Liimalta vaadittiin vahvaa liimausvoimaa, joka pystyi pitämään kaarelle taipuneet maali-irtoamat pohjassaan. Liimausvoimaltaan HV498 oli liimoista vahvin, mutta sen kulkeutuvuus oli haaste. Jotta liima saatiin kulkeutumaan irtoamien alle, tuli alueelle ensin lisätä hiukan alkoholia. Alkoholi puolestaan pehmensi maalikerrosten alla olevia kittikerroksia, jolloin pinnasta tuli herkästi epätasainen ja kiinnityksestä epävarma.

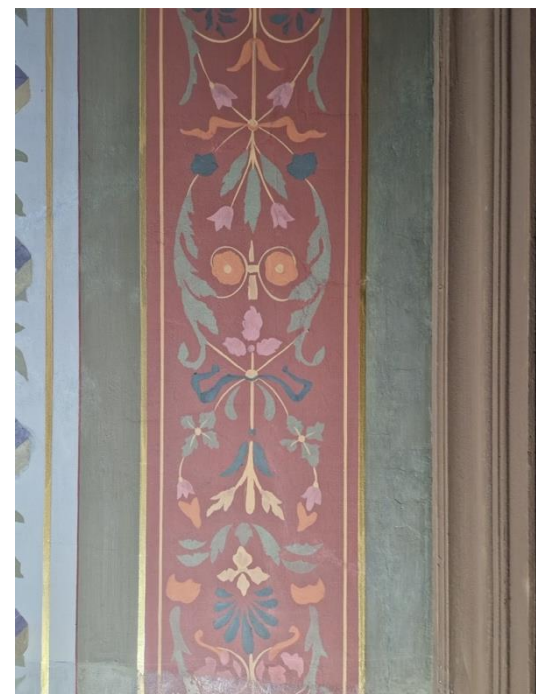
Parhaaksi tekniikaksi osoittautui MFK hyvän kulkeutumisensa vuoksi. Liiman tuli antaa hetken imeytyä ja jähmettyä ennen kiinnipainamista ja lämmitystä. Liimaa tuli lisätä irtoamien alle siten, että liimaa pursuaisi reunojen yli mahdollisimman vähän. Muutamissa kohdin liimauksen kiinnitystä vahvistettiin HV498:lla.

Kuva 3a. Vihreällä liimamaalipinnalla voimakkaasti ulospäin kaartunutta maali-irtoamaa. Irtoama oli paksua ja melko kovaa.

Kuva 3b. Kuvassa maali-irtoamat kiinnitetty takaisin alustansa. Liimana MFK.

Kuva 3c. Pahoin vaurioitunut alue maalinkiinnityksen ja retusoinnin jälkeen. Retusointiväreinä PanPastel-liidut.

Vaaleansinisen keskikaton liimamaali oli herkkä liimausjäljille. Alueella, jossa esiintyi maali-irtoamaa, oli sininen sävy hiukan toinen ja pinta hiukan muuta pintaa paksumpi, jotka vihjasivat peruskorjauksen jälkeiseen paikkakorjaukseen.

Kuva 4a. Vaaleansinisen keskikaton maali-irtoamat ennen kiinnitystä.

Kuva 4b. Vaaleansinisen keskikaton maali-irtoamat kiinnitettynä ja retusoituna.

Kuva 5.
Maalipinnalla
esiintyi vanhan
vaurion alueella
suolamaisia kiteitä.
Alue
kuivapuhdistettiin.

Seinälistojen restaurointimaalaus

Pohjoisseinän yläosan palkistoon, oven vasemmalle puolelle, oli tehty iso laastipaikkaus, jonka kipsitäytöstä vastasi pääurakoitsija. Nykyisen pinnan taso saavutettiin Alltekin LG- ja LF-tasotteella. Tasoitettu alue pohjustettiin Otex-pohjamaalilla ja alueelle valmistettiin liimamaali, sideaineena metyyliiselluloosaliisteri. Uuden ja vanhan liimamaalin rajakohtia häivytettiin retusoiden PanPastel-liiduilla.

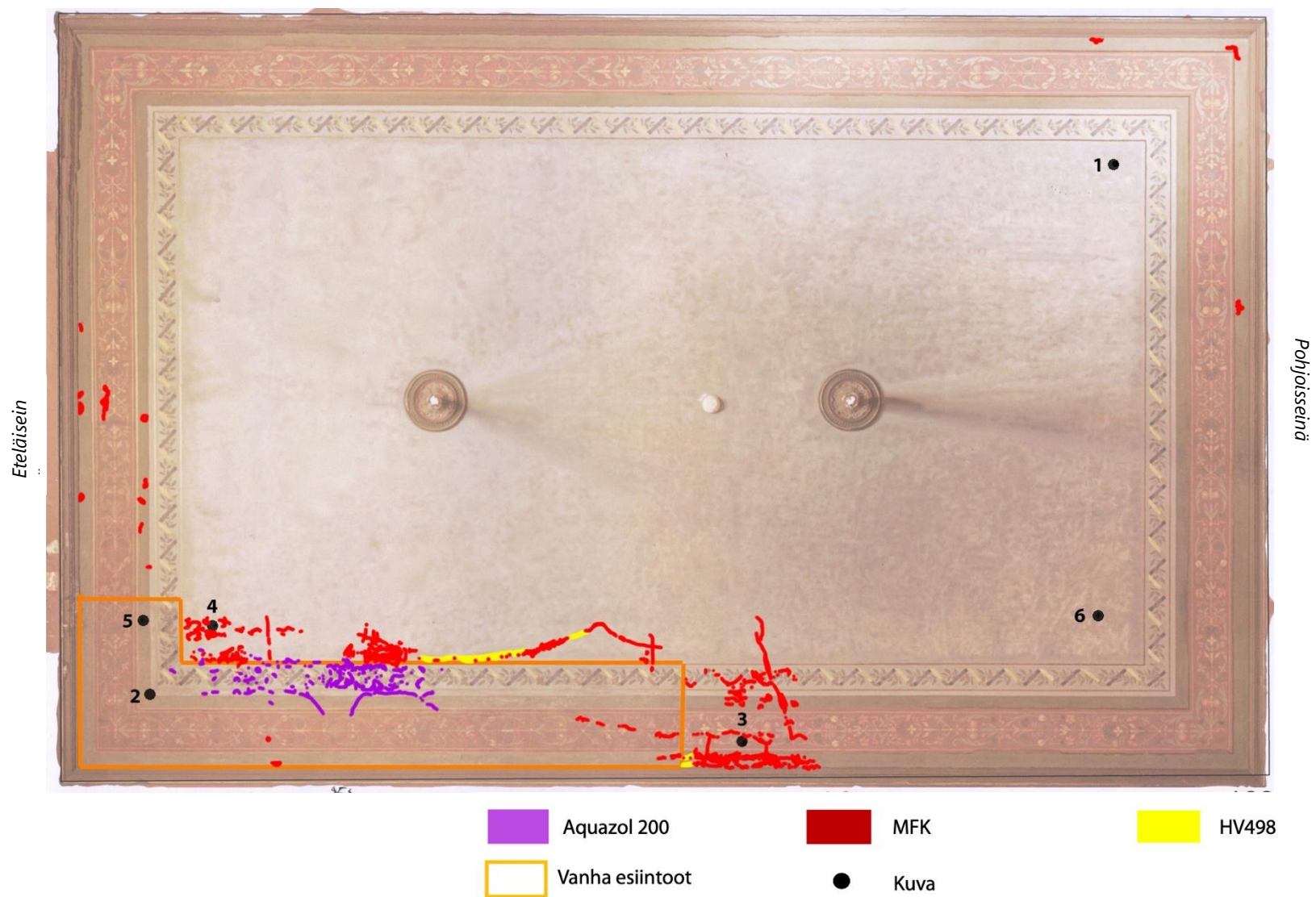
Työskentelykohdan ympärillä kattolistat ja kattopinta olivat paikoin likaantuneet ja listoista oli irronnut pigmenttiä. Pinnat puhdistettiin ja listojen vaalentuneet kohdat retusoituihin.

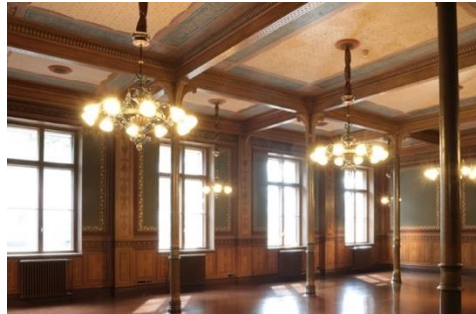
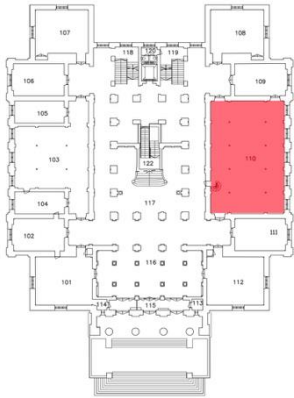
Kuva 6a. Laastipaikkausalue on kitattu muun pinnan tasoon ja pohjamaalattu sävytetyllä Otexilla.

Kuva 6b. Pohjamaalin päälle maalattiin pinnat metyyliiselluloosaliisteristä valmistetulla liimamaalilla. Uuden ja vanhan maalin rajapinta häivytettiin PanPastel-liiduilla.

110 Ruokasali

Kuva syksy 2025. Väisänen

Ruokasalin 1990-luvun peruskorjauksessa osittain sille otetut ja osittain rekonstruktiomaalatut kattokentät ja valurautapylväät konservoi OSK Kollaasi.

Katon holkkaan asennettiin uusia patteriputkien läpivientejä, jotka retusoiitiin ympäröivään pintaan sopiviksi.

Katon palkistossa, joka on uudelleen maalattu 1990-luvun peruskorjauksessa, oli paikoitellen irtoavaa maalia. Irtoavia maalikerroksia oli myös seinien yläosan friisissä. Samoin seinien pilastereissa ja paneeleissa, jotka ovat alkuperäistä pintaa. Paneeleja on osittain maalattu uudelleen 1990-luvun peruskorjauksessa.

Liimamaalilla maalatut kultakoristeiset, siniset seinäkentät ruskein kehyksin on maalattu 1990-luvun peruskorjauksessa. Kultakoristeiset osat ovat paikoitellen alkuperäistä pintaa.

Ravintolasalin ovismyygeihin ja paneelien alaosiin tehtiin uusia sähköasennuksia. Niiden roilotukset korjattiin ja paikkamaalattiin vanhaan pintaan sopiviksi.

Menetelmien kuvaus

Holkan patteriputkien läpiviennit

Läpivientien reiät täytettiin laastilla pääurakoitsijan toimesta. Pinnat tasoitettiin LG- ja LF- tasoitteilla, jonka jälkeen alueet pohjamaalattiin tartuntapohjamaalilla (Otex). Retusointi tehtiin liimamaalilla vanhan pinnan mukaisesti, liimamaalin sideaineena metyyliiselluloosaliisteri.

Kuva 1a. Esimerkkikuvat patteriputkien läpivientien retusoinneista. Kuvassa vaurioalue pohjamaalissa.

Kuva 1b. Yläkuvan alue retusoituna.

Palkisto

Työn suoritti Restart Oy, Linda Liljeström

Palkiston maalipinnan suurimmat, kielekemäiset irtoamat poistettiin. Vaurioalueet tasoitettiin LF-tasoitteella, ja retusointiin akryylituubiväreillä.

Seinien yläosan friisi

Työn suoritti Restart Oy, Linda Liljeström

Friisin liimamaali hilseili vain paikoitellen, ja vauriot keskittyivät pääasiassa mustien koristekuvioiden kohdalle. Liimamaalin kiinnitykseen käytettiin Aquazol 500 (5 %, vedessä). Pienet puutoskohdat retusointiin pastelliliiduilla ja PanPastelleilla.

Kuva 2a. Irtoavaa maalia friisin alueella.

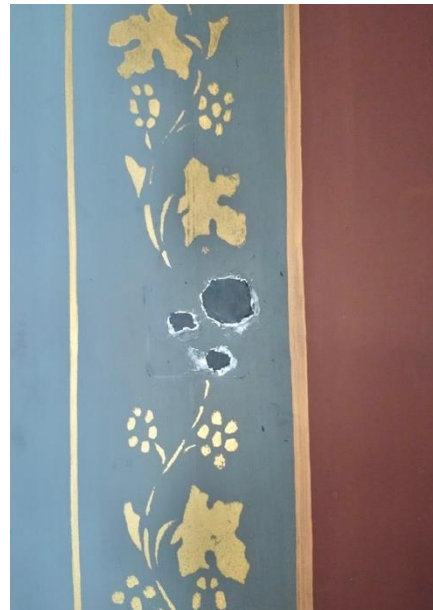
Kuva 2b. Irtoamat kiinnitetty.

Seinien liimamaalipintojen retusointi

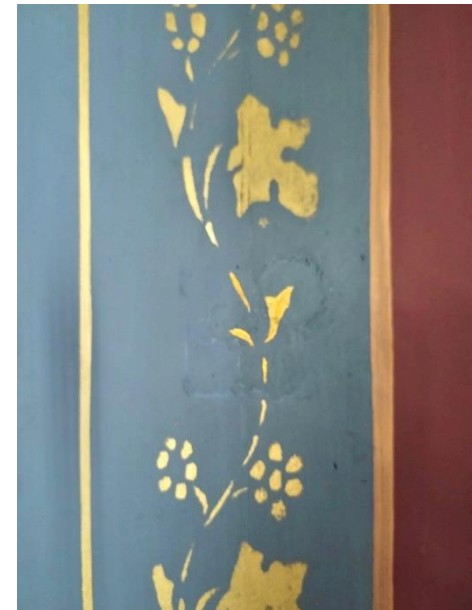
Työn suoritti Restart Oy, Linda Liljeström

Seinien 1990-luvun peruskorjauksessa maalattujen seinäkenttien liimamaalin sideaineena on käytetty metyyliiselluloosaliisteriä. Liisteri on vuosikymmenten aikana menettänyt sidoskykynsä, ja maali on hyvin haurasta ja pölyyntyneenä pohjamaalin pinnalla. Näiden pintojen korjaus ja retusointi on hyvin haastavaa, koska liimamaalipinta ei kestä kosketusta eikä kosteutta.

Seinäpinnoilla oli työmaan aikana syntyneitä reikiä ja kolhuja, jotka täytettiin LG- ja LF-tasoitteilla. Kittipaikat pohjamaalattiin sävytetyllä tartuntapohjamaalilla ja retusointiin liimamaalilla, jonka sideaineena metyyliiselluloosaliisteri. Liimamaalissa käytetyt pigmentit: ultramariininsininen, oksidimusta, vihreä umbra ja ultramariinvioletti. Viimeistelyt PanPastelleilla. Kultaiset yksityiskohdat Schminke Aqua bronze, rich gold ja keltaokra.

Kuva 3a. Reiän alue tasoitettu ja pohjamaalattu.

Kuva 3b. Reiän alue retusoitu metyyliiselluloosapohjaisella liimamaalilla.

Työmaan aikana seinissä olevien ilmanvaihtokanavien ritilät suojattiin muovilla, joka kiinnitettiin hauraaseen ja pölyntyneeseen liimamaaliin vahvalla teipillä. Väärin suojattuja ritilöitä oli pohjoisseinällä 4kpl ja länsiseinällä 2kpl.

Teipin poistamisen jälkeen maalipintaan jäi näkyviä, tummia ja tahmeita liimajälkiä. Teippien jäljet haluttiin poistaa tai retusoida niin, että seinäkenttien uudelleen maalaukselta vältyttäisiin.

Liimajälkiä ei voinut käsitellä tai retusoida suoraan, vaan ne vaativat ensin koholla olleen liiman huolellisen poiston. Puhdistus ja retusointi tehtiin ainoastaan niihin alueisiin, jotka olivat selkeästi vaurioituneet teipistä. Retusointi tehtiin liimamaalilla mukaillen ympäröivää pintaa.

Seinissä jäljellä olevat teipit poistettiin varoen, jotta liimamaalipinta ei vaurioituisi enempää. Koholla oleva, tahmea liimakerros poistettiin mekaanisesti skalpellin avulla, ja jäljelle jäänyt liima sekä liiman aiheuttamat rasvatahrat puhdistettiin alkoholilla. Puhdistus ulottui retusoitavilla alueilla pohjamaaliin saakka ja alueet eristettiin varmuuden vuoksi sellakalla. Vaurioituneet alueet retusoitettiin sävytetyllä liimamaalilla, jonka sideaineena metyyliiselluloosaliisteri.

Liimamaalin sävytyksessä käytettiin samoja pigmenttejä kuin reikien ja kolhujen korjauksessa.

Kuva 4. Suojamuovit poistettiin asentajan toimesta.

Kuva 5a. Liimamaalin pinnalla tummat jäljet ovat teipin liimajäämiä. Kuva ennen toimenpiteitä.

Kuva 5b. Viereinen kuva retusoinnin jälkeen. Retusointia varten valmistettiin liimamaali.

Kuva 6a. Kuvassa osa teipeistä poistettu, osa vielä kiinni seinässä.

Kuva 6b. Ritilän yläreunan tummat jäljet retusoitu piiloon. Oikealla puolella jäljet retusoidaan.

Paneelit ja pilasterit, irtoavan maalin kiinnitys

Seinien alapaneelit on öljymaalilla maalattu, tammea mukaileva ootraus. Ootrauksen pinta on lakattu, todennäköisesti sellakalla, sillä lakka liukenee alkoholiin. Alapaneeleja on paikkamaalattu ja retusoitu 1990-luvun peruskorjauksen yhteydessä. Paikkamaalaukset erottuvat mattapintoina.

Alapaneelien irtoava maali on kiinnitetty vuosina 2016 ja 2020 498 HV-akrylidispersioliimalla (Lascaux). Vuonna 2020 liimaa on ohennettu vedellä suhteessa 50:50, vuoden 2016 laimennussuhteesta ei ole tietoa. Molempina vuosina on käytetty pieni määrä alkoholia edistämään liiman kulkevuutta. Vuonna 2024 alapaneeleissa on paljon irtoavaa maalia samoissa kohdissa kuin vuosina 2016 ja 2020. Tosin irtoama-alueet ovat osin laajentuneet ja on myös uutta irti olevaa maalipintaa. Maali on pahasti irti erityisesti länsi- ja itäseinillä, ilmanvaihtokanavien luukkujen alapuolella olevilla pinnoilla. Eli niillä pinnoilla, joiden takana kulkee hormi. 1990-luvun peruskorjauksen aikaisissa, paikkamaalatuissa pinnoissa ei ole irtoavaa maalia.

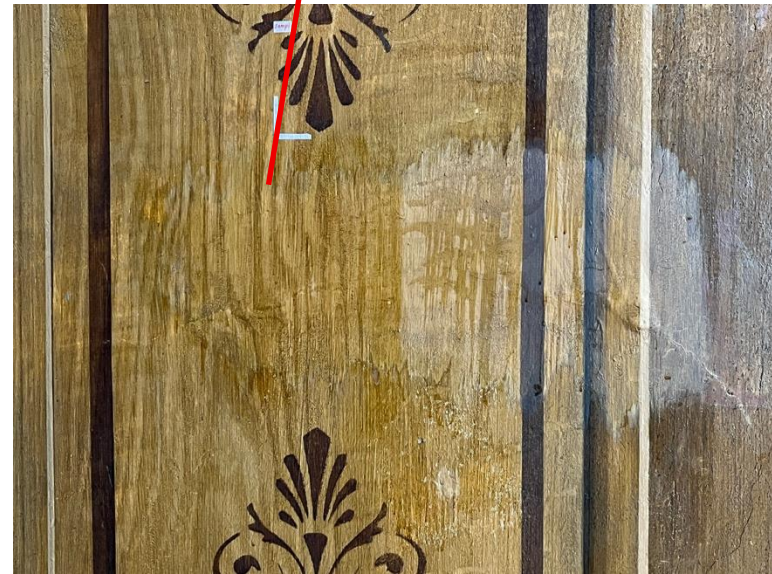
Tässä peruskorjauksessa liimana käytettiin Medium for Consolidation (MFK). MFK imeytyi hyvin irtoavan maalin alle, maalipinta kiinnittyi hyvin ja lopputulos oli sileä.

Paneelien ja pilastereiden kiinnitys suoritettiin samalla tavalla.

Edellisen peruskorjauksen aikaisille, länsiseinällä sijaitseville, mattapintaisille paikkamaalaukskohdille tehtiin kiillontasaustesti levittämällä pinnalle balsamitärpätillä laimennettua vernissaa ohuesti kuitukankaalla hieroen (tärpättä ~ 10 %).

Kuva 7a. Kiillontasaustesti. Pystykehys öljytty puoleen väliin asti. Kuva otettu heti öljytessä, joten öljytty kohta on vielä märkä. Öljy selkeästi kirkastuttu ja syvensi sävyä, tulos pysyi samana öljyn kuivuttua.

Kuva 7b Kiillontasaustesti. Peilin oikea puoli on öljytty. Öljyäminen palautti vanhaan retusointiin oikean sävyn.

Kuva 8a. Irtoavaa maalia koristeessa ja peilissä.

Kuva 9a. Maali-irtoamaa oli paikoitellen runsaasti.

Kuva 8b. Irtoamat kiinnitetty. Kiinnittäminen oli helppoa ja pinnasta tuli siisti.

Kuva 9b. Maali-irtoamat kiinnitetty.

Kuva 10a. Matalaa ja pientä irtoamaa.

Kuva 11. Kuvan vasen puoli kiinnitetty ja puhdistettu. Kuvan oikea puoli ennen toimenpiteitä.

Kuva 10b. Irtoava maali kiinnitetty MFK-liimalla.

Kuva 12. Kuvan oikea puoli puhdistettu ja vasen puhdistamatta.

Kuva 13. Vaurioitunutta lakkapintaa. Vauriot saattaneet syntyä kosteudesta.

Kuva 15. Peilin maalaus ei ole alkuperäistä. Siinä on myös eri sävyt ja kädenjälki kuin 1990-luvun peruskorjauksen aikaisissa korjauksissa, joten tämän peilin korjauksen tekoaika ei ole tiedossa.

Kuva 14. Paneelin yläreunan koristeen maali- tai lakkapinnassa oli paikoitellen pientä kuplamaista irtoamaa sekä sävy muutoksia.

Työmaa-aikainen yleiskuva. Alapaneelit suojattiin konservointitöiden päätteeksi, jotta välttyttiin pölyntymiseltä.

Paneelit, uusien sähköroilojen korjaus

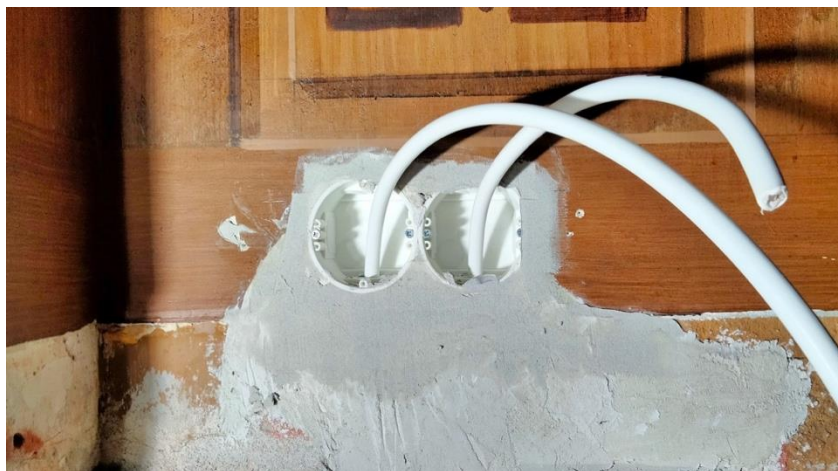
Ravintolasalin itä- ja länsiseinien ovismyygeihin tehtiin uusia sähköasennuksia, joita varten ovismyygeihin jouduttiin avaamaan uudet roilot. Ovismyygeissä on samanlainen ootraus ja koristelu kuin paneeleissa.

Lisäksi paneelien lattianrajassa olevia pistorasioita uusittiin ja lisättiin, joten jouduttiin tekemään uusia avauksia sekä suurentamaan vanhoja pistorasioiden paikkoja.

Roilojen ja sähkörasioiden paikkojen isot täytöt tehtiin pääurakoitsijan toimesta. Laastipinnat pohjamaalattiin, tasoitettiin LG- ja LF-tasoitteilla sekä Snickeri A-silotteella. Alueet välimaalattiin sävytetyllä tartuntapohjamaalilla ja ootrattiin vanhaan pintaan sulautuviksi. Oottraukset tehtiin öljytuubiväreillä, maalinesteenä Painting Medium (Talens).

Kuva 16b. Vaurioalue pohjamaalattu.

Kuva 16a. Esimerkkikuvasarja sähkörasioiden korjausalueista. Kuvassa laastitäyttö tasoitettu LG- ja LF-tasoitteella.

Kuva 16c. Vaurioalueen oottraus valmiina.

Kuva 17a. Kuvassa itäseinän pohjoisen puoleinen oviaukko. Smyygin laastitöyttö tehtiin pääurakoitsijan toimesta. Ylimääräiset laastit vanhalta pinnalta puhdistettiin (kuvassa jo roilon reunat osittain puhdistettu).

Kuva 17b. Smyygin roilon retusoinnit valmiina.

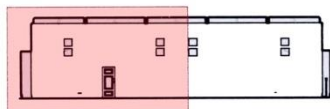
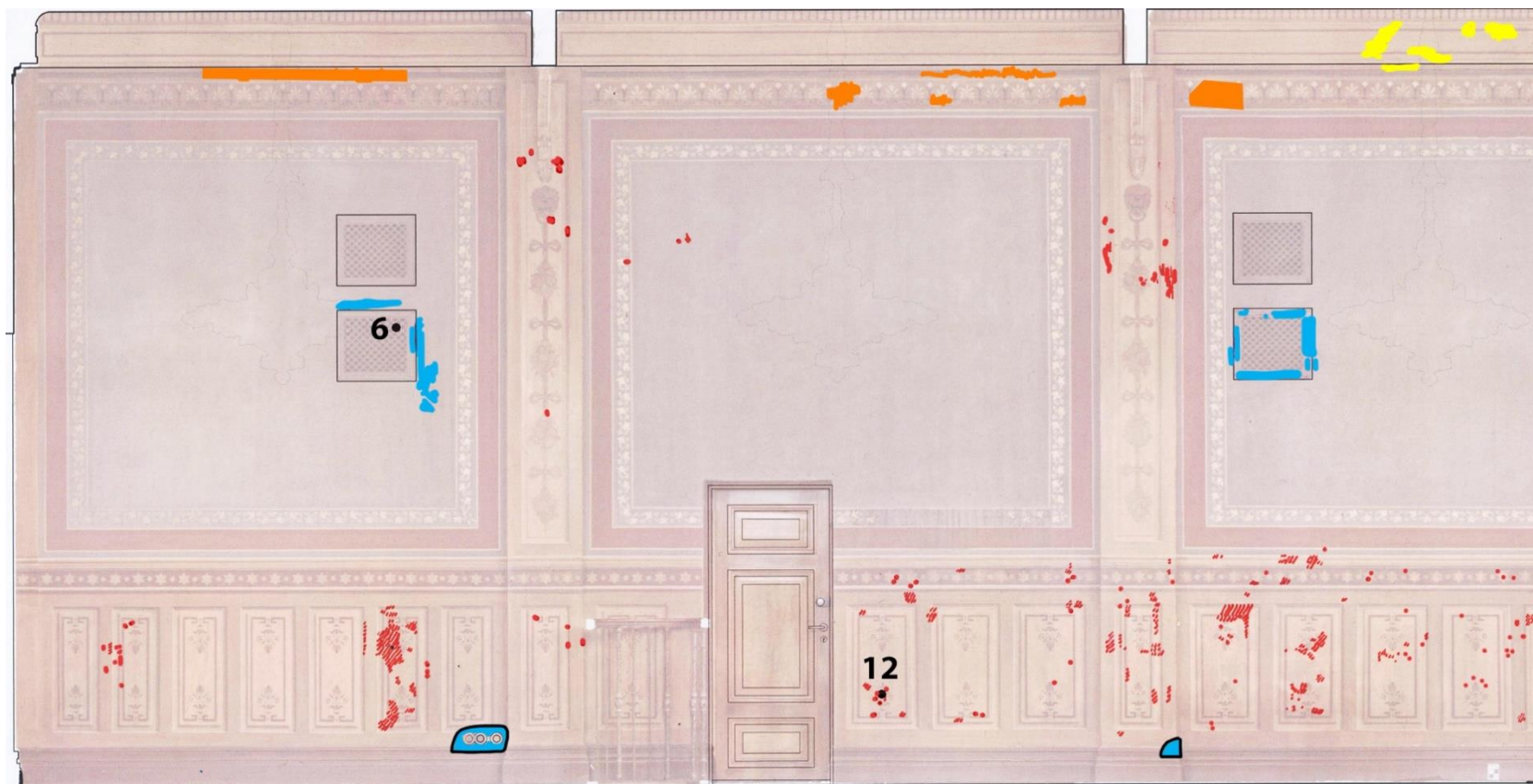
Kuva 18a. Kuvassa itäseinän eteläpuoleinen oviaukko. Laastityöt tehty.

Kuva 18b. Roilon retusointi valmis.

Toimenpidekartat

Seinä pohjoinen 1

MFK

Aquazol 500

HV 498

Retusointi

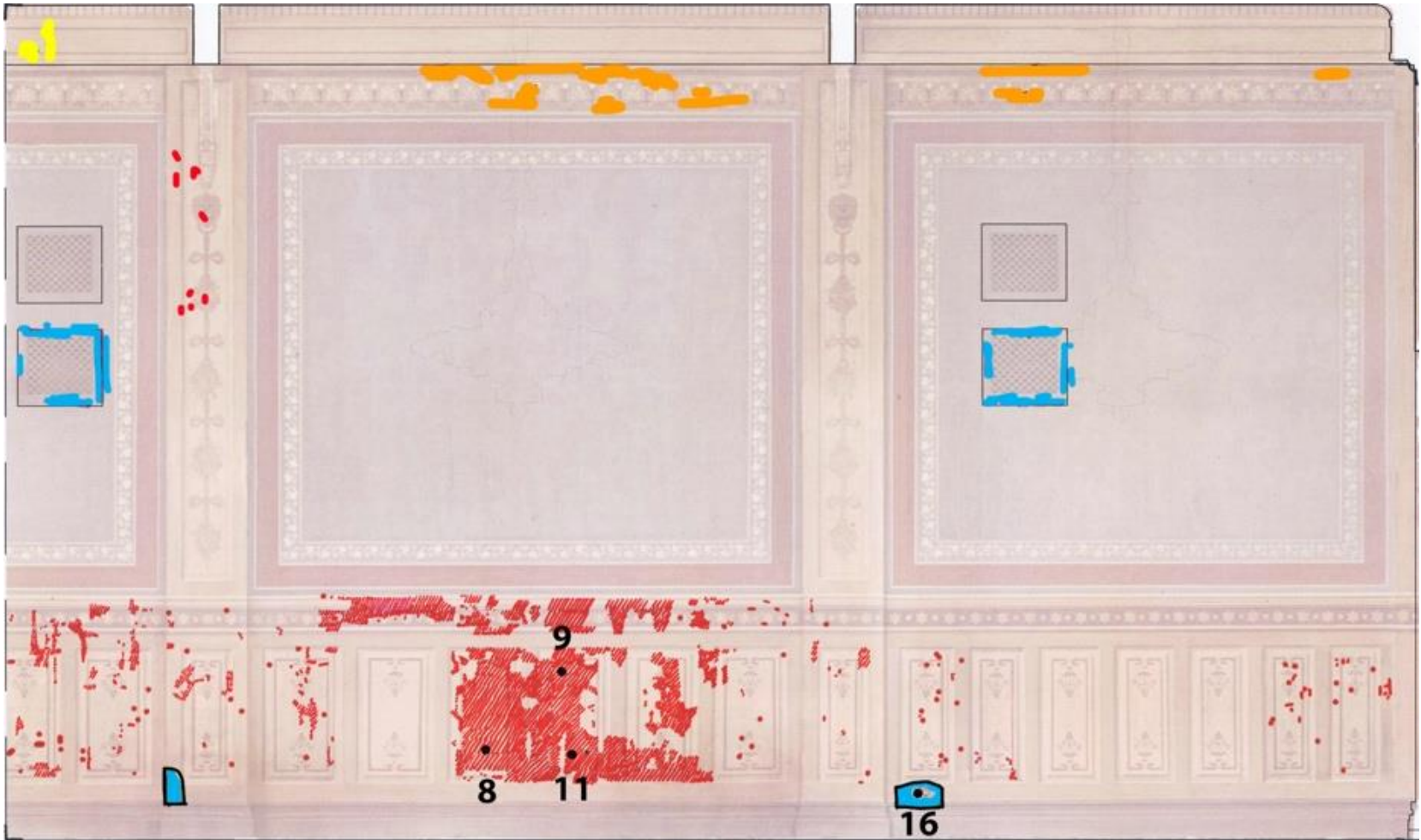

Laastipaikkaus

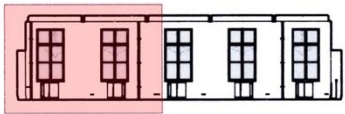
Kuva

Seinä pohjoinen 2

 MFK	 Aquazol 500	 HV 498
 Retusointi	 Laastipaikkaus	 Kuva

Seinä etelä 1

MFK

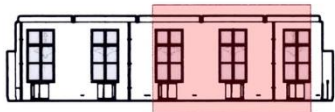
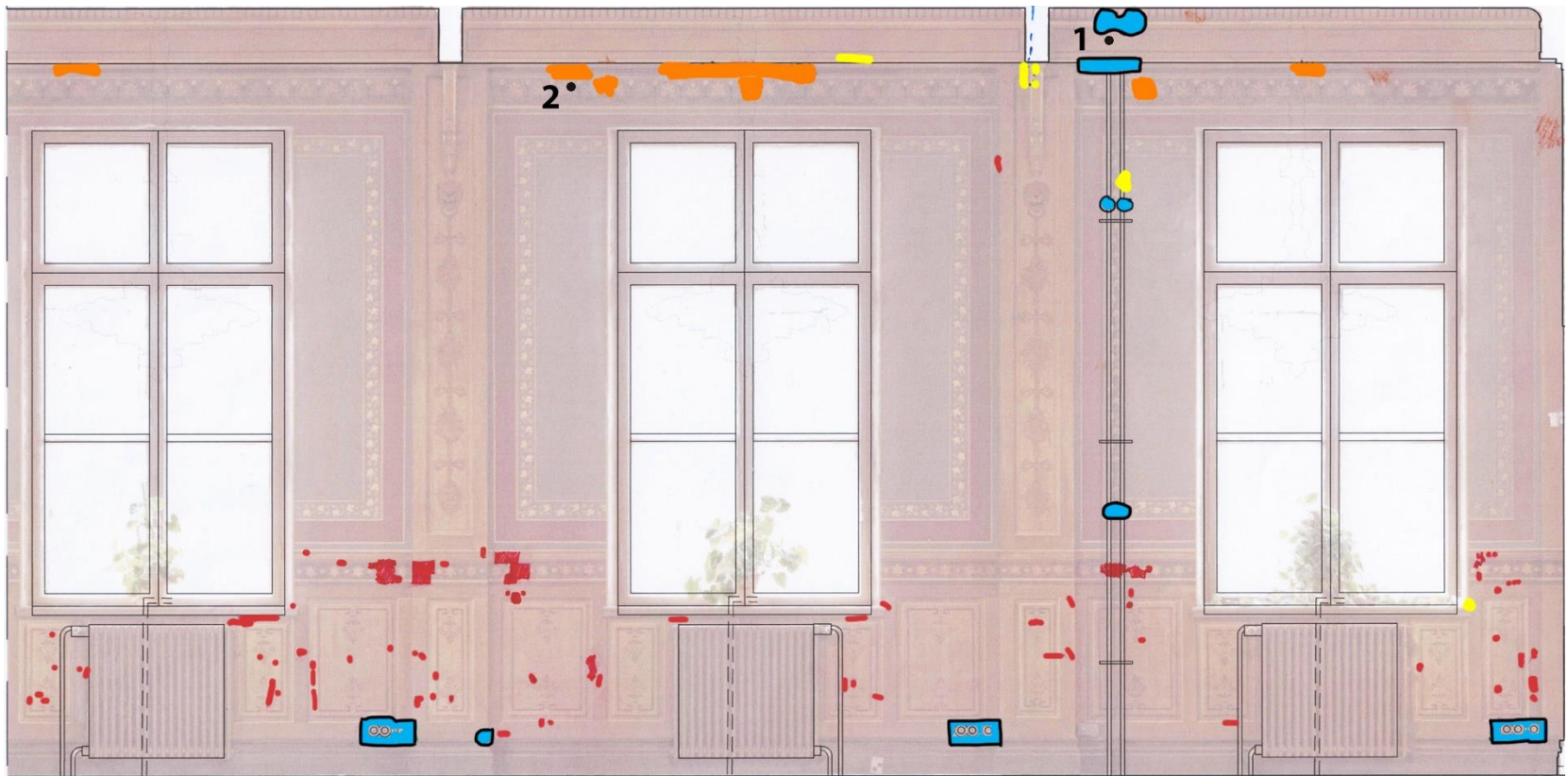

Laastipaikkaus

Kuva

Seinä etelä 2

MFK

Aquazol 500

HV 498

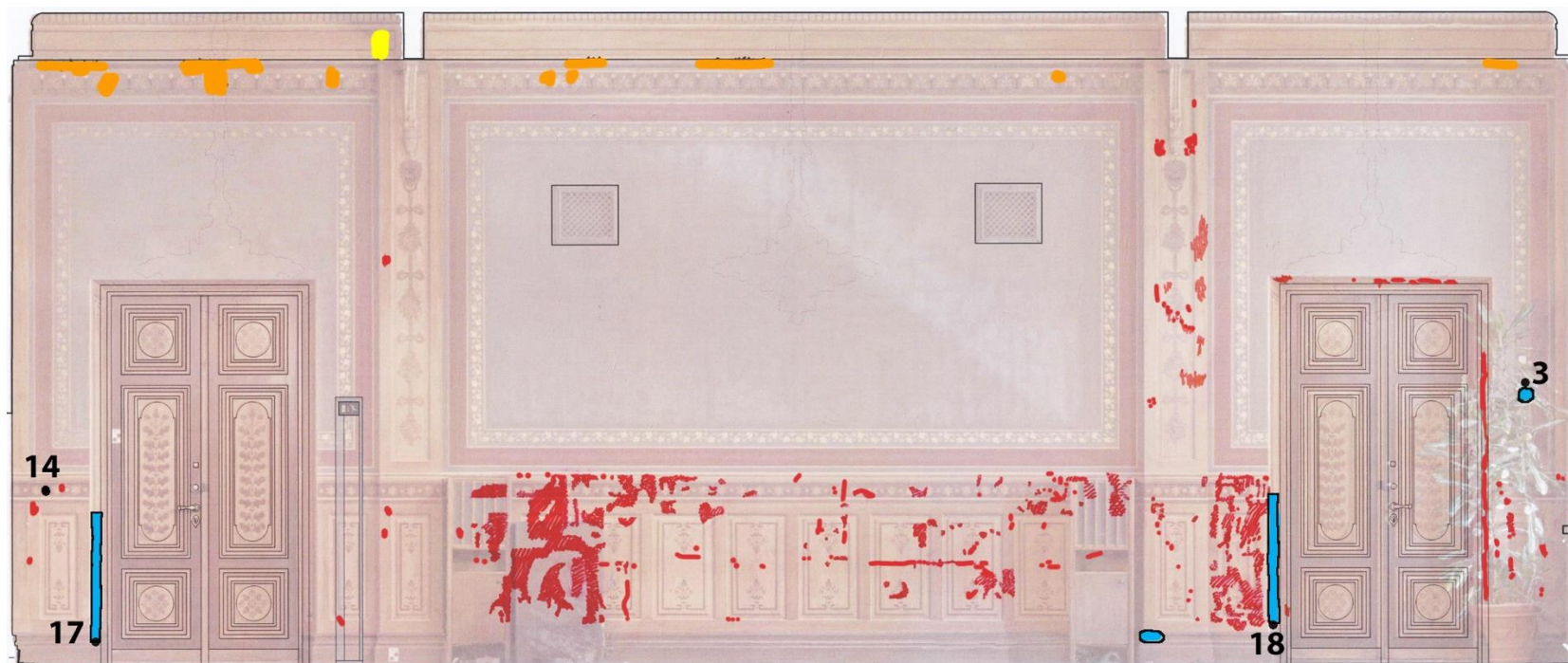

Laastipaikkaus

Kuva

Seinä itä

MFK

Aquazol 500

HV 498

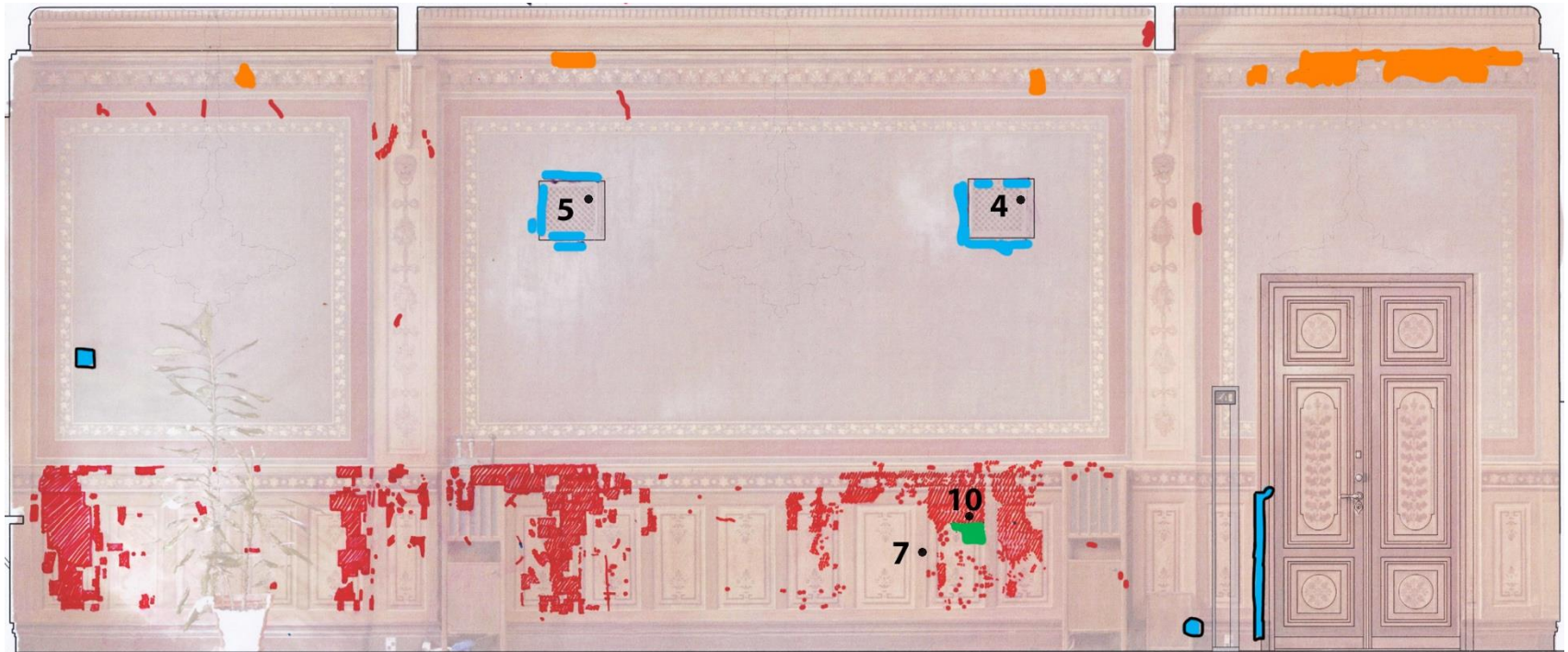

Laastipaikkaus

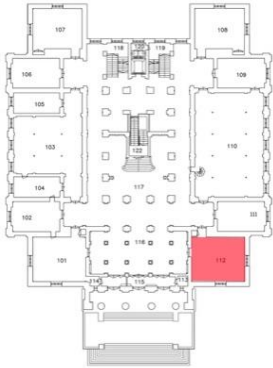
Kuva

Seinä länsi

MFK	Aquazol 500	Sampiliima (liimaustesti)
Retusointi	Laastipaikkaus	Kuva

112 Vaatehuone

Kuva syksy 2025.

Tilan katossa on kaksi rautapalkkia, jotka jakavat katon kolmeen kattokenttään. Rautapalkit ovat yksiväriset, ainoastaan niiden alapinnoilla on kaksi kultamaalilla maalattua viivaa. Kattokentät on maalattu 1990-luvun peruskorjauksessa öljymaalilla vuoden 1904 asuun. Kattokenttien päissä on lehvämäiset kipsipursotekoristeet vuodelta 1904, jotka yhdistyvät toisiinsa kapeilla kipsinauhoilla. Palkin yläreunan ja seinän kapeissa listoissa on sabloonoilla toteutetut ornamentit. Palkkien pohjatöiden yhteydessä tuli esille alkuperäistä koristemaalausta. Niiden sävyt koodattiin NCS S-värikartalla. Seinän yläreunassa on vuoden 1904 öljymaalilla maalattu friisi, jota on korjailtu 1990-luvun peruskorjauksessa. Konservointityöt sisälsivät irtoavan maalin kiinnitykset, tarvittavat retusoinnit tai ylimaalaukset sekä pintojen puhdistukset.

Menetelmien kuvaus

Kattopinnat

Kattokentät on vahvistettu pintavahvistuskankaalla 1990-luvun peruskorjauksessa. Kattopinnat siistiti. Irtoavaa maalia oli ainoastaan pursotekoristeiden vierellä, johon pintavahvistuskangas ei yllä. Eniten vaurioita oli eteläseinällä. Vauriokohtien maalaus suoritettiin Uulan Sisustusmaalilla, joka sävytettiin työmaalla vanhaan pintaan sopivaksi.

Kuva 1a. Reuna-alueiden irti olevia maali- ja kittikerroksia.

Kuva 1b. Irtonainen aines poistettu. Paikoitellen esille tuli kiiltävää tai jauhoista maali- tai kittipintaa. Nämä alueet pohjustettiin tartuntapohjamaalilla ennen tasoitusta.

Kuva 2. Reuna-alueiden vauriot tasoitettu.

Katon kipsipursotekoristeet

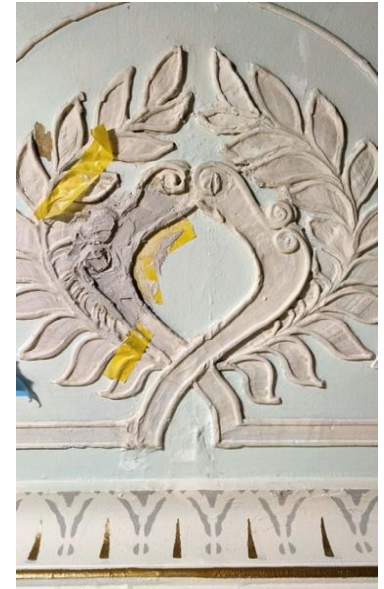
Koristeissa oli jonkin verran vaurioita. Lehväkoristeet sekä kapeat kipsilistat olivat paikoitellen irti pohjastaan, ne kiinnitettiin ohentamattomalla HV 498-liimalla. Sekä lehväkoristeissa että kipsilistoissa oli myös puuttuvia alueita. Puutealueet täydennettiin mallikipsillä, ja kiinnityksen parantamiseksi kipsiin lisättiin noin 10 % HV 498-liimaa.

Kuva 3. Kesimerkkikuva kapeiden kipsilistojen vaurioista. Kipsilistat kiinnitettiin HV 498-liimalla.

Kuva 4a. Lehväkoristeen puuttuva alue.

Kuva 4b. Koristeen täydennys aloitettu.

Kuva 4c. Koriste valmiina.

Kattopalkit

Kattopalkkien yksivärisissä kyljissä oli paljon yksittäisiä maali- ja kittikerrosten irtoamia. Yksittäisiä irtoamia oli kuitenkin kauttaaltaan läpi palkkien kylkien, joten ne maalattiin kokonaan yli. Kaikki irtoava aines poistettiin. Esille tulleet rautapinnat pohjustettiin Ferrex -ruosteenestomaalilla. Pintojen vaurioalueet tasoitettiin Alltek LG ja LF hiekkatasoiteilla, pohjamaalaus Uulan Sisäpohjamaalilla ja pintamaalaus Sisustusmaalilla, maalit sävytettiin työmaalla. Palkkien alapinnat olivat hyvässä kunnossa, muutamat pienet irtoamat poistettiin ja vauriokohdat retusoitiin. Materiaaleina käytettiin samoja kuin palkkien kyljissä. Palkin yläreunan ja seinän kapeissa listoissa on sabloonoilla ja öljymaaleilla toteutetut ornamentit. Ornamenteissa näkyy 1990-luvun korjaukset ”puhtaampana” kuin vanha pinta.

Kuva 5. Palkkien kylkien maali-irtoamaa.

Ornamenteissa oli jonkin verran irtoavaa maalia. Maali irtosi paikoitellen voimakkaasti ja irtoamien alle sai helposti imeytettyä liimaa. irtoamat kiinnitettiin MFK-liimalla, samoin kuin palkkien kylkien muutamat maali-irtoamat. Ornamentin yläpuolella olevassa kapeassa kantissa oli runsaasti irtoavia kerroksia. Irtoamat poistettiin ja retusoitiin samalla tavoin kuin palkkien alapinnat. Uudet patteriputkien läpiviennit kulkevat kapean listan läpi. Uusi pinta retusoitiin vanhan pinnan mukaisesti.

Kuva 6a. Listoissa oli paikoitellen runsaasti irtoavaa maalia.

Kuva 6b. Edellisen kuvan irtoava maali kiinnitettynä.

Kuva 7. Uusien patteriputkien läpiviennit retusoitiin listan vanhan pinnan mukaisesti.

Seinäfriisi

Seinän öljymaalilla maalattu friisi on vuoden 1904 pintaa. 1990-luvun peruskorjauksessa sitä on korjattu ja retusoitu. Friisissä esiintyi irtoavaa maalia lähes joka seinällä. Irtoamaa ei ollut kauttaaltaan koko friisissä, vaan pienehköinä ryhminä paikoitellen. Irtoamat kiinnitettiin MFK-liimalla. Maalikerros oli ohut ja joustava ja kiinnitys sujui helposti. Puutealueiden retusoinnit tehtiin akryylituubiväreillä.

Kuva 8a. Kuvassa friisin irtoavaa maalia, jotka kiinnitettiin MFK-liimalla.

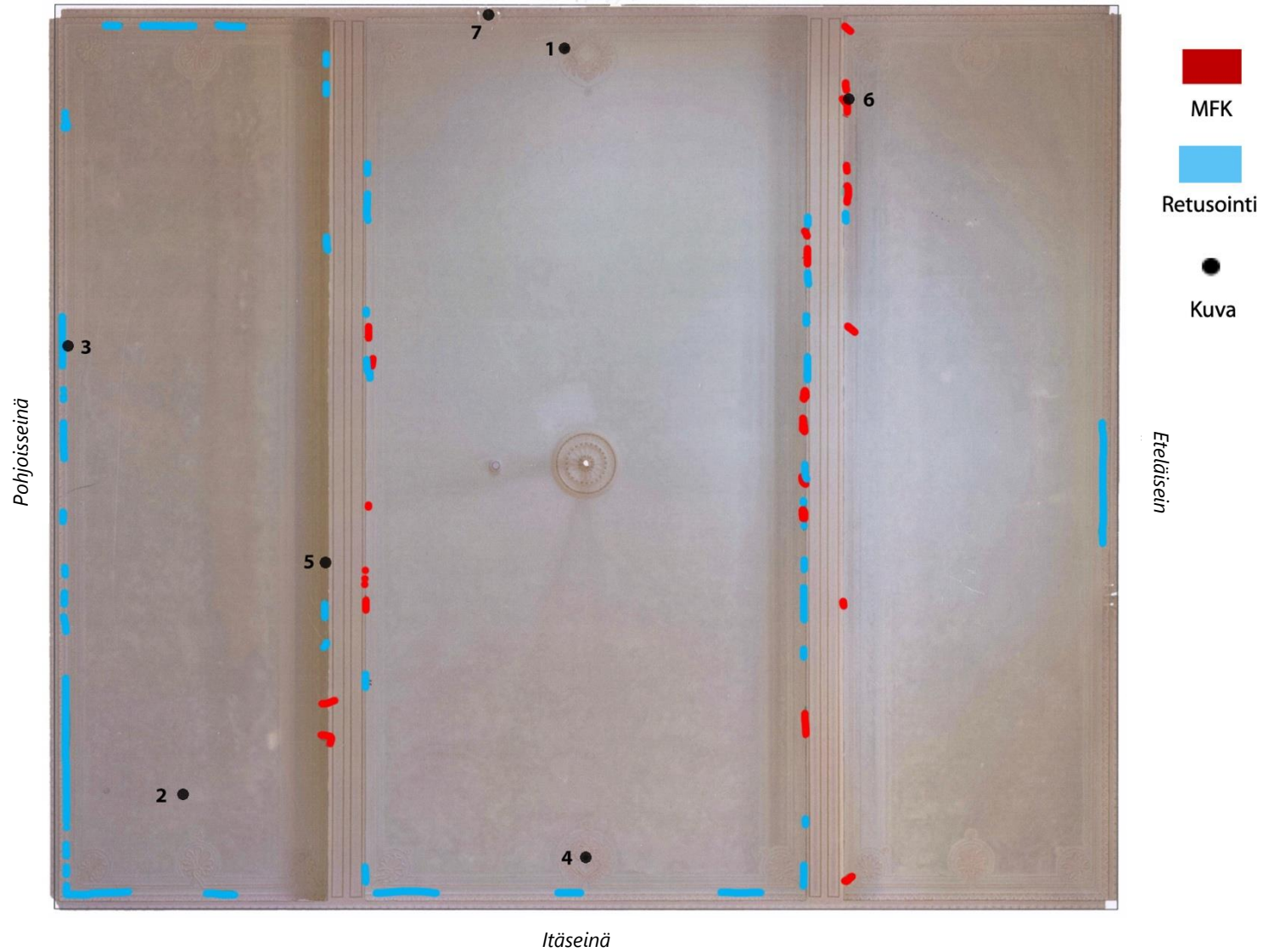
Kuva 8b. Irtoava maali kiinnitetty ja puutosalueet retusoitu.

Kuva 9. Kattopinnat, palkit ja seinäfriisi valmiina.

Toimenpidekartat

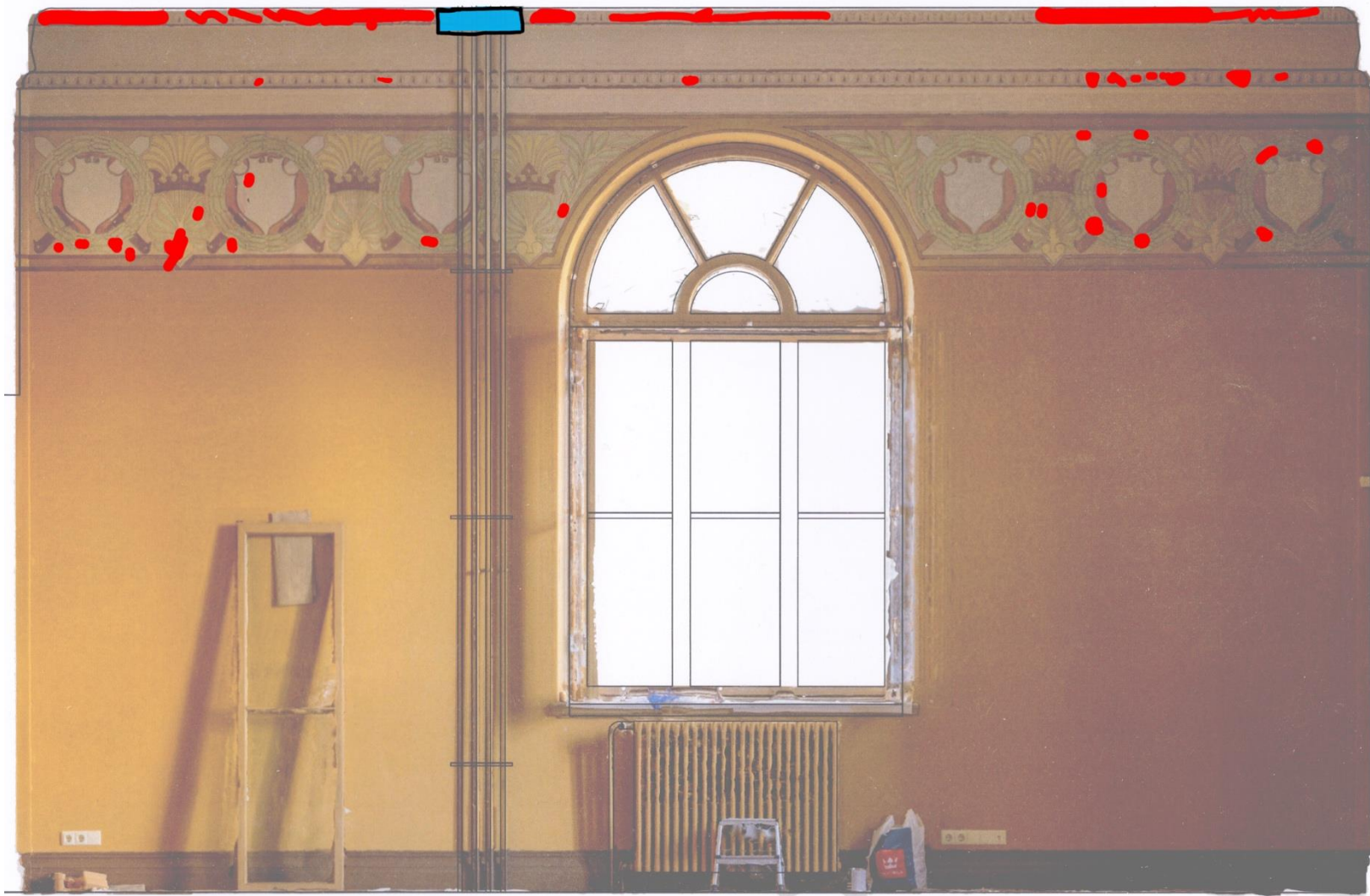
Katto (kuva toimitettu peilikuvana)

Seinä pohjoinen

Seinä etelä

■ MFK

■ Laastipaikka

Seinä itä

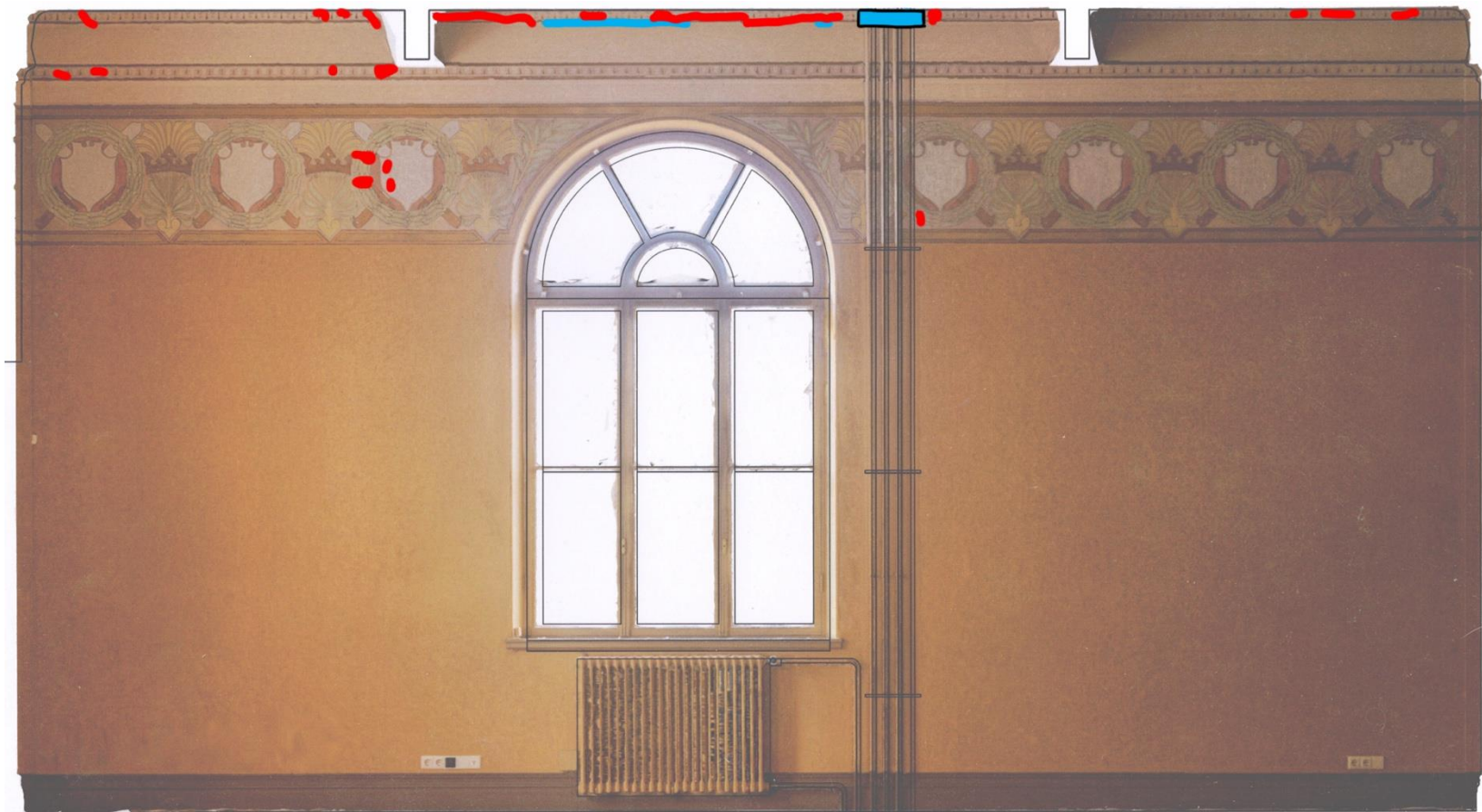

 MFK

 Retusointi

 Kuva

Seinä länsi

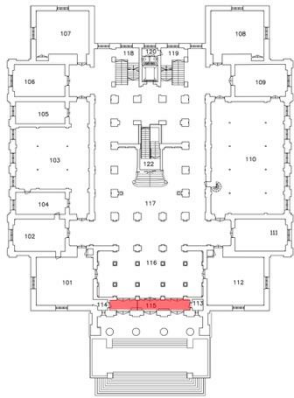

 MFK

 Retusointi

 Laastipaikka

115 Tuulikaappi

*Kuva valmiista pinnoista
2025.*

Tuulikaapin korkealla olevasta katosta poistettiin pölyt pehmeällä siveltimellä ja pölynimurilla. Kolhut ja muut vauriot korjattiin.

Marmoroiduille seinäpinnoille asennustöissä syntyneet vauriot tasoitettiin ja retusointiin muuhun pintaan sopiviksi.

Rapatuissa, kipsikoristeisissa vuorilistoissa oli paljon irtoavaa maalia. Irtoamat kiinnitettiin ja puutealueet retusointiin.

Katto, retusoinnit

Työn suoritti Restart Oy, Linda Liljeström

Uudet ja vanhat läpiviennit rapattiin pääurakoitsijan toimesta. Karkeat rappauspinnat tasoitettiin LF-tasotteella (Alltek) ja pohjamaalattiin sävytettyllä tartuntapohjamaalilla (Otex Akva, Tikkurila Oyj). Paikkakohtien pintamaalaus tehtiin akryylituubiväreillä. Tilaan vedetyt uudet johdot pohja- ja pintamaalattiin samoilla tuotteilla.

Kulman kolhu on tasoitettu.

*Kulman kolhu pohjamaalattu
sävytettyllä
tartuntapohjamaalilla ja
retusoitu muuhun pintaan
sulautuvaksi
akryylituubiväreillä.*

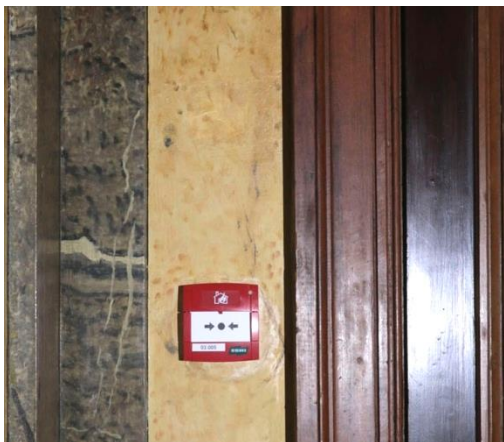
Seinät ja pilasterit, retusoinnit

Työt suorittivat ksoy ja OSK Kollaasi Hanna Rotonen

Marmoroituihin pintoihin asennustoissa syntyneet reiät ja syvät kolot täytettiin ensin kipsilaastilla. Vauriokohdat tasoitettiin LF-tasotteella, kiiltävissä pilastereissa paikkakohdat silotettiin vielä Snickeri A-silotteella ja retusointiin akryylituubiväreillä. Pilastereissa ohenteena Talensin kiiltävä maalineste, seinäpinnoilla himmeä.

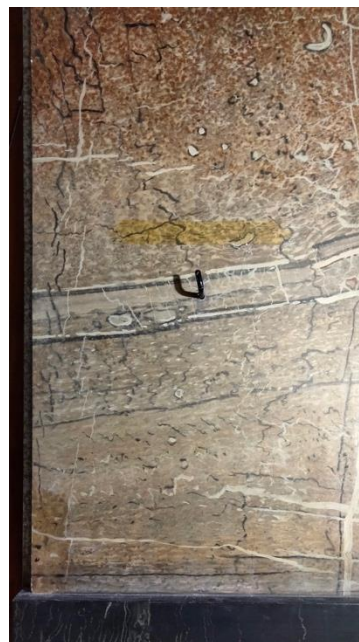
Keltaisen marmoroidun seinäpinnan vauriot tasoitettu.

Keltaisen marmoroidun seinäpinnan tasoitetut vauriot retusoitu akryylituubiväreillä.

Vanhan portin / lasiseinän poiston yhteydessä marmoroituun pilasteriin jäi reikiä. Reiät ovat kuvassa sinisten teippien kohdalla

Vanhan portin / lasiseinän poiston yhteydessä syntyneet reiät on kitattu muun ympäröivän pinnan tasoon ja retusoitu akryylituubiväreillä.

Ovien vuorilistat, konservointi

Kesällä 2020 kahden ulko-oven rapattujen kehyslistojen ja kipsisten koristeosien irtoavat maalit kiinnitettiin oven yläreunaan asti. Korkean tilan yläosat jäivät kiinnittämättä, koska ei ollut mahdollista laittaa tilaan korkeaa telineettä. Lisäksi pohjoisimman, käytössä olleen ulko-oven kehyslistoja ei kiinnitetty, joten se tehtiin tällä kertaa.

Kiinnitys ulottui noin 2.5 metrin korkeuteen tikkailla ja pukilla työskennellen. Pahimmat irtoamat olivat kipsisessä osassa, sen sileillä pinnoilla ja erityisesti monimuotoisessa koristeessa. Koristeen kiinnittäminen oli haastavaa, sillä maali hilseili paikoin kauttaaltaan, ja irtoamat kulkeutuivat herkästi paikaltaan pelkän liiman vaikutuksesta. Osin irtoamat olivat kuorena kaarevien muotojen pinnalla, ja niiden tasainen, yhtäaikainen painaminen alustaansa oli haasteellista. Kiinnitykseen käytettiin MFK-liimaa, jonka etu oli hyvä kulkeutuvuus irronneen maalikuoren alla ja nopea kuivuminen sekä pienempi kiilto verrattuna HV-liimaan. Puutoskohdat, jotka olivat paljaalla kipsipinnalla, retusoiitiin hyvin ohennetulla valmiiksi pohjan mukaan sävytetyllä Otex Akva -maalilla, jota oli käytetty tilan yläosan retusoinnissa. Puutealueiden retusoinnit tehtiin akryylituubiväreillä. Myös aikaisemmin kiinnitettyjen ovien kehyslistat ja kipsiosat retusoiitiin.

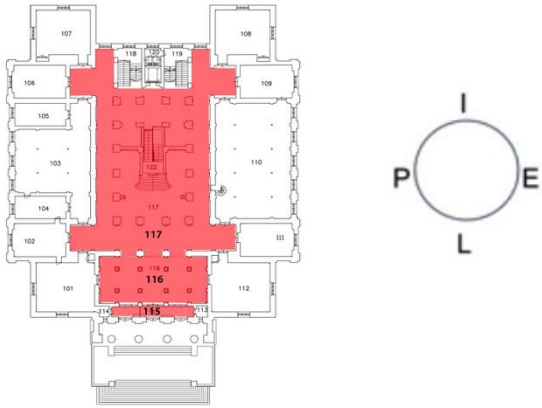

Kipsisen koristelistan irtoavaa maalia ja puutosalueita ennen toimenpiteitä.

Irtoavan maalin kiinnitys ja retusoinnit toteutettiin noin 2,5 m:n korkeuteen.

115, 116 ja 117 Käytävät

Tiloja 115, 116 ja 117 kiertää mustat, öljymaalilla marmoroidut paneelit ja puiset jalkalistat. Sama käsittely on myös tilan 116 pylväiden jalustoissa. Vuosien varrella pintoja on korjailtu usein, lähinnä kolhuja ja naarmuja. Tässä peruskorjauksessa pistorasioita uusittiin, ja niiden asentamisessa syntyneet vauriot retusoiitiin muuhun pintaan sopiviksi.

Mustat, marmoroidut paneelit

Sähkörasioiden uusimisen yhteydessä rasiapaikat on avattu ja alueet täyttröapattiin uudelleen pääurakoitsijan toimesta.

Paneelit puhdistettiin veteen kostutetulla nihkeällä kuituliinalla pyyhkimällä. Paneelien rappausvauriot ja sähkörasioiden rappaustäytöt täydennettiin täyttötasotteella ja pinta viimeisteltiin nykyisen pinnan tasoon hienotasotteella. Paikka-alueet pohjustettiin sävytetyllä alkydipohjaisella tartuntapohjamaalilla. Paikkamaalaukset tehtiin nykyisen pinnan mukaan öljytuubiväreillä, joissa käytettiin maalinesteinä valkaistun pellavaöljyn ja tärpätin seosta. Kolhujen ja naarmujen retusointi tehtiin akryylituubiväreillä. Vanhoja erottuvia retusointeja ei korjattu. Paneelien maalipinta on paikoitellen jokseenkin kirjava ja elävä, mutta paneelien kiiltoa

tai sävykirjavuutta ei lähdetty kauttaaltaan tasaamaan. Paikoitellen pahinta kirjavuutta tasattiin Sax Hoitoöljyllä. Jalkalistojen materiaalipuutokset täydennettiin puukitillä ja viimeisteltiin silotteella ja retusoiitiin akryylituubiväreillä.

Vauriokohdan uusi rappauspinta on tasoitettu kertaalleen.

Tasointustyöt valmiit ja alue on maalattu mustalla tartuntapohjamaalilla.

Alue on paikkamaalattu vanhaan pintaan sopivaksi.

Paneelien ja jalkalistojen vauriot tasoitettu.

Pääportaan sivun mustan marmoroinnin päälle oli ilmeisesti lattian vahan poiston yhteydessä valunut pesuvettä.

Paneelit ja jalkalistat ovat kuvassa valmiit.

Pinta puhdistettiin ja elvytettiin Sax Hoitoöljyllä. Sama käsittely tehtiin eteläkäytävän itäpäädyn portaan sivun seinämälle.

117 Puhelinkoppien päälle rakennetut korokkeet

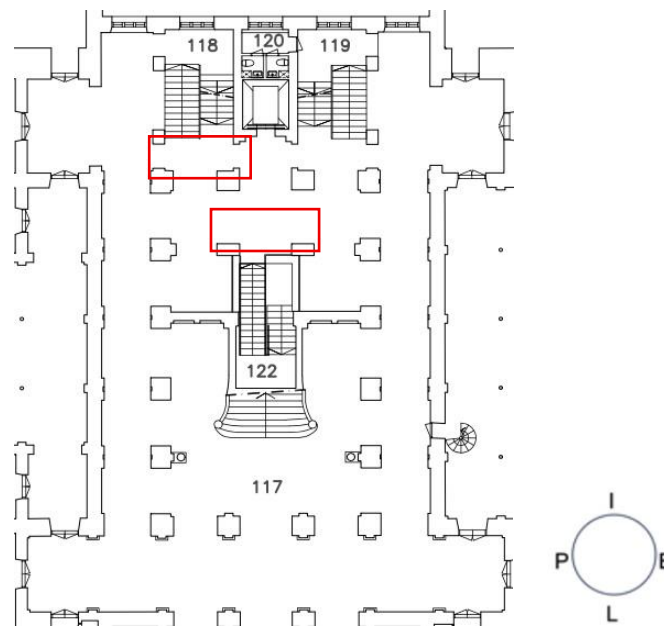
Sisääntuloaulan 117 länsiseinällä on kaksi vanhaa puhelinkoppia. Puhelinkoppien päälle rakennettiin puiset korokkeet, joihin tehtiin sähköasennuksia. Ohjeena oli tehdä uuden korokkeen pinnasta sävyltään rauhallisempi ja tummempi kuin puhelinkopin sävy.

Uudet puuosat pohjamaalattiin tartuntapohjamaalilla. Pinta laserattiin kahteen kertaan öljytuubivärein sävytetyllä lasuurilla, maalinesteinä valkaistu pellavaöljy, tärpätti ja sikkatiivi. Lasuuripinta lakattiin alkydilakalla (Helo 40+15).

Puhelinkopin päälle rakennettu koroke ennen pintakäsittelyä.

117 Itäpäädyn aulan työt

Itäpäädyn aulan maalipinnat ovat 1990-luvun peruskorjauksessa tehtyä kivijäljitelmaa.

Yleisövessoihin johtavan kulkuaukon yläpuolisen palkin sekä katon valaisimen ympärillä oli alkydimaalilla maalatuilla pinnoilla paljon irtoavaa maalia, paikoitellen irtoamat olivat isoja kielekkeitä laajalla alueella. Pohjoisen takaportaikon edustalla olevan tilan katossa, palkistoissa ja seinäpinnoilla oli myös paljon irtoavaa maalipintaa. Maalikerrokset olivat kovia ja taipumattomia, joten kiinnittäminen oli varsin haasteellista. Niinpä osa maalikerroksista poistettiin ja vauriokohdat retusoiitiin tai ylimaalattiin. Pienet irtoamat kiinnitettiin.

Kuvassa kulkuaukon yläpuolinen palkki sekä katon valaisin, jonka ympärillä oli irtoavaa maalia.

Kulkuaukon yläpuolinen palkki

Työn suoritti OSK Rotunda, Elina Järvelä

Yleisövessoihin johtavan aukon yläpuolisen palkin aulan puoleisessa pystypinnassa oli pitkä vaakahalkeama, jonka reuna-alueilla oli auennutta pintaa sekä pieniä maalipuutosalueita. Pinnat irtoilivat vaalean tasoitteen päältä.

Halkeaman irtoilevat kielekkeet kiinnitettiin HV 498-liimalla (50 %). Kiinnitys onnistui hyvin. Halkeaman ympärille jäi lämpölusilakalla tehdystä kiinnityspainalluksesta joitakin pinnan kiillottumisalueita. Maalipuutoskohtia kitattiin Modostuc-kitillä ja retusoiitiin Futura Aqua- maalista valmistetulla retusointivärillä.

Tilan keltaisiin, marmoroituihin pylväisiin asennettiin uusia peitelevyjä, jotka marmoroitiin muuhun pintaan sopiviksi.

Esimerkkikuva palkin irtoamista.

Maali-irtoamat kiinnitetty.

Katon valaisimen ympäristö

Työn suoritti OSK Rotunda, Tiina Kilpiö

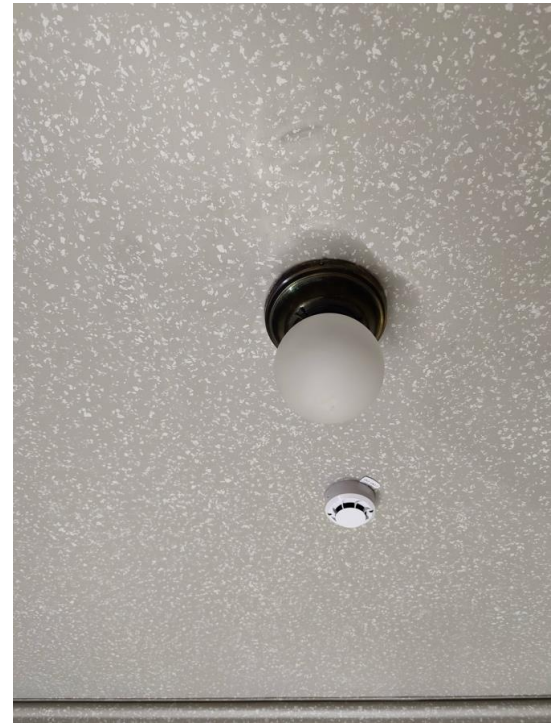
Katon irtoavat maalit poistettiin, vauriokohdat pohjamaalattiin tartuntapohjamaalilla (Otex Akva) ja tasoitettiin LF-tasoitteella ja silotettiin Snickeri A. Vaurioalueet pohjamaalattiin ja ne retusoitiin sävytetyllä Futura Aqualla.

Katon maali-irtoamat ennen toimenpiteitä.

Katon maali-irtoamat sijaitsivat lampun ympäristössä. Paikoin oli ehtinyt syntyä myös maalipuutosalueita.

Kuvassa maali-irtoamat on kiinnitetty ja puutosalueet retusoitu.

Pohjoisen takaportaan edusta

Työn suoritti Tiina Kilpiö, OSK Rotunda ja Kaisa Kuosa, ksoy

Harmaapohjaisissa kivijäljitelmissä monia hilseileviä kohtia kattopalkeissa ja niistä alas laskeutuissa pilastereissa.

Irtoavat maalipinnat poistettiin. Suurin osa maalipinnoista irtosi pohjaan saakka, mutta muutama kohta irrotti myös alla olevaa rappausta.

Vauriokohdat pohjamaalattiin tartuntapohjamaalilla (Otex Akva) ennen niiden tasoitusta LF-tasoitteella. Täyttökohdat hiottiin tarkasti kostealla liinalla, pohjattiin tartuntapohjamaalilla ja retusoiitiin sävytetyllä Futura Aqua -alkydimaalilla.

Pohjoispuolen päätykaari, josta irtosi melko paljon maalipintaa, tehtiin kokonaan uudelleen. Irtoava maalipinta poistettiin ja pohja maalattiin kokonaan yli liotinohenteisella tartuntapohjamaalilla (Otex). Pohja tasoitettiin yli LF-tasoitteella ja pinta silotettiin Snickeri A-silotteella. Alue välimaalattiin vesiohenteisella tartuntapohjamaalilla. Pintamaalaus tehtiin sävytetyllä Futura Aqualla, jonka päälle tehtiin töpötyskuvio vaalealla Futura Aqualla ja luonnonsienellä.

Kunnostettava alue. Työn ajaksi alueen ympärille rakennettiin pääurakoitsijan toimesta suojakoppi, jotta pöly ei leviä ympäristöön.

Taustalla siintävän pohjoispuolen oviaukon yläpuolella palkki, josta kaikki irtoava aines poistettiin ja palkki maalattiin kokonaan uudelleen. Kuvassa pohjamaalattu vaalealla maalilla.

Vasemmalla olevan kulkuaukon palkiston irtoamat poistettiin ja vaurioalue retusoiitiin. Samoin etualalla olevan, hissien puoleisen oviaukon palkkien kohdalla.

Esimerkkikuva maalikerrosten irtoamista. Pohjoispuolen palkissa irtoamia oli kauttaaltaan.

Maali- ja kittikerrokset irtosivat rappausta myöten, paikoitellen rappausta irtosi myös mukana. Vaurion reunamilla erotettavissa vanhempia maalikerroksia.

Palkin irtoavat maali- ja kittikerrokset poistettu ja pinta pohjamaalattu.

Koko alue on pintamaalattu harmaalla, vanhaan pintaan sopivalla sävyllä, maalina Futura Aqua. Töpötysmaalaus vaalean harmaalla sävyllä käynnissä.

Kuvassa koko palkin sivu on tasoitettu.

Palkin maalaustyöt valmiina.

Palkin sivu on pohjamaalissa.

Hissin puoleisen oviaukon yläpalkin maali-irtoamat poistettu, vaurioalueet tasoitettu ja pohjamaalattu.

Kittipaikkojen pintamaalaus käynnissä.

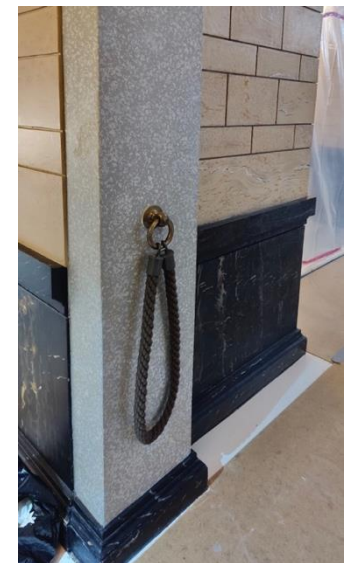
Retusoinnit valmiina.

*Kuva ylhäällä vasemmalla:
Pilasterin kittipaikat
pintamaalattu.*

*Kuva ylhäällä oikealla:
Pintamaalin päälle lisätty
vaalea töpötysväri.*

*Kuva alhaalla oikealla: Valmis
pilasteri.*

Pääportaikon käsijohde

Pääportaan käsijohteen tammileikkausten täydennyksissä käytetty uusi puu sävytettiin vanhan tammipinnan mukaan ja ympäröivään pintaan sopivaksi. Kaiteen lakkapinta on kulunut ja kaide sävyltään melko kirjava pinnan kulumisen vuoksi.

Käsijohteessa on yhteensä 37 täydennettyä tammesta tehtyä puukorjausta. Uudet tammiset puupaikat retusoitiin taiteilijaöljyvärein ja käsiteltiin öljylakalla. Öljylakka suojaa uudet puupaikat sekä syventää niiden värisävyä. Puukaiteen yleisilme siistittiin poistamalla häiritsevät tahrat ja retusoimalla naarmut ja kolhut öljytuubivärein.

Puukorjaus ennen pintakäsittelyä.

Puukorjaus laserattu vanhan pinnan sävyyn ja lakattu öljylakalla.

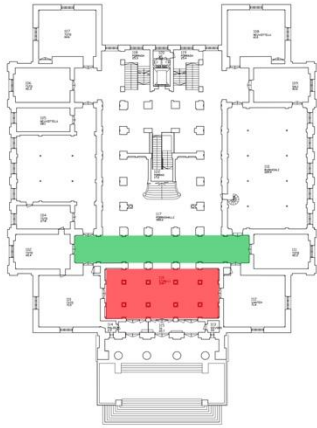
Käsijohteen puukorjauksia ennen pintakäsittelyä.

Puukorjaukset laserattu ja lakattu.

116 Eteishalli ja 117 Porrashalli

116 pylväät sekä 116 ja 117 pilasterit

Vestibyyli 116.

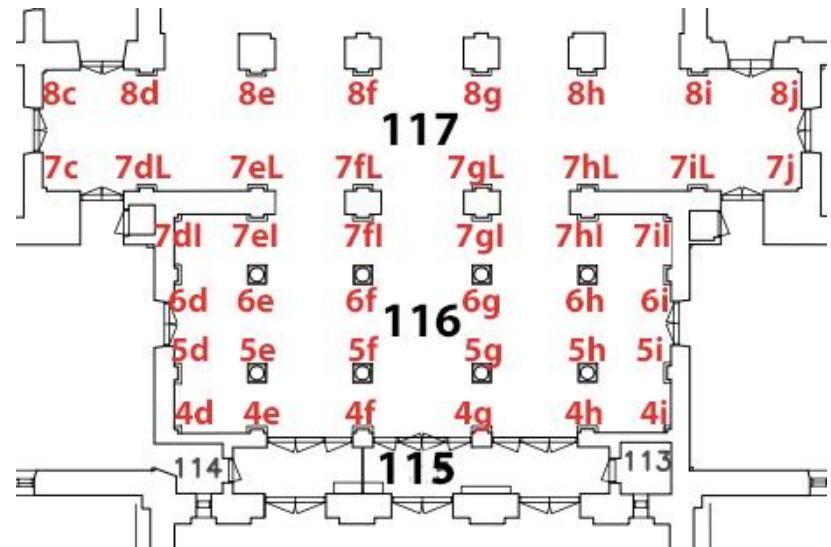
Vestibyyli 116 on kahdeksan pylvästä, 12 pilasteria ja neljä kapeaa nurkkapilasteria. Tilassa 117 on myös vastaavanlaisia pilastereita, mutta ei pylväitä. Pylväitä ja pilastereita on aiempina vuosina tutkittu ja niihin on toteutettu liimaustestejä erilaisilla liimoilla. Tarkempia tuloksia aiemmin toteutetuista materiaalitutkimuksista ja selvitystöistä voi lukea raporteista, jotka ovat liitteissä.

Pylväissä ja pilastereissa oli paljon irtoavaa maalia. Aiempina vuosina toteutetut liimaustestit eivät ole antaneet luotettavaa tulosta erilaisten liimavaihtoehtojen osalta. Pylväissä ja pilastereissa on todennäköisesti ollut alkuperäisesti pintaa suojaava, ohut lakkakerros. Pääasiallisena kiinnityksen haasteena oli pylväiden varsiin myöhemmin lisätyt, paikoitellen hyvinkin paksut sellakkakerrokset.

Pylväiden konservointityö sisälsi tilan 116 pylväiden sellakan ohennuksen, tilojen 116 ja 117 pylväiden ja pilastereiden irtoavan

maalin kiinnityksen, erottuvien vanhojen retusointien häivytyksen, uusien vaurioiden paikkaukset ja kiillon tasauksen uudella sellakkapinnalla. Pilastereissa konservointityöhön sisältyy maalinkiinnitys ja vaurioiden paikkaukset retusointineen.

Pylväiden ja pilastereiden dokumentointi talletettiin pylväskohtaisiin projektiokuvuihin. Kaikki toteutetut toimenpiteet kirjattiin korostavarein projektiokuvan päälle asetettuun kalvoon. Projektiokuvat kalvoineen skannattiin sähköiseen muotoon.

Pohjakuvaan on merkitty punaisella pylväiden ja pilastereiden yksiköidyt numerot ja kirjaimet. Viimeinen isokirjain on tieto ilmansuunnasta (I=itä, L=länsi).

116 pylväiden myöhemmin lisätty lakkakerros

Pylväissä ja pilastereissa oli runsaasti maali-irtoamaa. Aiempina vuosina toteutetut liimaustestit eivät ole antaneet luotettavaa tulosta erilaisten liimavaihtoehtojen osalta. Pääasiallisena kiinnityksen haasteena oli pylväiden varsiin lisättyjen lakkakerrosten herkkä reagoiminen. Kosteus, lämpötila ja kiinnityksessä mahdollisesti tarvittava alkoholi aiheuttivat pinnan vaalentumista ja himmentymistä. Jopa pelkkä mekaaninen hankaus (lämpölusikka) aiheutti kiiltävän pinnan himmentymistä. Lakkakerros liukeni helposti alkoholiin (Sinol), joten tästä voi päätellä, että kyseessä on sellakka. Lakkakerros oli voimakkaasti kellastunut ja koska lakkakerroksia on lisätty myöhemmin aikoina epätasaisesti, olivat pylvään varret epäesteettiset.

Lakkakerrosten aiheuttamat tekniset haasteet:

- estää liiman kulkeutumisen irtoamien alle
- on herkkä kosteudelle, lämmölle ja alkoholille
- lisää pintajännitystä

Lakkakerrosten esteettisen haasteet:

- voimakkaasti kellastunut (ulkonäkömuutos)
- valumajälkiä ja puutoksia lakkapinnassa
- likaa lakkakerrosten välissä

Lakkakerros on herkästi reagoiva, ja vuosien saatossa erilaiset toimenpiteet ovat aiheuttaneet pylvään varteen kiiltoeroja. Ja koska paikoitellen paksut lakkakerrokset estivät irtoavan maalin kiinnitystä, päätettiin pylväisiin myöhemmin lisättyjä lakkakerroksia ohentaa alkoholilla liuottamalla. Lakan ohennus tehtiin ainoastaan tilan 116 pylväisiin. Tilojen 116 ja 117 pilastereissa nämä lakkakerrokset eivät olleet niin häiritseviä.

Menetelmätestit toteutettiin 116 vestibyylin pylvääseen 6e. Aiheesta on raportti liitteissä.

Kuva 1. UV-valo paljastaa pylvään varren vanhan retusoinnin tummana tahrana ja lakkakerrokset kellertävinä kerroksina. Pylväs 116-6eL.

Kuva 2. Pylvään varren irtoavaa maalia sivuvalolla kuvattuna. Pylväs 116-6hL.

Sellakan ohennus

Kellastunut sellakka poistettiin ainoastaan pylvään varsista, tummiin jalustoihin valunut sellakka jätettiin poistamatta. Pylvään varren maali-irtoamat olivat kovia ja osittain kiinni pohjassaan, joten se mahdollisti kellastuneen sellakan poiston pylvään varsista ennen maalinkiinnitystä. Lakanpoisto toteutettiin tikun ympärille pyöräytetyllä pumpulitupolla, joka kostutettiin Sinolissa. Jotta vältettiin pumpulin nukan kiinnittymistä pylvään varteen, kiedottiin Sinolista kostean pumpulin ympärille vielä puuvillakangasta (puhdistustollo).

Sellakka poistettiin pylvään varresta rullaavin liikkein. Koska sellakka liukeni helposti, tuli liuenneen sellakan täyttämää puuvillakangasta vaihtaa usein. Sinolin nopeahkon haihtumisen vuoksi tuli pumpulia lisätä ja lopulta myös vaihtaa usein työn edetessä. Suurempi määrä pumpulia auttoi pitämään Sinolin kosteana. Jos pumpuli ja kangas pääsivät kuivahtamaan, oli vaarana pumpulin nukan tarttuminen puuvillakankaan läpi pylvään varteen. Liian kuivat materiaalit jättivät myös epätasaisen pinnan jäljelle jääneeseen sellakkaan.

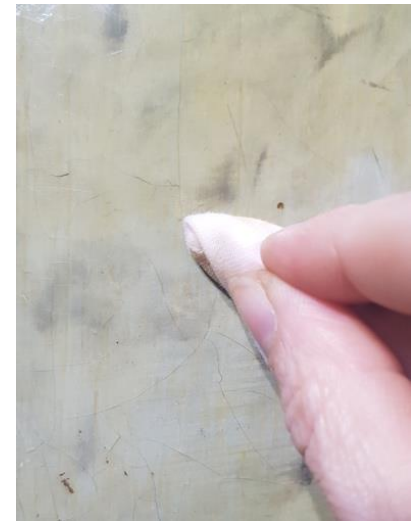
Paksujen sellakkavalumien alueella, lakan ohentaminen aloitettiin pienellä ja ohuella puhdistustollolla. Ensin ohennettiin paksuimman valumakertymän aluetta. Niillä alueilla, joissa sellakkaa oli ohuesti, Sinolilla pyyhintä pidettiin kevyenä.

Pylväissä nro 5g, 6e, 6f ja 6g esiintyi sellakkakerrosten välissä tahmaista pintakäsittelyä. Pintakäsittely ulottui pylvään varren alaosaan kurkottamiskorkeudelle ja rajoittui aluille, joissa sellakka oli paksuimmillaan, eli rakennuksen sisäpuoliselle kaarelle. Tahmainen pintakäsittely vaikutti öljyiseltä ja poistaessa käsittely pyrki siirtymään pyyhintäliikettä mukaillen. Tahmainen pintakäsittelyaine saatiin kuitenkin poistettua sellakan ohentamisen yhteydessä, mutta pyyhinnän pyöräytysliikkeen tuli olla napakampi.

Sellakkakerroksen ohentaminen raikasti ja vaalensi selvästi pylväiden värimaailmaa. Aiemmat retusoinnit tulivat esille muuta pintaa tummempina alueina. Sellakan poiston yhteydessä tarkkailtiin, ettei Sinol poistanut tai haalistanut marmoroinnin suonistuksia tai muita tarkoituksellisia korostesävyjä. Kellastuneen sellakanpoiston yhteydessä jätettiin tarkoituksella ohut kerros vanhaa sellakkaa pylvään pintaan. Tämä näkyi paikoitellen epätasaisena kiiltona puhdistuksen jälkeen.

Kuva 3. Myöhemmin lisätyn, paksun ja kellastuneen lakkakerroksen valumia. Pylväs 116-6hE.

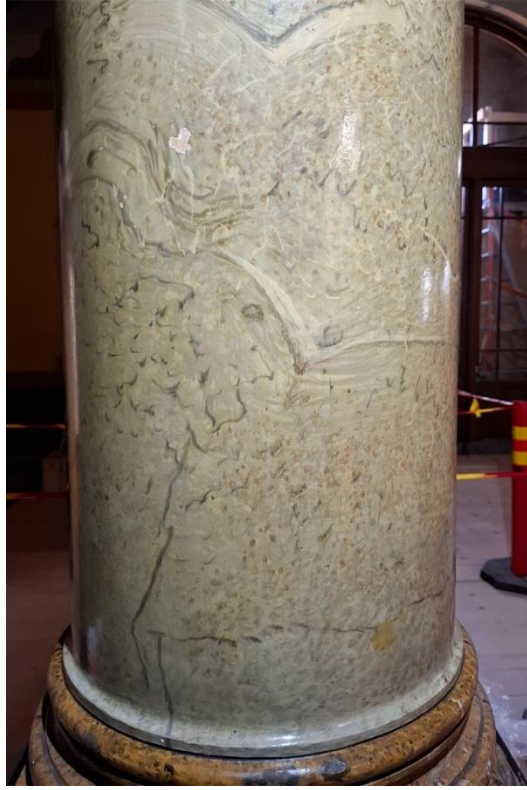
Kuva 4. Sinoliin kostutetulla puhdistustollolla kellastunut lakka saatiin ohennettua melko helposti. Pylväs 6e.

Pumpuli-puuvillatollo sellakkapinnan pyyhinnän jälkeen. Sellakka tarttui puuvillakankaaseen ja kangasta vaihdettiin pyyhinnän yhteydessä.

Kuva 5a. Kuva ennen sellakan ohentamista. Pylvään varressa erottuu selvästi epätasainen kellastunut sellakka. Sellakan paksuus määrää keltaisuuden asteen; mitä paksummin on sellakkaa, sitä keltaisempi alue. Pylväs 6hl.

Kuva 5b. Kuva sellakan ohentamisen jälkeen. Pylvään pinnan sävy on tasaantunut, mutta kiilto on edelleen olemassa.

Kuva 6. Sellakan ohentamisen rajakohta. Vaikka pintaan jätettiin vanhaa sellakkaa, ero keltaisuudessa on huomattava. Pylväs 6fE.

Kuva 7a. Pylvään varressa oli huomattavia sellakkavalumia ja alueita, joissa sellakkaa oli hyvin ohuesti. Pylväs 6hE.

Kuva 7b. Kuva sellakan ohentamisen jälkeen. Valuma-alueilla sellakan ohentaminen aloitettiin pienellä puhdistustollolla paksuimman valumakertymän päältä, siirtyen sellakan ohentamisen edetessä ohuemmille alueille.

Kuva 8. Lähikuva pylvään pinnasta. Sellakkakerrosten välissä esiintyi tahmea käsittelykerros. Kyseessä on mahdollisesti kiillontasauksena käytetty vernissa tai vastaava. Tahmea kerros poistettiin sellakkakerroksen ohentamisen yhteydessä. Pinnasta oli kuitenkin hankalampi saada tasainen, sillä kerros siirtyi helpommin kuin tarttui puhdistustolloon. Pylväs 6gP.

116 Pylväät, Irtoavan maalin kiinnitys

Pylväissä oli runsaasti maali-irtoamaa. Irtoamat keskittyivät pylväiden varsien alaosiin ja varren puolivälin jälkeen irtoamat vähenivät selvästi. Pylväiden yläosissa maali-irtoamaa oli enää vain satunnaisesti. Paikoin maali-irtoama oli hyvin matalaa ja pientä. Tämän kaltaiset alkavat irtoamat erottuivat hyvin jyrkässä sivuvalossa. Suurelta osin maali-irtoamat olivat tasaisen kattavasti hilseilevää pintaa, jossa irtoaminen oli selvästi nähtävissä ja maalilastut olivat osittain nousseet ylös pohjastaan. Paikoin maali-irtoama oli suurta ja lohkaremaista, jossa maalilastu oli taipunut kaarelle. Näitä erilaatuisia maali-irtoamia oli kaikissa pylväissä. Huomionarvoisena havaintoja pidetään irtoamien pystysuuntaisuutta, joka esiintyi kuin irtoamissuonina pylvään varsissa.

Maalinkiinnitys toteutettiin 10 % sampiliimalla ilman alkoholilisäystä. Lämmintä sampiliimaa siveltiin kiinnitettävälle alueelle siveltimellä. Liiman kulkeutumista irtoamien alle houkuteltiin ristikkäin sivelyllä, paineluilla ja vastakarvaan hankaamalla. Liiman kulkeutumista autettiin vielä kiinnitettävää aluetta lämmittämällä lämpölusikalla hyvin kevyesti painaen lämpöä kestävä kalvon läpi. Lämmittäessä liima liikkuu kalvon alla ja lusikalla liimaa pystyi vielä ohjailemaan halkeamien alle.

Alkulämmityksen jälkeen pinta puhdistettiin ylimääräisestä liimasta veteen kostutetulla kuituliinalla. Puhdistettua aluetta ei kuivattu, vaan lämmitystä jatkettiin kalvon läpi pinnan ollessa puhdistusvedestä vielä kosteana. Kiinnitettävä alue puhdistettiin ja lämmitettiin useaan kertaan. Sampiliima vaati melko pitkän kuivumisajan. Lämpölusikassa lämpötila oli 85 °C.

Jos kiinnityksen aikana huomattiin irtoamia, joita sampiliima ei kiinnittänyt, niin nämä yksittäiset irtoamat kiinnitettiin MFK-liimalla. Paikoin kiinnityksen yhteydessä pintaan ilmestyi vaaleana esiintyvää härmää. Härmän esiintyminen vaikutti olevan ilmentymä vahajäämistä, jotka reagoivat veden ja lämmön vaikutuksesta.

Härmä ilmaantui vain paikoitellen ja kosteuden haihtumisen yhteydessä. Härmä poistui osittain lämpölusikalla paineltaessa ja pintaa kuivattaessa. Loput härmäjäämät poistettiin pyyhkäisemällä pintaa alkoholilla.

Maalinkiinnityksen jälkeen vestibyylin pylväät suojattiin työmaan edistymisen ajaksi. Kun pölyävät työt oli saatu työmaalla päätökseen kesällä 2025, maalinkiinnitysten pysyvyys tarkistettiin. Tarkistuksessa ainoastaan yhdessä pylvään alaosassa havaittiin pieni maalinirtoilukohta, joka kiinnitettiin 10 %:n sampiliimalla (Tarkistuksen ja kiinnityksen suoritti Hanna Rotonen, Osuuskunta Kollaasi).

Kuva 9a. Kuvassa irtoavaa maalia vanhan retusoinnin alueella. Pylväs 5eP.

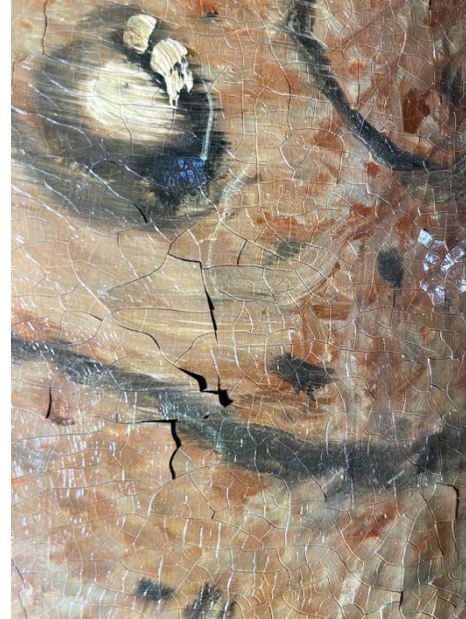
Kuva 9b. Irtoava maali kiinnitetty.

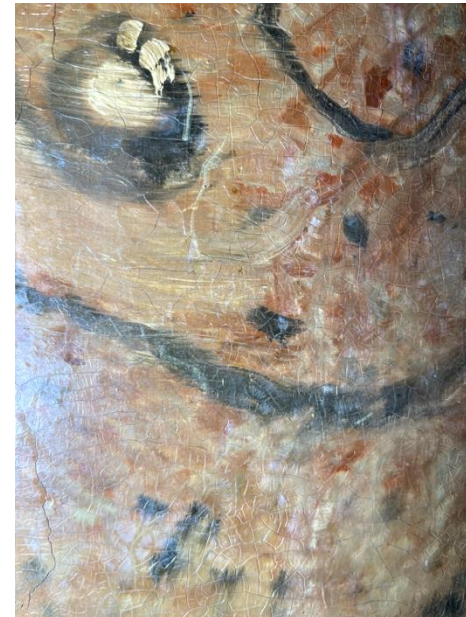
Kuva 10a. Pylväässä oli paikoitellen paksuja, taipumattomia maalikerroksia. Pylväs 5hl.

Kuva 10b. Paksut maalikerrokset vaativat pitkän lämmityksen kiinnityksen yhteydessä, jotta maalikerrokset kiinnittyisivät alustaansa.

Kuva 11a. Pylvään maali-irtoamat olivat paikoitellen isoja kielekkeitä. Kuvassa oleva alue oli laajalta alueelta irti pohjasta. Pylväs 6gL.

Kuva 11b. Irtoamat kiinnitetty.

Kuva 12a. Pylvään varren pinnassa kattavaa, melko tasaista maali-irtoamaa. Kuva ennen kiinnitystä. Pylväs 5gP

Kuva 12c. Härmä vähentyi kiinnitystyön edetessä, mutta ei kadonnut kokonaan.

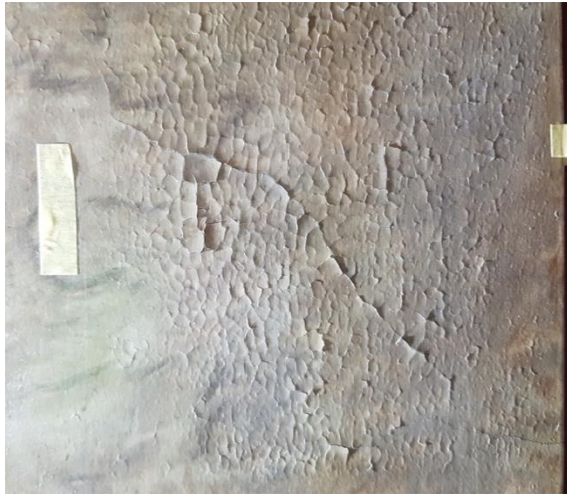
Kuva 12b. Kiinnityksen yhteydessä toisin paikoin pintaan syntyi vaaleaa härmää. Härmä syntyi ilmeisesti aikaisempien kiillontasausten yhteydessä käytettyjen aineiden (vaha, vernissa tms.) reagoimisesta lämmön ja kosteuden kanssa.

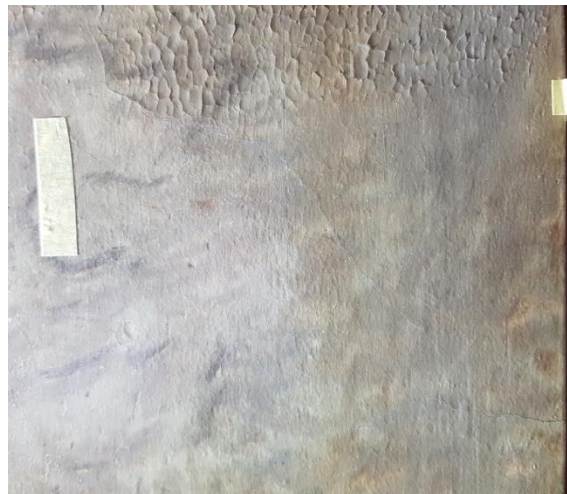
Kuva 12d. Pintaan jäänyt härmä poistettiin kevyellä alkoholipyyhkäisyllä.

116 ja 117 pilasterit, irtoavan maalin kiinnitys

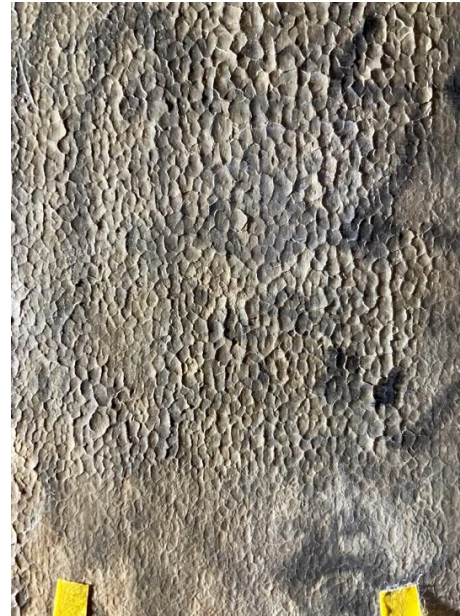
Pilastereiden maalinkiinnitys toteutettiin samalla tavalla kuin pylväissä. Pilastereissa oli keskenään suuremmat eroavaisuudet maali-irtoamaien osalta: osa pilastereista olivat hyväkuntoisia ja vaativat vain vähän maalinkiinnitystä, osassa oli irtoavaa maalia lähes kauttaaltaan koko varren matkalta.

Kuva 13a. Kuva ennen maalinkiinnitystä. Pilasterissa paljon maali-irtoamaa, jotka olivat osittain suuria ja ulospäin kaareutuneita. Pilasteri 116-4e.

Kuva 13b. Kuva maalinkiinnityksen jälkeen. Vaikka maali-irtoamat olivat suuria, ovat palat vielä kiinni alustassaan ja puutosalueita on hyvin vähän.

Kuva 14a. Lähes koko pilasterin kattavaa maali-irtoamaa ennen kiinnitystä. Maali-irtoamat ovat melko matalia, mutta selvästi havaittavissa. Irtoamien reunat olivat irti alustasta ja liima kulkeutui hyvin. Kiinnitystyö oli vaivatonta. Maalinpuutosalueita ei ollut ehtinyt syntyä. Pilasteri 116-7el.

Kuva 14b. Kuva maalinkiinnityksen jälkeen. Kun irtoava maali on kiinnitetty takaisin alustaansa, pinnan kiilto tulee esille. Pilastereissa on sellakka ja ainakin paikoitellen päälle on levitetty jokin vahakerros.

*Kuva 15a ja b.
Kuvat ennen ja
jälkeen
kiinnityksen.
Irtoamat olivat
suuria, ohuita ja
ulospäin
kaareutuvia.
Muutamasta
kohdasta ohuet
maalilastut olivat
ehtineet pudota
ennen kiinnitystä.
Pilasteri 116-4dP.*

*Kuva 16 a ja b.
Kuvat ennen ja
jälkeen
kiinnityksen. Tässä
pilasterissa
irtoamaa oli
paljon. Pilasteri
117-8jl.*

116 Pylväiden sekä 116 ja 117 pilastereiden jalustat, irtoavan maalin kiinnitys

Jalustojen kiinnitys aloitettiin Lascauxin MFK:lla, mutta liimausvoima ei vaikuttanut riittävältä. Tästä syystä kiinnitykseen otettiin mukaan Lascauxin HV 498 (50%). Toisaalla jalustan maali-irtoamien alle HV ei imeytynyt edes alkoholin avustuksella. Tämä jalustojen käyttäytymiserojen vuoksi päädyttiin valitsemaan liima sen mukaan, mikä vaikutti sopivimmalta kunkin jalustan osalta. Käyttäytymiseroa voidaan arvuutella jalustojen eri-ikäisillä ja erilaisilla korjaushistorioilla, joita ei juurikaan tunneta. Jalustojen pinnassa on kuitenkin havaittavissa paljon korjattuja alueita. Maalinkiinnitykset eriliimoilla on merkitty pylväskohtaisiin projektiokuvaan värimerkinnöin.

*Kuva 17a. Jalustan irtoan
ennen kiinnitystä. Pylväs
116-5eL.*

*Kuva 17b. Jalustan irtoamat
kiinnitetty HV 498-liimalla.*

Retusoinnit

Pylväiden ja pilastereiden pienet maalinpuutosalueet retusoiitiin akryyliväreillä.

Tilan pohjois- ja eteläseinien pilastereihin asennettiin takaisin neljä vanhaa valaisinta, joiden peitinlevyt eivät peittäneet kokonaan seinissä olevia reikiä, joista sähköjohdot on vedetty valaisimiin.

Kuva 23a. Valaisimen peitinlevy ei peitä sähköjohtojen tuloreikää. Pilasteri 116-6i.

Kuva 23b. Sähköjohtojen tuloreikä kitattuna ja retusoituna.

Reiät paikattiin kipsilaastilla ja LF-tasotteella. Retusointimaalaukset suoritettiin akryylituubiväreillä vanhaan pintaan sopiviksi. Lopuksi retusointialueelle siveltiin kerros sellakka, jotta retusoiden alueen kiilto olisi yhdenmukainen pilasterin kanssa.

Kuva 24a. Valaisimen peitinlevy ei peitä sähköjohtojen tuloreikää. Pilasteri 116-5d.

Kuva 24b. Sähköjohtojen tuloreikä kitattuna ja retusoituna.

Huomioita

Kuva 18. Yläosan oikea puoli on puhdistettu ennen sellakan ohennusta. Kaikkien pylväiden yläosat olivat tumman lian peitossa. Pylväs 116-5hE.

Kuva 20. Pinnalla oli havaittavissa vaaleampana erottuva melko paksu ja kiillottamaton vahakerros. Pilasteri 117-7el.

Kuva 19. Sellakassa erotettavissa selvä kämmenen jälki. Sellakan ohennuksen jälkeen ääriviivat katosivat lähes kokonaan. Pylväs 116-6hE.

Kuva 21. Kuroutunutta pintaa. Pilasteri 116-7iE.

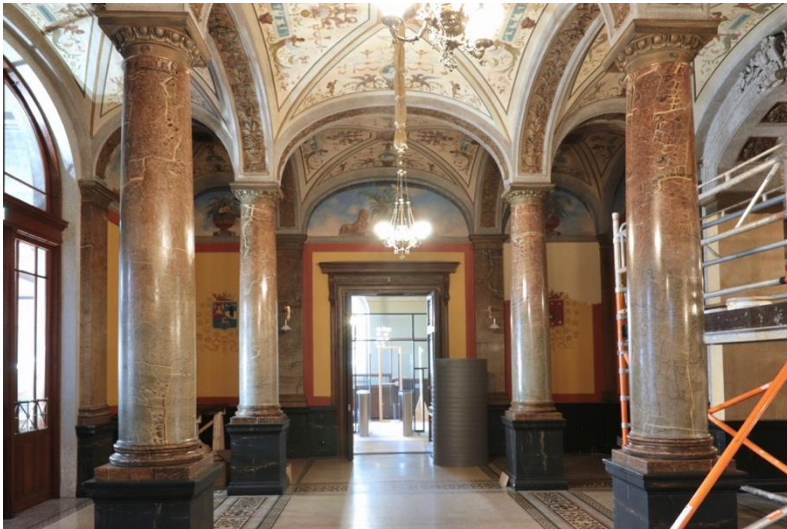

Kuva 22. Jalustassa ja pilasterin alaosassa oli koholla olevaa maalipisaroiden roiskeita, sekä tummana erottuva sellakkavaluma. Pilasteri 116-4eE.

Vestibyylin 116, pylväiden kiillon taseaus / uusi sellakkaus

Työn suoritti OSK Kollaasi, Hanna Rotonen ja Tanja Lindfors

Vestibyylin kahdeksan pylvästä lakattiin 10 % sellakalla (10 % sellakkaa, 90 % Sinolia). Lakkaus tehtiin sivellintyönä. Pylväiden pääoven puoleiset pinnat ovat olleet alttiina suuremmalle valoaltistukselle ja näillä pinnoilla krakeluuria on huomattavasti enemmän kuin pääportaikon puolella. Lakattaessa krakeloituneet pinnat imivät lakkaa enemmän ja pinta jäi näiltä osin mattapintaisemmaksi. Ehjemmillä alueilla saavutettiin toivottu kiiltoaste yhdellä lakkauskerralla. Pylväiden käsittelyä jatketaan mahdollisesti myöhemmin puleeraamalla krakeloituneimmilla pinnoilla, mutta tämän projektin yhteydessä se ei ollut aikataulullisesti mahdollista.

Pylväät vanhojen sellakkakerrosten ohennuksen jälkeen. Kuva Tanja Lindfors.

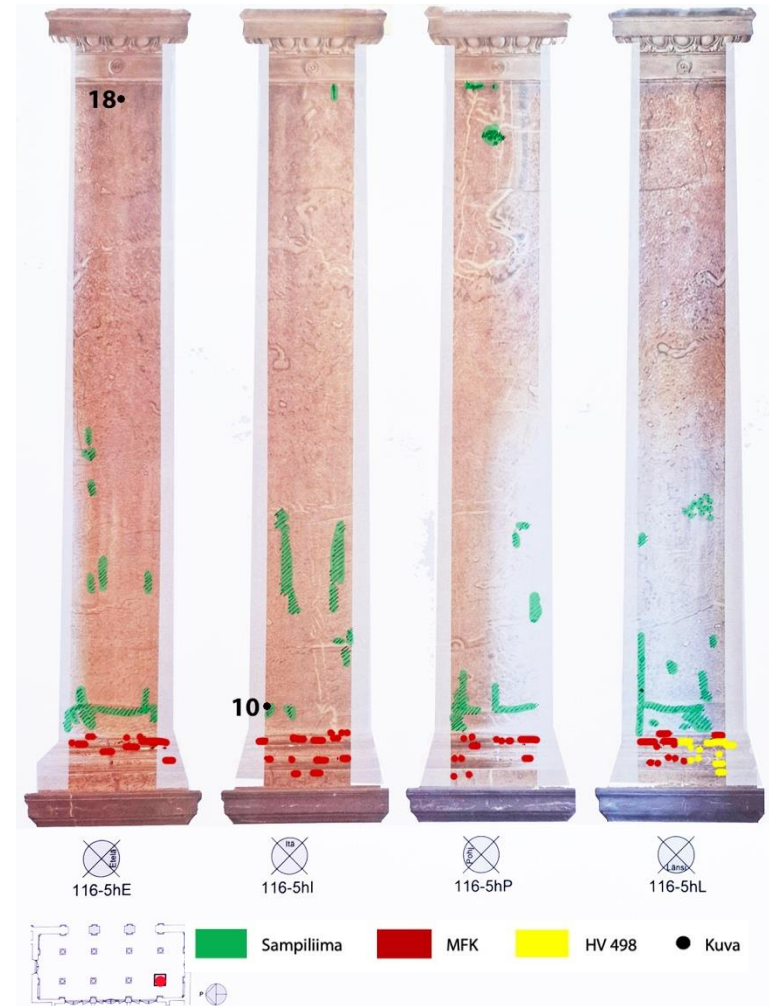
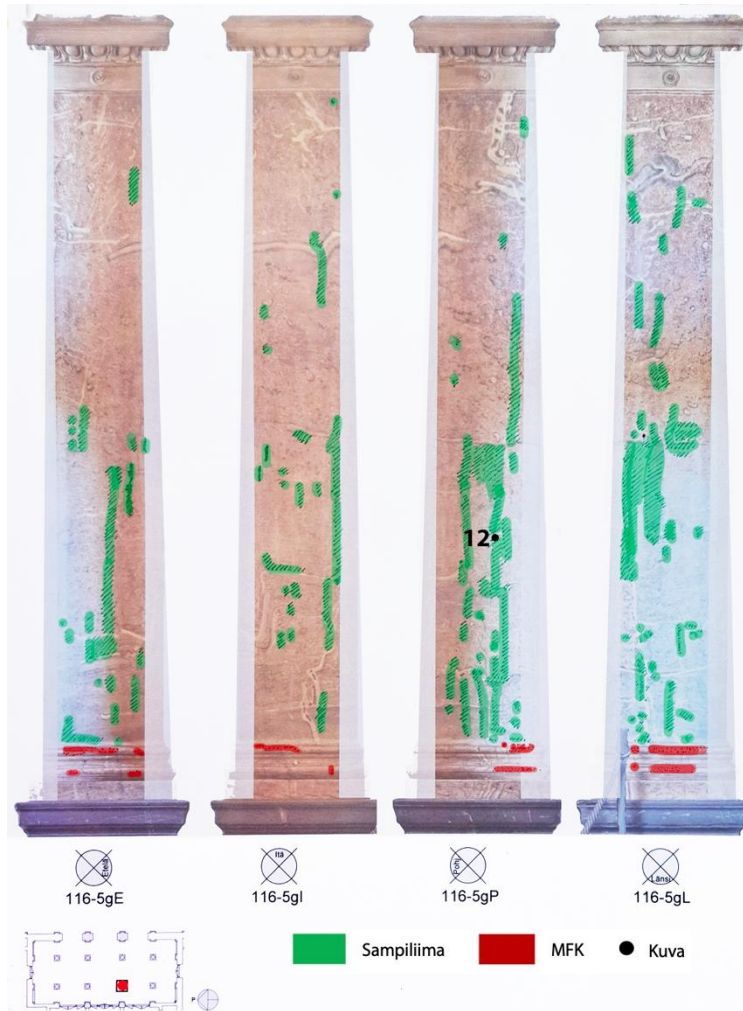

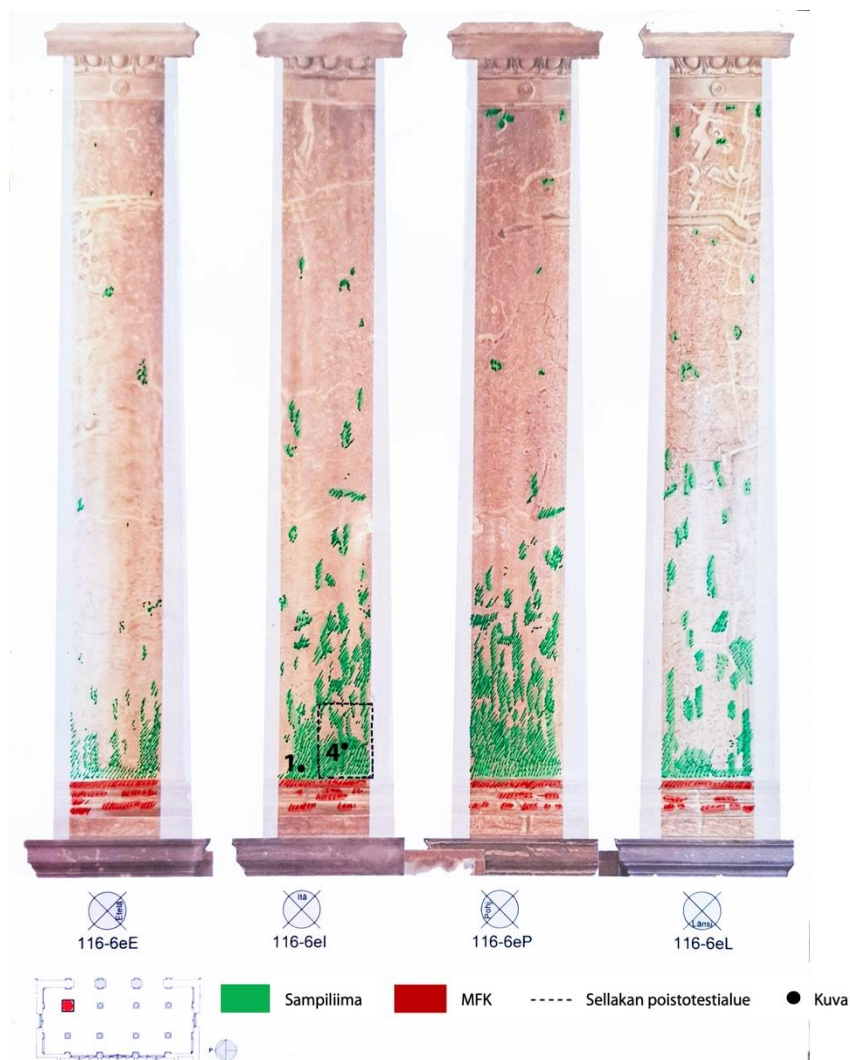
Pylväät uuden sellakkauksen jälkeen. Kuva Laura Väisänen.

Toimenpidekartat, pylväät ja pilasterit

116 Pylväät

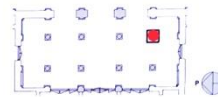

Sampiliima MFK Kuva

116 Pilasterit

116-4dP 116-4dL

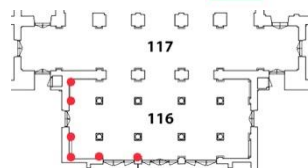
116-5dD
Sampiliima

116-6dD
MFK ● Kuva

116-7dI 116-7dP

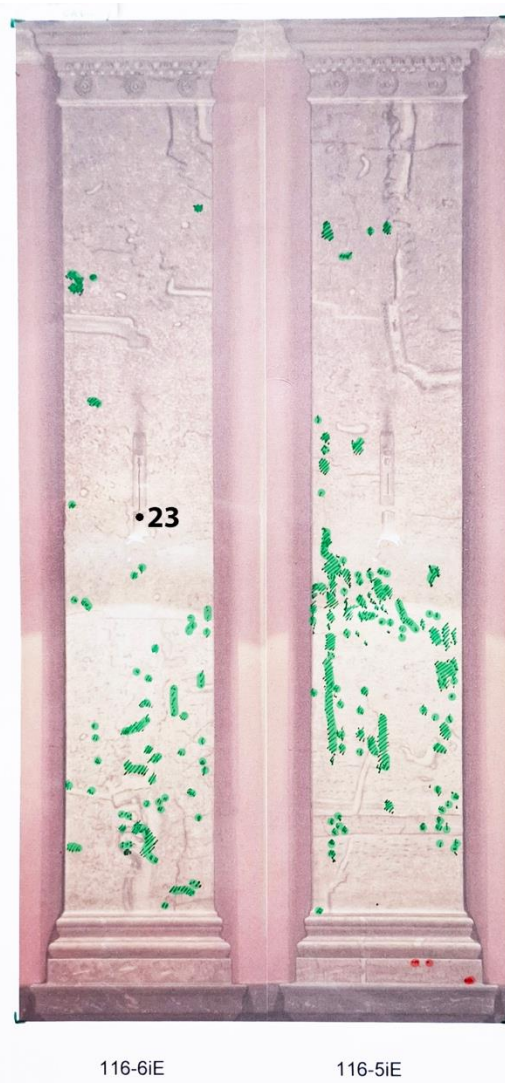
116-4e

116-4f

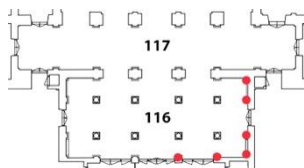

Sampiliima

● Kuva

116-4iL 116-4iE

■ Sampiliima

■ MFK

● Kuva

116-7el

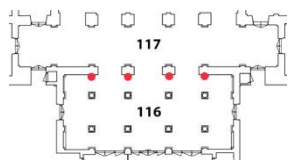
116-7fl

116-7gl

116-7hl

	Sampiliima		Sampiliima + IPA		Vahalappu kiinnitystesti
	MFK		Kuva		

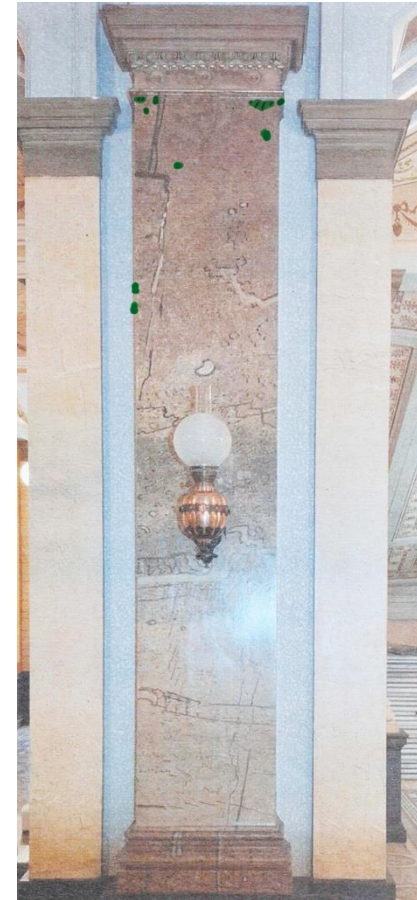
117 Pilasterit

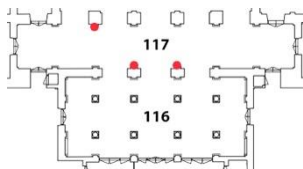
7fL

7gL

8e

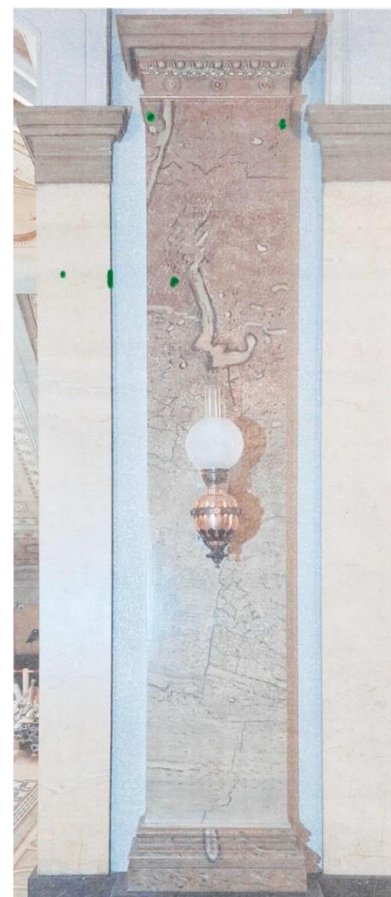
Sampiliima

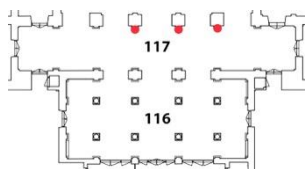
8f

8g

8h

 Sampiliima

7cP

7dL

7eL

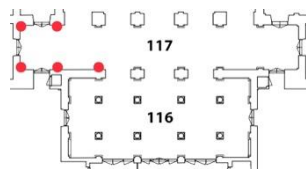
8cP

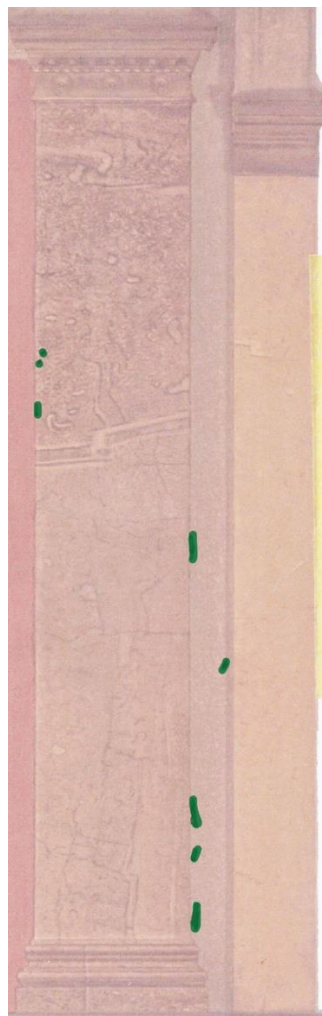
8cl

8d

 Sampiliima

7h

7i

7jL

7jE

8i

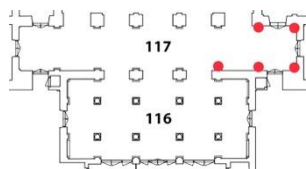

16•

8jl

8jE

Sampiliima

Kuva

116 ja 117 Lunetit ja vaakunakentät

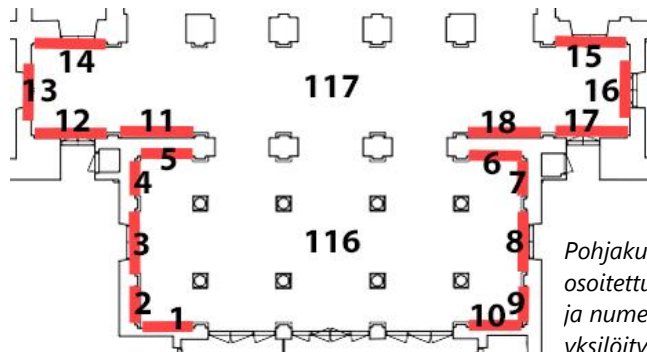
Tiloissa 116 on kymmenen ja tilassa 117 kahdeksan lunettimaalausta, joissa on sekä sfinksejä että kauniita kukka-asetelmia. Lunettimaalaukset on otettu esille maalikerrosten alta 1990-luvun peruskorjauksessa. Lunettien esiinotettu pinta on hyvin karkea, hierretty laastipinta. Lunetit on maalattu öljymaaleilla.

Tilassa 116 seinäkenttiä ja niihin kuuluvia vaakunoita on kahdeksan, ja ne maalattiin uudelleen 1990-luvun peruskorjauksessa. Kentissä on keltainen keskikenttä ja punaiset kehykset. Vaakunamaalaukset ovat vain tilan 116 seinäkentissä.

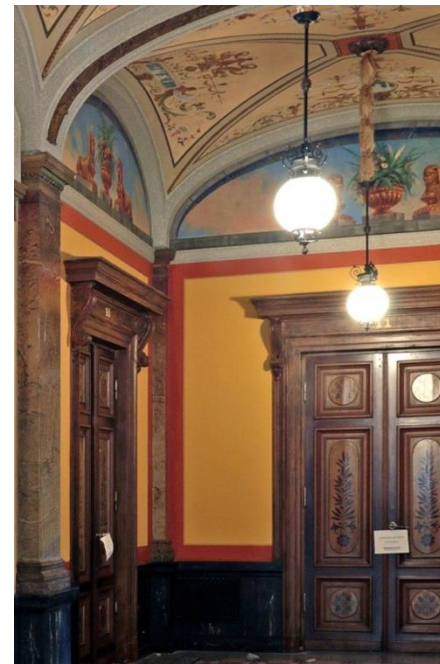
Seinäkentissä, pääasiassa vaakunoiden yläpuolella, on ollut irtoavia maali- ja kittikerroksia aikaisempinakin vuosina. Ensimmäiset kiinnitystestit tehtiin vuonna 2013 ja vuonna 2014 seinäkenttien irtoavat maalit kiinnitettiin HV 498 (50 %). Liimakarttoja tarkasteltaessa todettiin, että vuoden 2014 kiinnitykset ovat pitäneet hyvin, mutta uusia irtoamia oli syntynyt.

Vuonna 2025 irtoavan maalin kiinnitys tehtiin edelleen HV 498 (50 %) sekä paikoitellen MFKlla ja sampiliimalla.

Tilan 117 seinäkenttien maalaustyöt suoritti Restaurointimaalaus Mimos Oy.

Kuva tilasta 116 syksyllä 2025. Seinissä on vaakunakenttämaalaukset ja katon rajassa lunetit.

Kuva tilasta 117 syksyllä 2025. Seinät ovat ilman vaakunoita, mutta katon rajassa on lunetit.

116 ja 117 lunetit, irtoavan maalin kiinnitys

Luneteissa ei ole ollut irtoavaa maalia aikaisemmin, nyt sitä oli lähinnä lunetteja kehystävässä, vihertävän harmaassa kehyksessä. Kehyosan alapalkki on tehty uudelleen 1990-luvun peruskorjauksessa, todennäköisesti kipsilaastilla. Paikoitellen pientä, hilseilevää irtoamaa oli myös taivastaustassa.

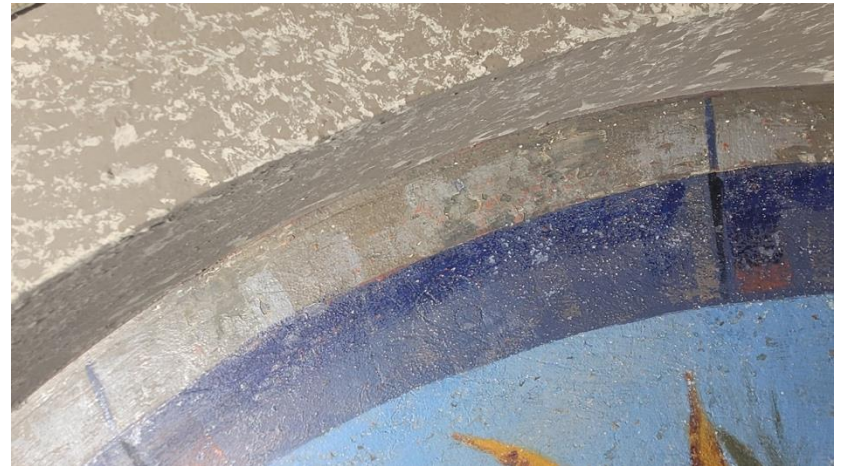
Lunettien irtoamat kiinnitettiin osittain sampiliimalla (10 %) ja osittain HV 498 (50 %) sekä MFKlla. Kiinnityksen jälkeen lunetit puhdistettiin pehmeällä siveltimellä ja pölynimurilla.

Kuva 1. Esimerkkikuva lunetin karkeasta pinnasta. Lunetti 8.

Kuva 2a. Irtoavaa maalia lunettia kiertävässä kehyslistassa. Lunetti 4.

Kuva 2b. Yläpuolisen kuvan irtoamat kiinnitetty.

Kuva 3a. Kuvassa pientä, hilseilevää maalia ja isompaa kielekemäistä irtoamaa. Lunetti 18.

Kuva 3b. Yläkuvan irtoamat kiinnitetty.

Kuva 4a. 1990-luvun peruskorjauksessa tehdyn alalistan pystyhalkeamia. Maali oli kovaa ja hankala kiinnittää. Lunetti 11.

Kuva 4b. Kuvassa maali-irtoamat kiinnitetty.

Kuva 4c. Maali-irtoamien kiinnityksen jälkeen kiinnitettiin pohjastaan irronnut lista. Lista on oletettavasti kipsilaastia ja maalattu alkydi- ja öljymaalein 1990-luvun peruskorjauksen yhteydessä. Kiinnityksessä valutettiin HV 498 liimaa kapeasta raosta ja tuettiin teipeillä kuivumisen ajaks

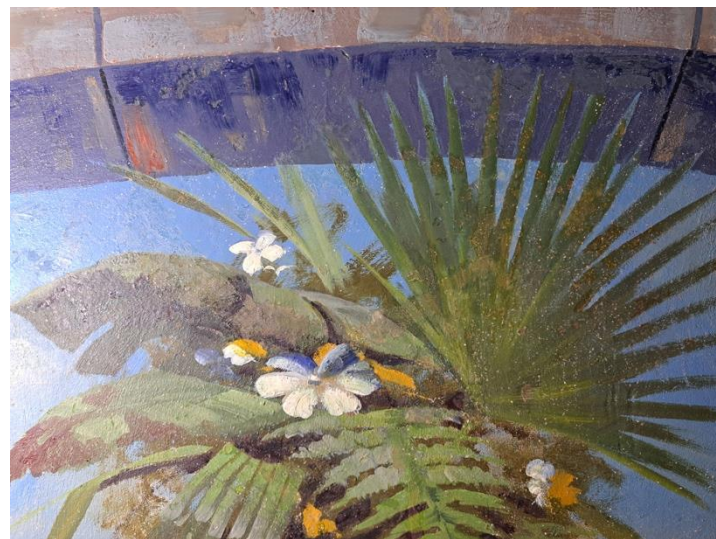
Kuva 5. Yleiskuva lunetti 17.

Kuva 7a. vanha retusointi hilseilee ja lunetissa on muutama isompi irtoama. Kuva-alueella on paljon pientä rypistynyttä ja pistemäistä irtoamaa. Lunetti 14.

Kuva 6. Taivastaustan oikealla reunalla on oletettavasti 1990-luvun peruskorjauksen aikainen laastipaikkaus. Lunetti 11.

Kuva 7b. Maali-irtoamat kiinnitetty.

116 seinäkentät, irtoavan maalin kiinnitys

Seinäkentät vaakunoinen on maalattu uudelleen 1990-luvun peruskorjauksen aikana. Nykyisin maalipinta on melko himmeä.

Seinäkentissä, pääasiassa vaakunoiden yläpuolella on ollut irtoavia maali- ja kittikerroksia aikaisempinakin vuosina. Ensimmäiset kiinnitystestit tehtiin vuonna 2013, jolloin testattiin liimat MFK, kalaliima (20–25 %) ja HV498 (50 %).

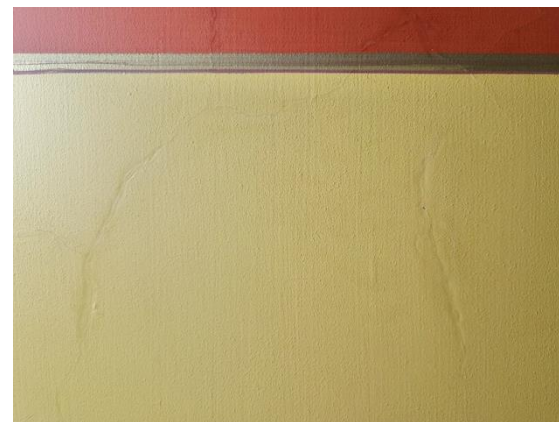
Vuonna 2014 seinäkenttien irtoavat maalit kiinnitettiin HV 498 (50 %).

Liimakarttoja tarkeasteltaessa todettiin, että vuoden 2014 kiinnitykset ovat pysyneet hyvin, mutta uusia irtoamia oli syntynyt. Vanhat kiinnitykset olivat tummentuneet tai tummuneet jo kiinnityksen yhteydessä. Vuonna 2025 irtoavan maalin kiinnitys tehtiin edelleen HV 498 (50 %). HV-liimaruiskuun lisättiin tilkka alkoholia kulkeutumisen parantamiseksi. Paikoitellen käytettiin MFK-liimaa, lähinnä ohuissa halkeamissa, joihin HV ei imeytynyt.

Irtoavat maalikerrokset olivat kovia, ja kiinnityksen haastetta lisäsi alla oleva hiekkatasoite. Lisäksi maalipinta kiillottui helposti kiinnityksen yhteydessä. Kiillottunut maalipinta retusoitui PanPastelleilla tai ensin akryylituubiväreillä, ja päälle PanPastellia.

Kuva 8a. Kuvassa vasemmalla näkyy vanha kiinnitys, joka on pysynyt kiinni. Lisäksi on syntynyt uusia irtoamia.

Kuva 8b. Irtoamat kiinnitetty. Kiinnitysten saumat ovat painuneet hieman kuopalle johtuen siitä, että alla oleva hiekkatasoite kostuu liimasta.

Kuva 8c. Vauriokohdat retusoitu PanPastelleilla. Pastellit tasoittivat kiillottunutta pintaa ja vaalensivat vanhoja, tummentuneita retusointeja.

Kuva 9a. Seinäkentän yläosassa oli melko paljon irtoavaa maalia.

Kuva 10a. Irtoavaa maalia vaakunassa.

Kuva 9b. Irtoamat kiinnitetty ja retusoitu.

Kuva 10b. Irtoamat kiinnitetty ja retusoitu.

Raskaamman työtavan testikenttä

Pohjoisseinän itäpuolen seinäkentän yläosa oli kaikista huonoimmassa kunnossa. Tämä kenttä valittiin testikentäksi vähän raskaammalle työtavalle, koska oli epäilystä siitä, että kiinnitykset eivät kestä. Kyseessä on kuitenkin etenevä vaurio. Tehtiin testialue, jossa kaikki irtoavat maalikerrokset vaakunamaalauksen yläpuolelta poistettiin. Samalla selvitettiin alla olevia maalikerroksia.

Ilmeni, että vuonna 2014 tehdyt kiinnitykset ovat pitäneet varsin hyvin, nykyiset irtoamat ovat syntyneet eri kohtiin. Irtoavat kerrokset koostuivat 1990-luvun peruskorjauksessa tehdystä kerrokokonaisuudesta, johon kuului tasoite, pohjamaali ja pintamaali. Tartunta 1900-luvun maalikerrokseen vaihteli, nykyinen pinta oli helposti poistettavissa. Irtoamakohdat paikallistuivat laastissa olevien halkeamien ympärille. Tämän kentän irtoamat olivat 1900-luvun alussa maalatun, ”ylemmän vaakunan” alueella. Kun 1990-luvun peruskorjauksessa nämä vaakunakentät maalattiin yli ja lunettikentät otettiin esille, niin pohjatyöt on tehty ilman pohjamaalia ja tartunta vanhaan pintaan on huono.

Maalaustyöt

Kaikki irtoava aines poistettiin, vanha tasoite poistettiin veteen kostutetulla kuituliinalla pyyhkimällä vanhan vaakunamaalauksen päältä.

Irtoama-alueita ei nykyään pohjamaalattu, ainoastaan tasoitettiin (LF, Alltek), jotta vanhempaa vaakunamaalausta ei rasi. Tasoitettu pinta hiottiin ja seinäkentän yläosa vahvistettiin pintavahvistuskankaalla. Kangastettu alue tasoitettiin kahteen kertaan tiukasti ja pohjamaalattiin (Sisäpohjamaali, Uula Color).

Kentän keltainen pintamaali jatkosävytettiin paikalla Restaurointimaalaus Mimos Oy:n uudelleenmaalattaviin kenttiin sävyttämistä maaleista, joiden pohjana oli Saxotol-öljyväri, johon on lisätty Le Tonkinois Gelomat matta-ainetta. Kenttää reunustava punainen sävytettiin taiteilijaöljyväreillä ja gelomatilla. Kultaviiva

maalattiin Mimoksen tekemällä pellavaöljypohjaisella maalilla, jossa kultapigmenttiä ja gelomatia. Kultaviivaa reunustava kapea punainen varjoviiva maalattiin Ottosson pellavaöljymaalilla sävyssä Jordröd.

Pintamaalauksen suoritti OSK Kollaasi Tanja Lindfors.

Yksityiskohtakuva irtoavista maali- ja kittikerroksista.

Irtoavat kerrokset poistettu. Vauriokohdissa näkyy vanhempaa vaakunamaalausta.

Vauriokohdat tasoitettu.

Vaurioalue kangastettu ja kertaalleen tasoitettu.

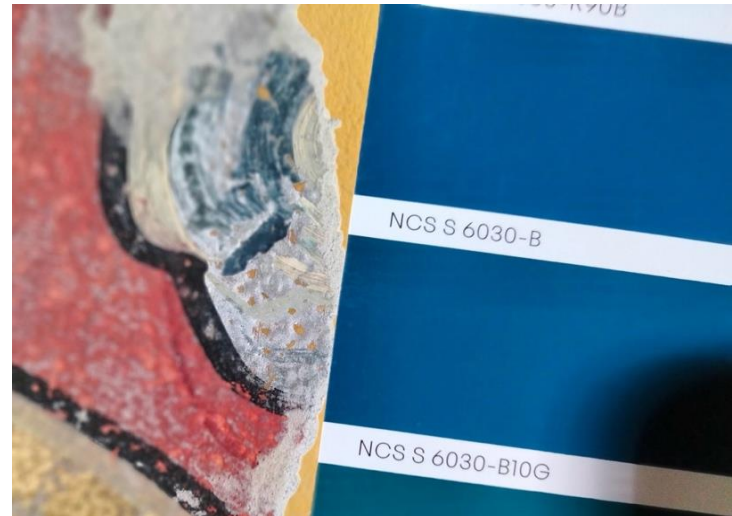
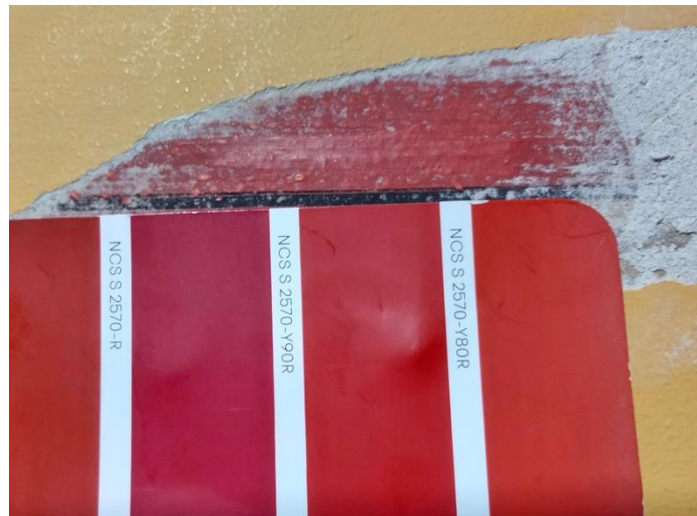
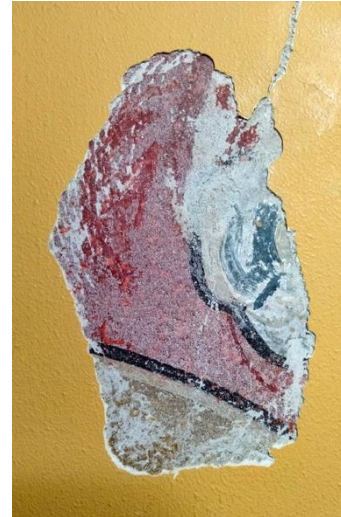

Pohjatytöet tehty ja kenttä on välimaalissa.

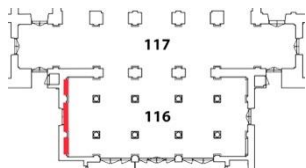
Seinäkentän maalaustyöt valmiina.

Maalaustöiden yhteydessä esiin tuli vanhempaa vaakunamaalausta. Ohessa muutama kuva fragmenteista. Vaakunamaalauksen koko tai ulkoasu ei ole tiedossa.

Toimenpidekartat

Seinä pohjoinen 116, seinät ja lunetit

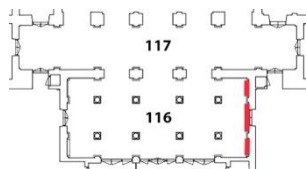
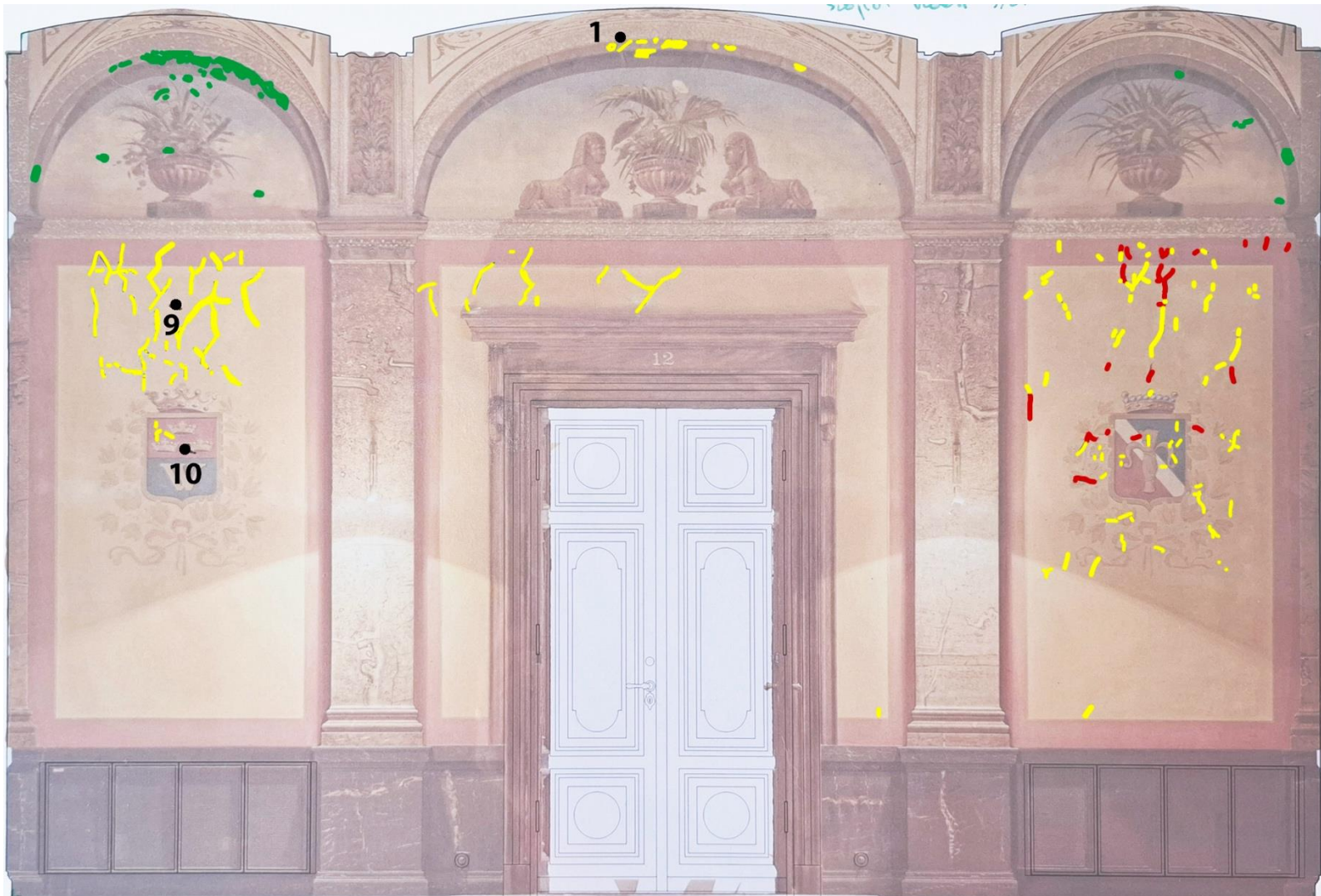
 HV 498

 MFK

 pintavahvistuskangas

 Kuva

Seinä etelä 116, seinät ja lunetit

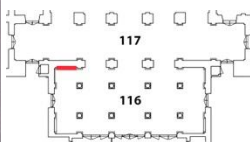
■ HV 498
 ■ MFK
 ■ Sampiliima
 ● Kuva

Seinät itä 116, seinät ja lunetit

HV 498

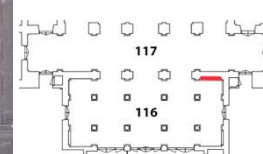

MFK

HV 498

Sampiliima

Kuva

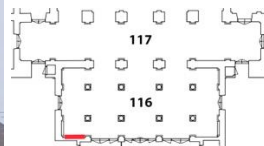
Seinät länsi 116, seinät ja lunetit

HV 498

MFK

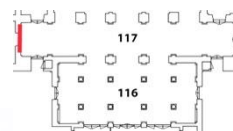
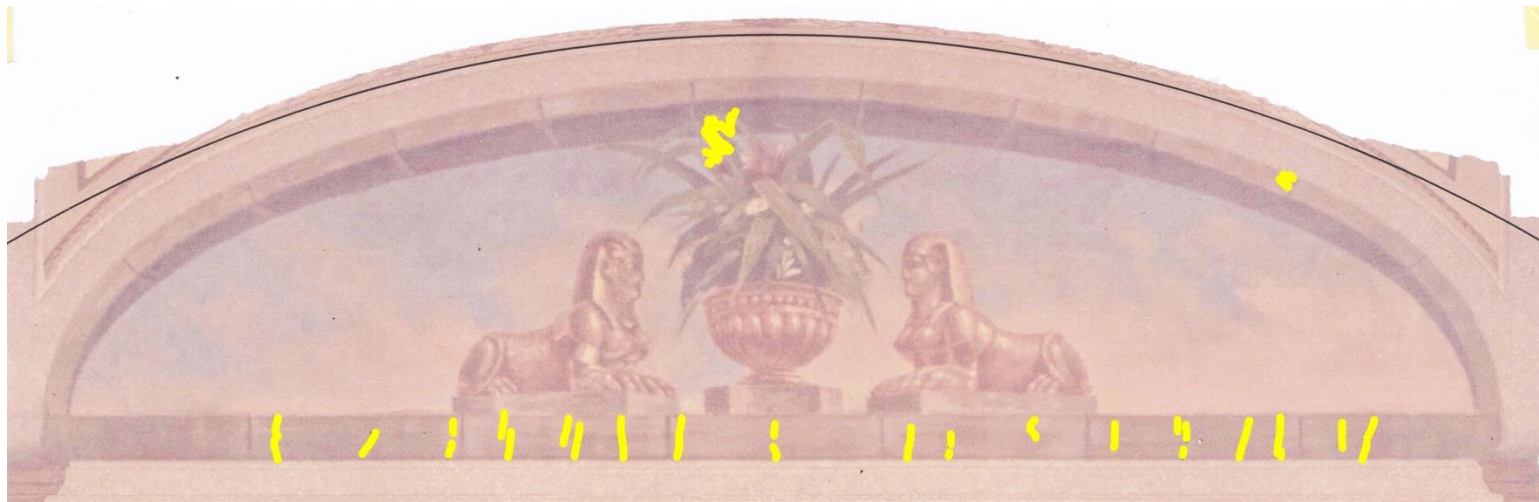

HV 498

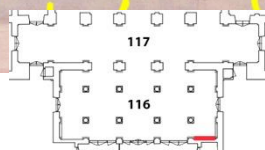
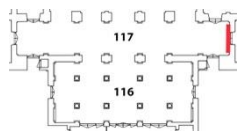
Sampiliima

Seinä pohjoinen, lunetti117

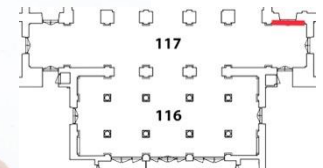
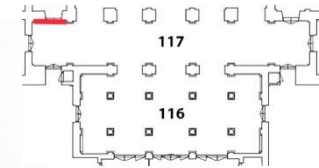
HV498

Seinä etelä, lunetti 117

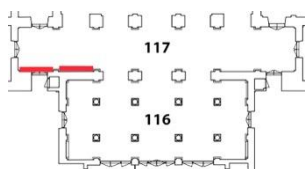

HV498

Seinä itä, lunetit 117

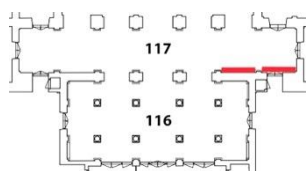
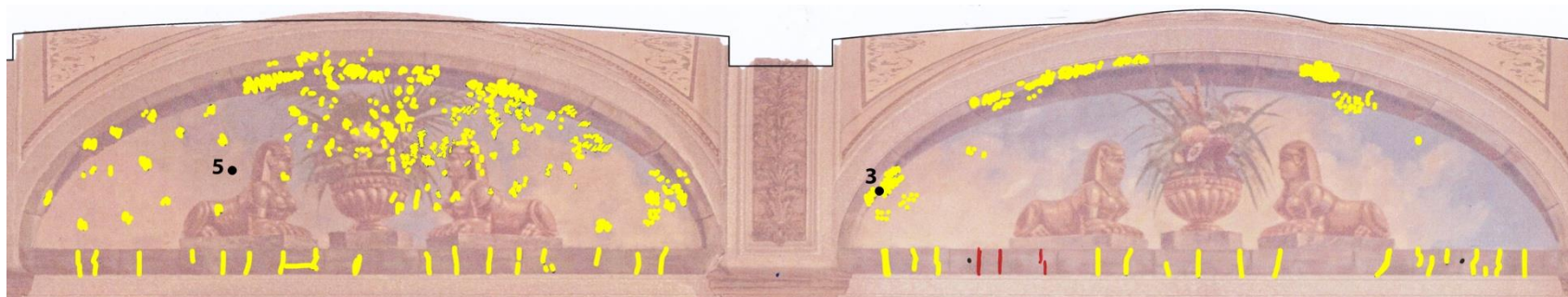
Seinä länsi, lunetit 117

HV 498

---- irtonainen listan pala

● Kuva

HV 498

MFK

● Kuva

116 ja 117 kattopinnat

Työn suorittivat 116 osalta OSK Rotunda lina Liljandal ja 117 osalta OSK Kollaasi Petteri Liikkanen.

Irtoavan maalin kiinnitys

Kattopinnat olivat hyvässä kunnossa. Irtoavaa maalia löytyi ainoastaan tilan 116 käytävän pohjoispäädyn katosta, sekä tilan 117 käytävän eteläpäädyn katosta. Irtoavat maalit kiinnitettiin 116 katossa HV498 liimalla (5 %) ja 117 katossa Aquazol 200 (10 %, IPA).

Kattopinnat puhdistettiin pehmeällä siveltimellä ja pölynimurilla.

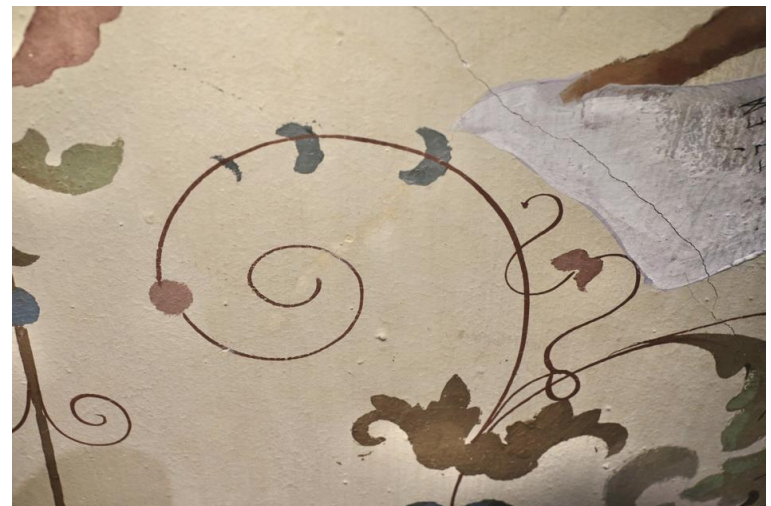
Kuva 25a. Tilan 116 katossa oli kahden joutsenparin kohdalla krakeloitunutta maalia. Kiinnitys tehtiin HV 498-liimalla (5%).

Kuva 25b. Krakeloitunut maali kiinnityksen jälkeen.

Kuva 26a. Tilassa 117 kattopinnalla oli melko laajalla alueella krakeloitunutta maalia. Liimana oli Aquazol 200 (10% IPA).

Kuva 26b. Kuva krakeloinneista maalinkiinnityksen jälkeen.

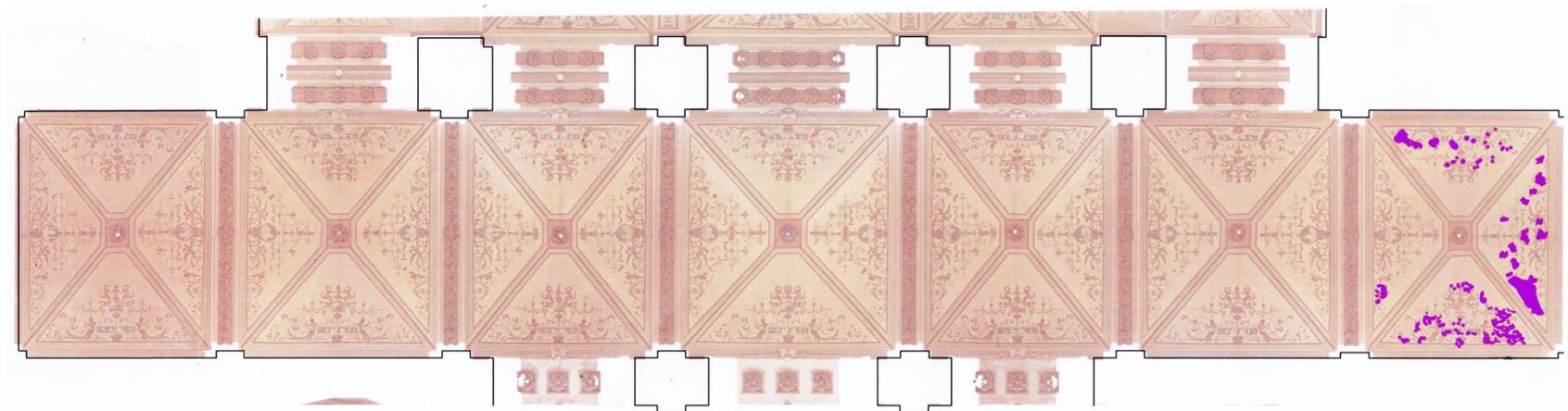
Toimenpidekartat

Katto, 116 Eteishalli (vestibyyli)

 HV498

Katto, 117 Porrashalli 1. krs

 Aquazol 200

Ovet 1. ja 2. kerros

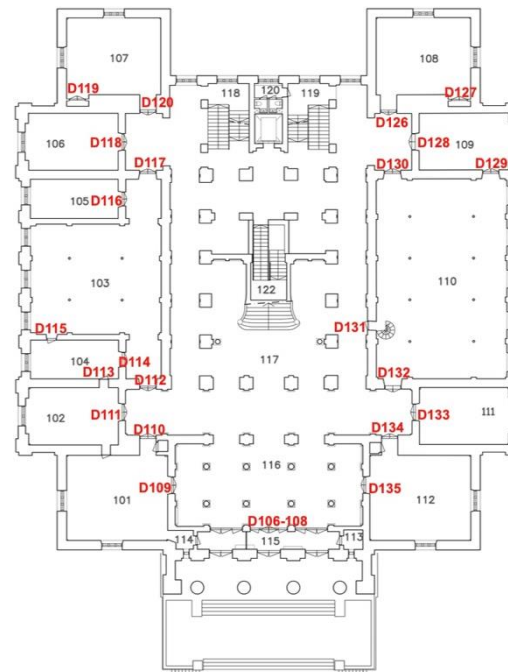
Rakennuksen ensimmäisessä ja toisessa kerroksessa ovia on yhteensä 48 kpl. Oviin tehtiin vuonna 2016 laajempi konservointi, jolloin kaikkien ovien vanhoja retusointeja korjattiin sekä ovien päällä olevien palkkien, frontoneiden, konsoloiden ja vuorilistojen irtoavat maalit kiinnitettiin.

Rakennuksen mäntypuiset ovet on pohjamaalattu ja ootrattu tummia jalopuulajeja muistuttaviksi öljymaaleilla ja -lasuureilla. Ovein peilit on koristeltu lehväkuvioisilla intarsiamaalauksilla tai puusta valmistetuilla lehväkuvioilla. Ovien sarjat on ootrattu mahongin sävyillä. Porvariston (215), talonpoikien (220) ja papiston (223) salien pääovet ovat petsattua / kuultokäsiteltyä tammea. Muutama sivuovi on ilman ootrausta ja intarsiamukailua. Yksittäisen parioven kohdalla hierarkiaa on nähtävillä myös oven eri osien lakkauksen kiiltoasteessa: peilit ovat kiiltävimpiä, niiden syvennys ja profiloitunut reunat mattapintaisia, ja kehyslistat puolikiiltäviä.

Työn tavoitteena oli retusoida käytöstä aiheutuneita vaurioita ja kolhuja sekä oviin tehtyjen lukitusmuutosten ja lyöntilistojen puupaikkausten paikkamaalaukset. Salien 215, 220 ja 223 pääoviin ei tehty lukitusmuutoksia.

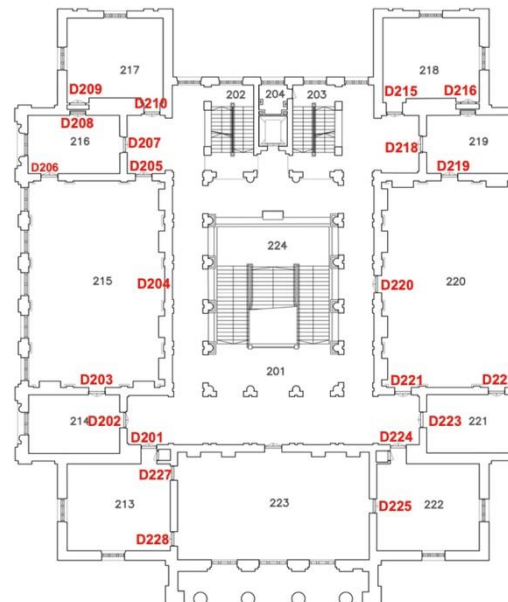
Ovien päällä olevissa palkeissa, frontoneissa ja vuorilistoissa oli melko paljon irtoavaa maalia, jotka kiinnitettiin Medium for Consolidation -liimalla (MFK).

Pääovet D106-108 kunnosti Restaurointimaalaus Mimos Oy.

Ovien numeroinnit

1. kerros

Ovien numeroinnit

2. kerros

Esimerkkikuvia eri ovityypeistä:

Ovi D109, kuvattu aulasta huoneeseen päin. Ovessa on puusta veistetyt kohokuviot keskipeileissä. Ovenkahvan yläpuolella on lukitusmuutoksista aiheutunut puupaikka.

Ovi D116, kuvattu huoneesta päin. Ovien peileissä ei koristemaalausta. Lukitusmuutoksista aiheutunut puupaikka ovenkahvan ylä- ja alapuolella.

Ovi D128 tarjoilukeittiöön.

Ovi D205 kuvattu aulasta saliin 215.

Ovi D221 kuvattu aulasta saliin 220.

Ovi D227 kuvattu aulasta saliin 223.

Konservointi, irtoavan maalin kiinnitys

Ovien vuorilistat ja koristeosat

Ovia kehystävät rapatut vuorilistoitukset, ovien päälipalkissa lisäksi kipsistä valettuja hammaslistoja ja koristeellisia konsoleja. Näillä pinnoilla on todennäköisesti öljypohjainen tammiooteraus. Pinnoilla oleva lakkakerros toistaa ovien kiiltohierarkiaa (himmeä/puolihimmeä pinta sekä listoituksien keskellä kapea kaartuva, kiiltävä listaosa).

Ooterauspintaa on kiinnitetty ja retusoitu useaan otteeseen. Myös kiiltohierarkia on korjauksien myötä paikoitellen hävinnyt ja listoituksissa on paljon erikiiltoisia pintoja. Lähes kaikissa vuorilistoissa on ilmeisesti jonkinlaista vahaa tai luonnon hartsia sisältävä himmeä pintakäsittely. Lähemmässä tarkastelussa pinnassa on havaittavissa vaalea, helmeilevä ohut kalvomainen pinta, jota kertynyt runsaasti listojen nurkkiin ja syvänteisiin. Pienen koealueen perusteella tämä pinta liukeni Sinoliin jättäen vielä voimakkaamman vaalean ”härmän”. Pinnan sai siististi poistettua mekaanisesti pieneltä koealueelta.

Vanhoja retusointeja ja maali-irtoamaa esiintyi runsaasti varsinkin ovien yläpuolella olevissa palkeissa. Irtoamat olivat enimmäkseen paksuja, koko maali- ja kittikerroksia mukanaan irrottanutta, käpristynyttä krakelointia. Päälipalkeissa oli myös runsaasti eri aikakausina tehtyjä retusointeja ja kittikorjauksia sekä näistä aiheutuneita kiiltoeroja. Myös aikaisemmista liimakiinnityksistä näkyi merkkejä. Vuorilistojen alaosat ovat suhteellisen hyvässä kunnossa.

Menetelmien kuvaus

Maali-irtoamisten kiinnitykseen kokeiltiin HV-liimaa, mutta liima ei tuntunut imeytyvän tarpeeksi syväälle. Myös alkoholin käyttö liimauksen yhteydessä ei antanut merkittävää hyötyä. Lisäksi alkoholi himmensi pintaa aiheuttaen voimakasta vaaleaa härmää. Pinta reagoi jonkin verran myös lämpölusikan lämpöön ja

kosteuteen, jättäen pinnalle ajoittain heikon vaalean härmän. Liimatesteissä MFK valikoitui parhaaksi, koska se ei jättänyt pintaan jälkiä ja kiinnitti irtoamat hyvin.

Pinnat puhdistettiin pehmeällä siveltimellä ja pölynimurilla. Pienet vauriot ja puutealueet retusointiin akryylituubiväreillä.

Ovi D204. Maalipinnan päällä on himmeä, kellertävä pintakäsittely, jota on kertynyt runsaasti listojen syvennyksiin. Vanhat retusoinnit tehty suoraan rappauspinnalle ilman tasoitusta.

Ovi D204. Irtoavat maalit kiinnitetty ja pinta puhdistettu.

Ovi D207. Maalipinnassa paljon irtoamaa.

Ovi D207. Irtoamat kiinnitetty.

Ovi D219. Kuva pääpalkin lakasta ja sen poistosta. Kuvassa keskellä lakkaa poistettu mekaanisesti.

Ovien retusointi

Ensimmäisen ja toisen kerroksen ovet puhdistettiin sekä imuroimalla että pyyhkimällä mikrokuituliinalla. Pienet vauriot retusointiin, sekä lukitusmuutosten vauriot ja uudet listat laserattiin vanhaan pintaan sopiviksi.

Irtoavaa maalia oli vain ovesa D115, erityisesti sen peileissä.

Ovien kehysosien lakkaukset olivat kuluneet ja himmentyneet, joten ovien kehysosat lakattiin uudelleen.

Pienet retusoinnit

Suurin osa ovien, vuorilistojen ja karmien kolhuista sijoittui luonnollisesti alaosiin. Syvimät kolo ja naarmut kitattiin Osmo Color tammi 7304 puukitillä.

Kolhujen retusointi tehtiin pääosin akryylituubiväreillä (Rambrandt ja Primacryl), sävyinä cadmium red (medium), ivory black, yellow ochre, burnt umber, burnt sienna, vandyke brown, raw umber ja titan white.

Oven D115 peilin kehykset ennen ja jälkeen retusoinnin.

Oven D227 oven smyygi ennen retusointia.

Oven D227 oven smyygin naarmut ja kolhut retusoituina.

Uusien lyöntilistojen ja puukorjausten retusoinnit

Lyöntilistojen retusoinnissa käytettiin Rembrandtin öljytuubivärejä, sävyt ivory black, yellow ochre, burnt umber, greenish umber, gold ochre, raw sienna ja raw umber. Lyöntilistojen huonokuntoiset tai puuttuvat osat korvattiin joko uudella, vanhan mallin mukaan tehdyllä listalla tai vanhoja listan osia kierrättäen. Vasikkapuolen oviin asennettiin 8 uutta pitkäsalpaa.

Kokonaan uusitut lyöntilistojen osat pohjamaalattiin sävytetyllä tartuntapohjamaalilla (Otex). Mukailutyö tehtiin öljytuubiväreillä. Ovien lukitusten muutostöistä aiheutuneet puukorjaukset käyntioivissa sekä vasikkapuolissa retusoitiin ympäröivää mahonkiootrausta mukaillen. Salien 215, 220, 223 tammisiin pääoviin ei asennettu uusia lukkoja, eikä tehty muitakaan puukorjauksia.

Ovien lukitusmuutosten puupaikat pohjamaalattiin ennen kittautusta oranssinsävyiseksi sävytetyllä tartuntapohjamaalilla (Otex). Pinnan kolot ja epätasaisuudet kitattiin ohuelti, tarpeen mukaan kahdesti (Snickeri A). Pohjamaalaus tehtiin kahteen kertaan, jotta alustan imevyyttä saatiin tasattua. Ooteraus toteutettiin öljytuubiväreillä (raw umbra, ivory black, cadmium red), maalinesteenä Painting medium 083 (Talens). Öljyllä ootraaminen valittiin, koska sillä voi toteuttaa useita läpikuultavia kerroksia, ja retusointi sulautuu ympäröivään vanhaan pintaan luontevasti.

Peittomaalatus oven D113 karmi (tilan 102 puolella) maalattiin uudelleen pellavaöljymaalilla. Muuten oven D113 lukkokohdan, karmin ja listoituksen (tila 104) vaurioita retusoitiin akryylituubiväreillä.

Oven D115 aulan puoleisissa listoissa oli irtoavaa maalia, jotka kiinnitettiin MFK-liimalla.

Kuvasarja oven D223 puukorjauksen retusoinnista:

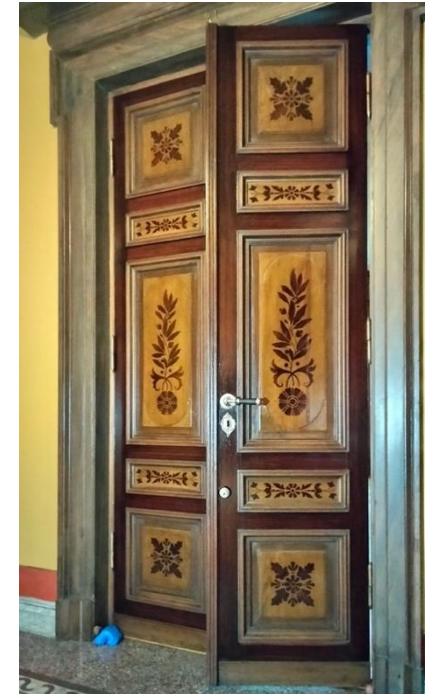
Oven vanhan lukkokohdan puukorjaus kitattu.

Puukorjaus pohjamaalattu kahteen kertaan oranssinsävyisellä tartuntapohjamaalilla. Vanhan ootratun pinnan alta kuultaa saman sävyinen, vanha pohjamaali.

Puukorjausalue ootratu vanhaan pintaan sopivaksi.

Ovi D223 valmiina. Kaikki retusoinnit on tehty ja kehysosat lakattu uudelleen.

Lakkaus

Ovien kehyslistojen lakkaukset olivat osittain himmenneet ja kuluneet. Ovien kiiltohierarkian mukaan kehysten pitää olla puolikiiltävät, peilit kiiltävät ja peilien profiililistat himmeitä pinnoiltaan.

Testejä sopivan lakan löytämiseksi tehtiin Rylard, Le Tonkinois sekä ja Sax Hoitoöljy -tuotteilla. Sax Hoitoöljy ei nostanut riittävästi kiiltoa ja Rylard-lakalla kiiltoasteen löytämisessä oli hankaluutta, se on hyvin kiiltävä lakka. Le Tonkinois pellava-kiinanpuuöljy pohjainen öljylakka himmennettynä (Gelomat-himmennysaine) todettiin parhaiten toimivaksi. Himmennys: 2 osaa öljylakkaa, 1 osa Gelomat. Muutamassa ovesa (D201, D202, D120) aiempi lakkakerros oli paikoitellen irti. Irtoamat poistettiin ja jäljelle jääneet reunat kiinnitettiin vernissan ja tärpätin seoksella ennen kehyksen lakkausta.

Kehyslistojen ja ovien kanttien lakan kiiltoaste haettiin niin, että kehys jäi himmeämmäksi kuin peili, mutta peilin profiilia kiiltävämmäksi. Näin saatiin palautettua ja yhtenäistettyä ovien kiillon hierarkiaa. Joissakin ovissa oli selvästi himmeämpiä kehyksiä sekä aiemmin retusoituja kohtia. Myös jotkin oven päädyistä tai potkulistoista oli himmeitä tai jopa ilman lakkaa. Samoin lukituksen muutostöistä johtuvat paikkaukset ositeltiin lakalla ennen oven kehysten lakkaamista, jotta lopputulos olisi tasaisen kiiltävä.

Muutamassa ovesa lakkaan tuli harmaantumista, koska aiempi käsittely reagoi öljylakkaan (ovi 225) tai pinta hylki lakkaa (ovet 201, 202 ja 210). Ovissa oli ehkä 1990-luvun peruskorjauksen aikainen, kiillontasaukseen käytetty aina, esim. retussivernissa tai vaha, joka reagoi öljylakkaan tai aiheutti hylkimistä.

Nämä alueet lakattiin ohennetulla Helo-lakalla (40), jolla varmistettiin öljylakan tasainen tarttuvuus ja sävyjen kirkkaus. Tasauksen jälkeen pinnat lakattiin himmennetyllä öljylakalla.

Pienet retusoinnit ja lakkaukset suoritti OSK Rotunda, Noora Klami ja Restart Oy, Linda Liljeström.

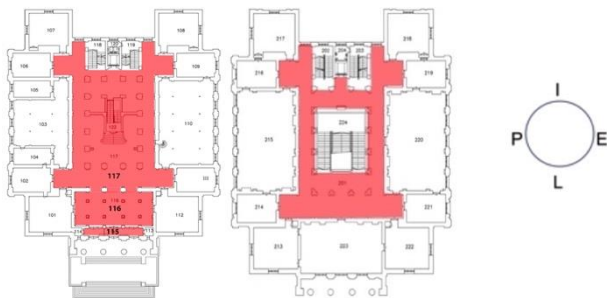

Ovi D225. Kuvan vasemmalla puolella oletettavasti 1990-luvun pintakäsittely reagoi öljylakan kanssa ja aiheuttaa krakelointia ja hylkimistä. Nämä alueet pohjustettiin Helo-lakalla öljylakan kiillontasaamiseksi.

Ovi D225 valmiina.

Mosaiikkibetonilattiat, 1. ja 2. kerros, käytävät

Mosaiikkibetonilattioiden vaurioituneiden tai vajaiden saumojen, halkeamien ja kolhujen korjaus toteutettiin Hanna Backmanin työohjeen mukaisesti (SVW Oy: Historiallisten mosaiikkibetonilattioiden kartoitus ja paikkaustyöohje).

Tällä korjauskierroksella keskityttiin pääosin toisen kerroksen salien 220, 221 ja 223 edustojen sekä ensimmäisen kerroksen aula-alueen 116 häiritsevimpien saumojen ja vaurioiden korjaamiseen. Myös pääportaikon sekä portaikon toisen kerroksen ylätasanteen vaurioita korjattiin. Erityisesti ensimmäisessä kerroksessa täytettiin mosaiikkibetonilattioiden ja ovikarmien kynnyksipuiden välisiä rakoja, toisessa kerroksessa täyttöä vaativat ainoastaan huoneiden 217 ja 218 edustat. Tehdyt paikkaukset on merkitty pohjapiirustukseen.

Ensimmäisen ja toisen kerroksen mosaiikkibetonilattioiden korjattavat alueet olivat hieman erityyppisiä. Ensimmäisen kerroksen aula-alueella oli näkyviä koloja sekä kokonaisuutta häiritseviä aiemmin tehtyjä väärän värisiä täyttöjä ja puutoksia koristealueilla. Toisessa kerroksessa keskityttiin vuorostaan pääosin vajaiden tai kokonaan puuttuvien saumojen täyttöön. Molemmissa kerroksissa oli tavoitteena saada yhtenäinen ja siisti yleisilme

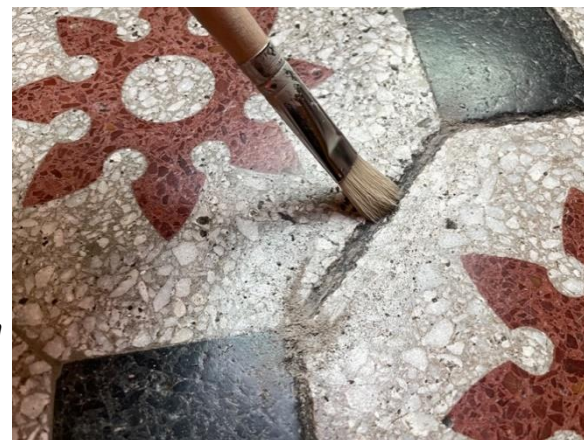
alueelle eikä niinkään korjata jokaista yksittäistä vauriota. Työt suorittivat Konservointi Helle, Joonatan Mäkelä ja Eerika Niemi, Restart Oy Linda Liljeström ja ksoy.

Menetelmien kuvaus

Korjattavat saumat avattiin maalikaapimella ja alueet puhdistettiin huolellisesti. Avatut ja puhdistetut saumat ja halkeamat täytettiin oikean sävyiseksi sävytetyllä kivikitillä ja kitin kuivuttua käsiteltiin suoja-aineella kahteen kertaan.

Vaurioituneet saumat avattiin pienen maalikaapimen kulmalla.

Saumat puhdistettiin huolellisesti siveltimeillä ja pölynimurilla.

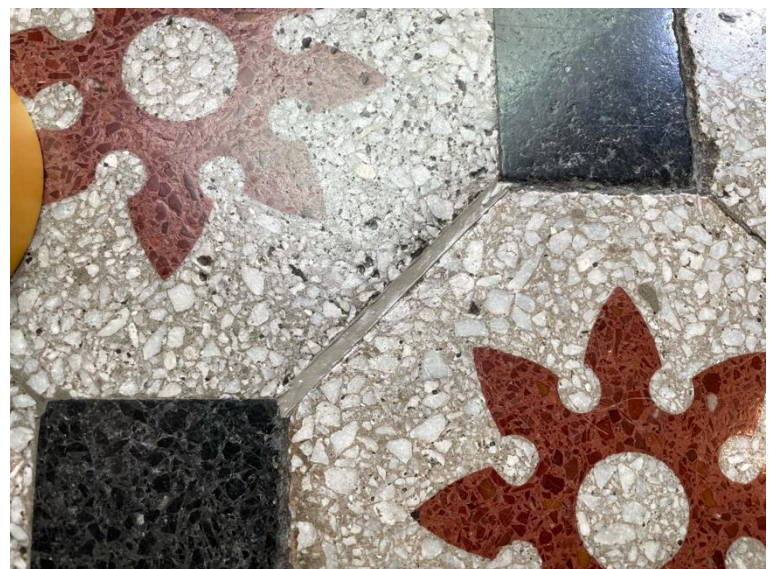
Mosaiikkibetonin reunat suojattiin teipillä ennen sauman täyttöä.

Sauman täyttö kivikitillä.

Kivikitti sävytettiin paletilla vanhaan pintaan sopivaksi.

Sauma valmiina.

Kuvan keskivaiheilla isohkoja vaurioita saumoissa.

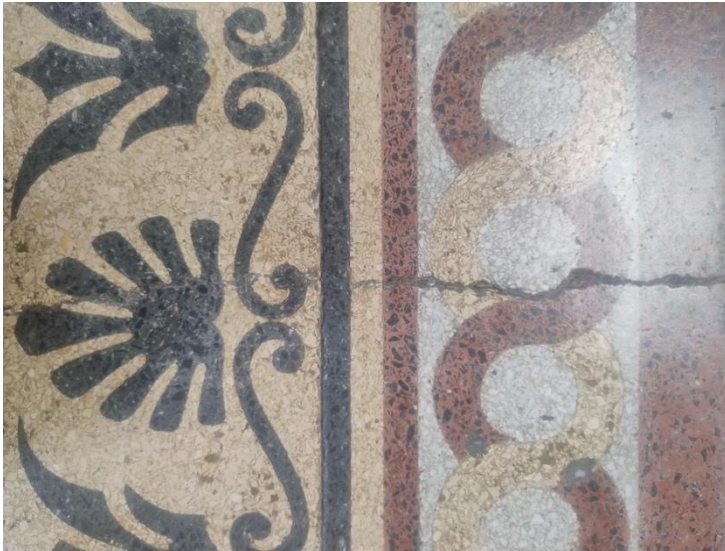
Lattian vauriot korjattu.

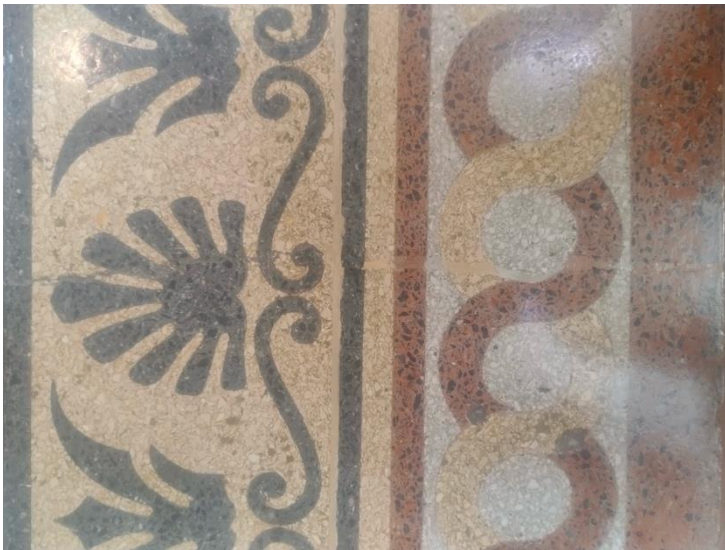
Halkeama ensimmäisen kerroksen lattian koristeosiossa.

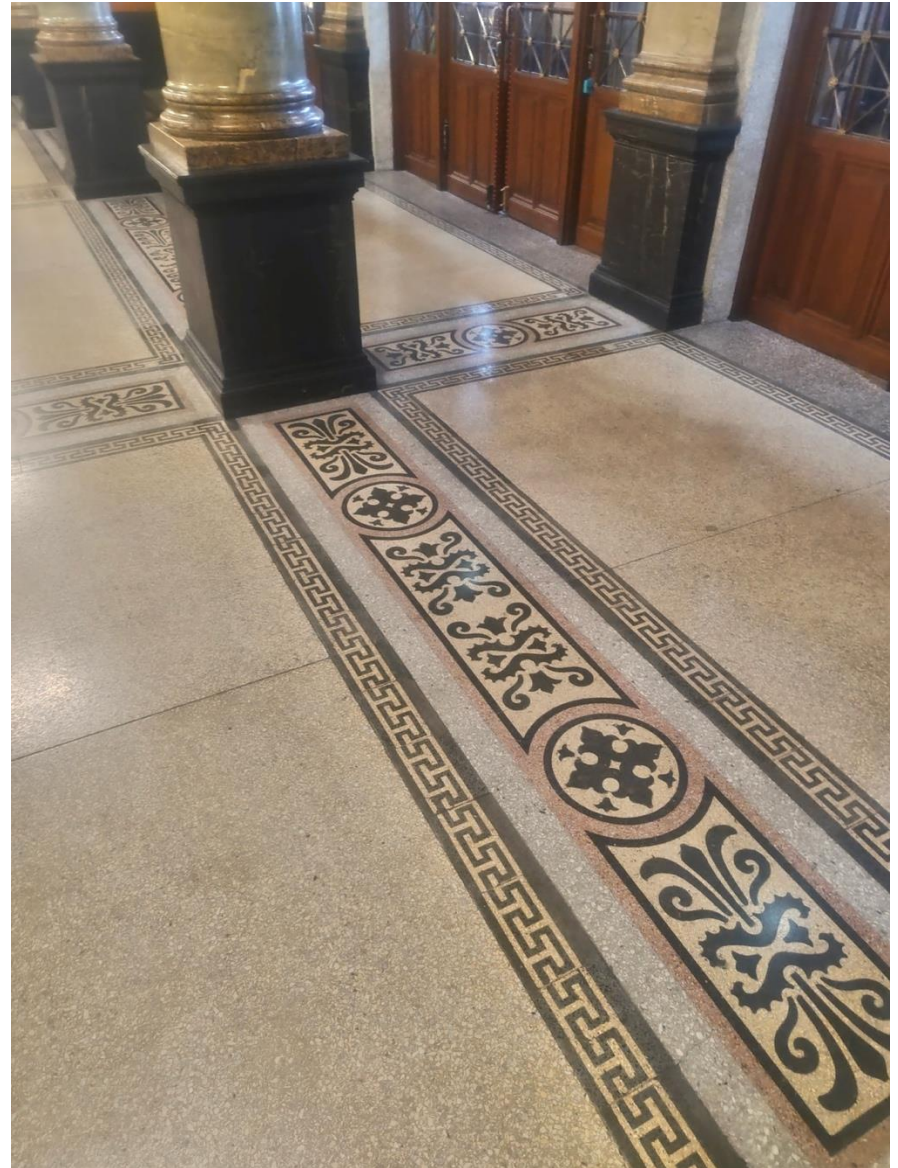
Halkeama puhdistettu ja täytetty sävytetyillä kivikiteillä.

Halkeama ensimmäisen kerroksen lattian koristeessa.

Halkeama korjattu.

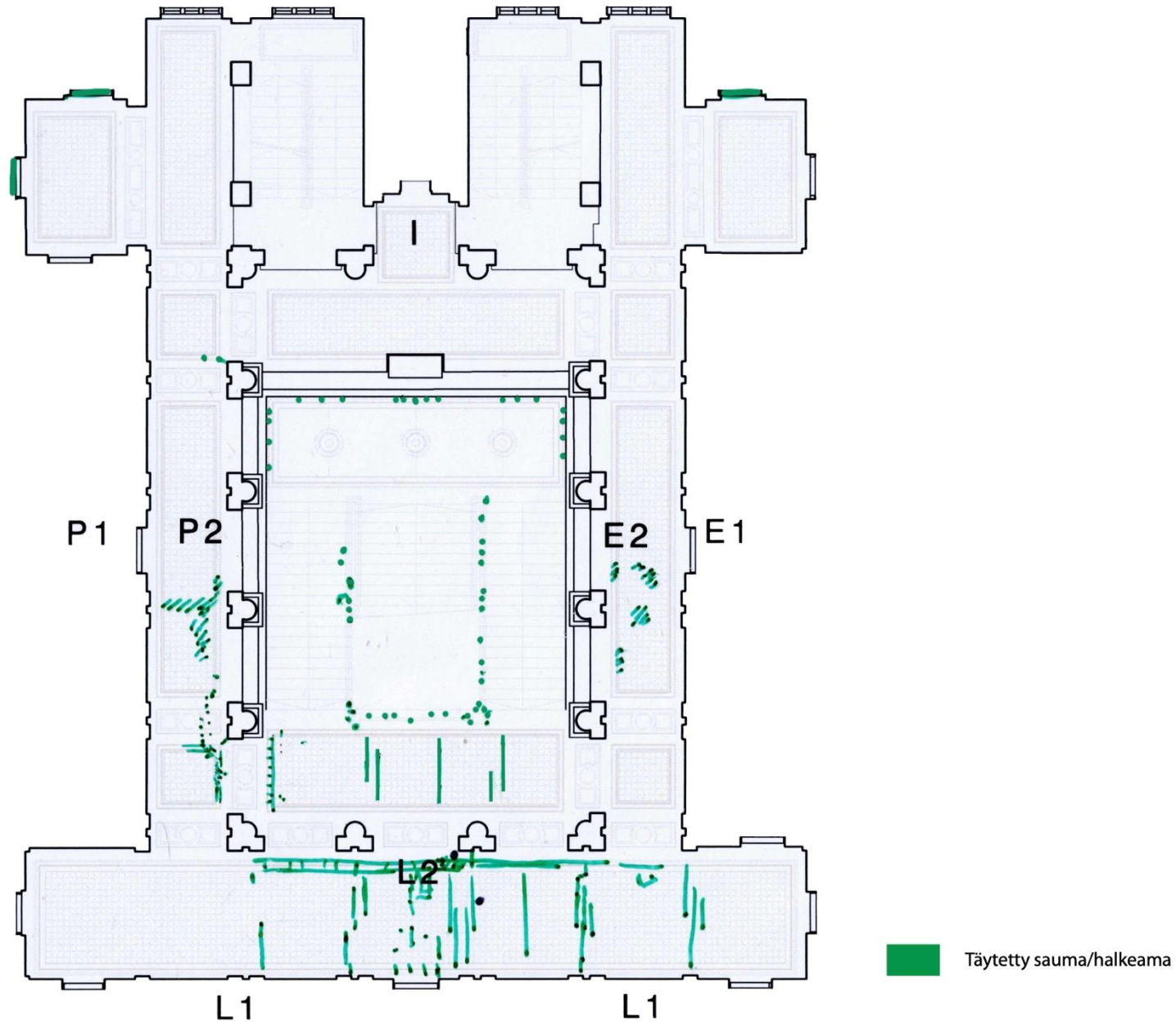
Ensimmäisen kerroksen aulan lattian koristeosion vauriot korjattu.

Toimenpidekartat

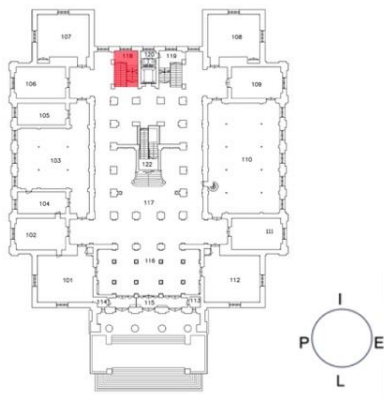
116 eteisaulan lattia, 1. krs.

201 käytävän lattia, 2. krs.

118 Takaportaat P-3 krs.

Kuva syksy 2025.

Seinien irtoavan maalin kiinnitys

Pohjoisen takaportaan keltaiseksi marmoroituja seinäpintoja on kiinnitetty aikaisempinakin vuosina. Ensimmäiset liimaustestit tehtiin vuonna 2012 (Säätytalo 2012, Raija Kaarto) ja seinien irtoavan maalin kiinnitykset vuonna 2013 (Säätytalo 2013, Raija Kaarto). Irtoavat maalit kiinnitettiin myös vuonna 2021, liimana Sennelierin kalaliima (30%) ja HV 498 (50%). Tällöin seinäpinnat kiinnitettiin alueilta, mihin lattiatasolta yletettiin ilman telineitä.

Kiinnityksen haasteena on ollut maalikerrosten alla oleva, alkuperäinen liimamaalipinta, joka huokoisena materiaalina imee liimaa itseensä. Toisena haasteena on se, että marmoroitu maalipinta on lakattu sellakalla, joka ei kestä alkoholia. Uusia liimaustestejä tehtiin syksyllä 2023 ja niiden perusteella liimaksi valikoitui sampiliima (10 %), paksumpien kerrosten liimaamiseen käytettiin HV 498 (50 %).

Syksyllä 2023 kiinnitettiin seinän 13 irtoavat maalikerrokset sampiliimalla. Kiinnitysten pitävyyttä seurattiin noin vuosi. Todettiin, että kiinnitykset ovat pysyneet hyvin.

Sampiliima käytetään lämpimänä, ja se pidettiin työpisteellä lämpimänä koko kiinnityksen ajan. Erona aikaisemmin käytettyihin liimoihin on se, että lämmin sampiliima kulkeutuu irtoamien alle ilman alkoholilisäystä ja näin ollen lakkapintaan ei synny vaurioita.

Seinillä on monenlaista irtoamaa: matalaa, pientä ja ohutta irtoamaa tai irtoamat saattavat olla hyvinkin paksuja kerroksia. Seinälle 2 paistaa aamuaurinko voimakkaasti. Se on vaalentanut seinää sekä vaurioittanut lakkakerrosta, joka irtosi hilseillen.

Kattopintojen rataakiskojen päällä olevien koristeosoiden maali-irtoamat kiinnitettiin Medium for Consolidation -liimalla (MFK).

Menetelmien kuvaus

Lämmintä sampiliimaa siveltiin kiinnitettävälle alueelle siveltimellä. Liiman kulkeutumista irtoamien alle houkuteltiin ristikkäin sivelyllä, paineluilla ja vastakarvaan hankaamalla. Liiman kulkeutumista autettiin vielä kiinnitettävää aluetta lämmittämällä lämpölusikalla hyvin kevyesti painaen lämpöä kestävä kalvon läpi. Lämmittäessä liima liikkuu kalvon alla ja lusikalla liimaa pystyi vielä ohjailemaan halkeamien alle.

Alkulämmityksen jälkeen pinta puhdistettiin ylimääräisestä liimasta veteen kostutetulla kuituliinalla.

Irtoamat, jotka olivat paksuja tai joissa oli mukana laastia, kiinnitettiin paikallisesti HV498 (50 %).

Kattojen koristeosiot on maalattu öljymaalilla ja ne ovat, ainakin osittain, alkuperäistä pintaa. Irtoamat olivat kovia, mutta hauraita, eivätkä taipuneet helposti. Kiinnitykset tehtiin MFK-liimalla ja puutealueet retusoitiin akryylituubiväreillä.

Kuvaparia ei ole numeroitu, sillä kattopinnat eivät näy projektikuvissa.

Kattojen yksiväriset, vaaleat alueeton maalattu 1990-luvun peruskorjauksessa uudelleen. Yksiväristen pintojen vauriot, lähinnä asennusten yhteydessä valaisinten ympärille syntyneet, korjattiin ja retusoitiin Sisustusmaalilla (Uula).

Kuva 1a. Paksua, lohcaremaista irtoamaa. Seinäprojektiio 5.

Kuva 1b. Yläkuvan irtoamat kiinnitetty.

Kuva 2a. Matalaa irtoamaa, jossa kerrospaksuus on kuitenkin melko paksu. Aluetta on kiinnitetty aikaisemminkin. Seinäprojektiio 13.

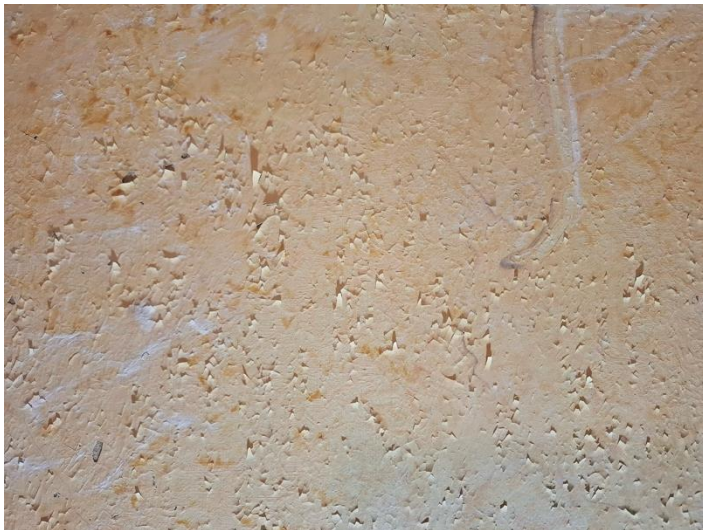
Kuva 2b. Irtoavat maalit kiinnitetty. Puutealueen kohdalta näkyy alla oleva punainen limamaali.

Kuva 3a. Tasanteella olevassa peilikentässä oli runsaasti irtoavaa maalia. Seinäprojektio 9, tasanne.

Kuva 3c. Kuvan alapuolinen alue on kiinnitetty tasanteen peilikentästä.

Kuva 3b. Yksityiskohta peilikentän irtoavasta maalista.

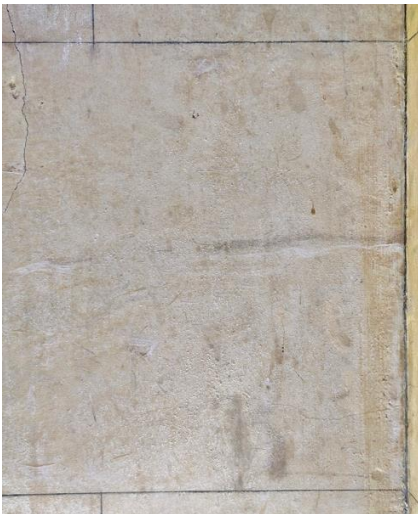
Kuva 3d. Irtoamat kiinnitetty ja puutealueet retusoitu.

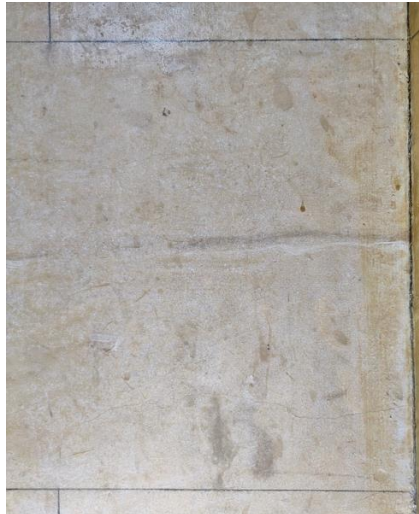
Kuva 4a. Kuvassa paksua irtoamaa, paikoitellen rappaukseen asti. Maalipuutosalueen kohdalla maalipinta irti laajalta alueelta pussimaisesti.

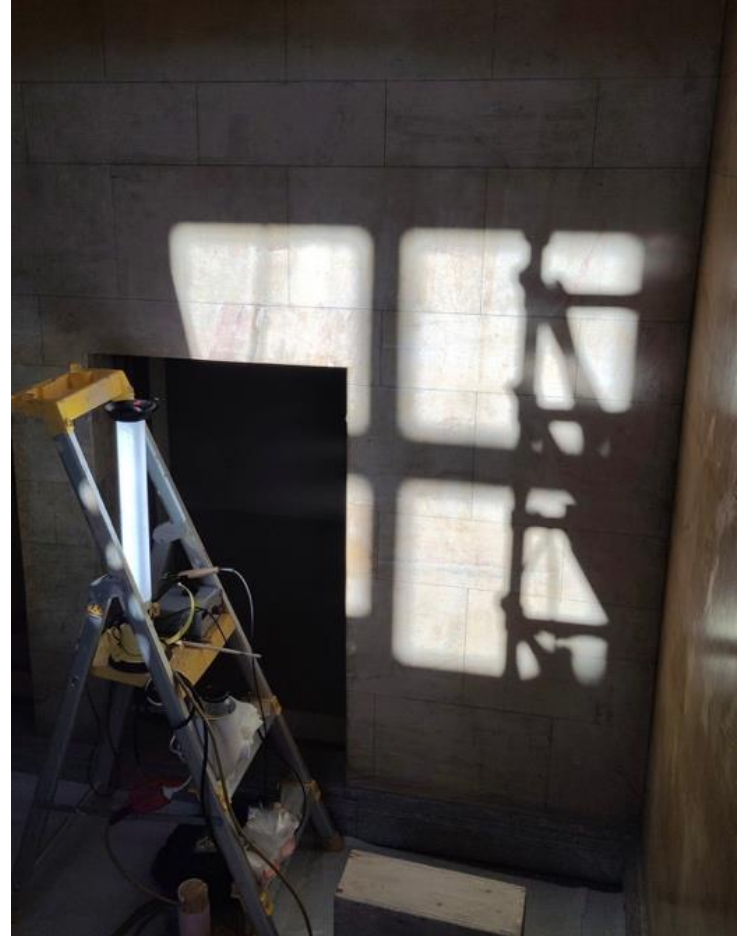
Kuva 4b. Alue kiinnitetty. Seinäprojektio 8.

Kuva 5a. Auringon polttamilla alueilla lakkapinta hilseili voimakkaasti. Seinä on myös vaalentunut ja krakeloitunut.

Kuva 5b. Vaurioalue kiinnitetty. Seinäprojektio 2.

Yleiskuva aamuauringon valaisemasta alueesta.

Hilseilevää maalia portaan kyljen alueella.

Kuvaparilla ei ole kuvanumeroa, sillä kuvat eivät näy projektiokuvissa.

Hilseilevä maali kiinnitetty.

Uudelleen marmoroitu seinä

Pohjatyöt OSK Rotunda Tiina Kilpiö ja ksoy

Koska seinäpintojen kiinnityksessä on ollut haasteita eikä kiinnitysten kestävydestä ole varmuutta, päätettiin tehdä testialueet, joissa irtoamat poistetaan ja vauriot korjataan paikkamaalaamalla seinällä 8 ikkunan yläpuolisen palkin osuudella ja seinällä 9 yksi kokonainen harkkopala. Tämä menetelmä ei kuitenkaan tuottanut toivottua lopputulosta, ja siksi päätettiin yksi seinä (seinä 9) maalata kokonaan uudelleen.

Pohjatöiden yhteydessä huomattiin, että seinän 9 maalipinta oli paikoitellen irti laastipohjaa myöten, osin vain punaiseen liimamaalikerrokseen asti. Pinnassa paljon yksittäisiä maalipinnan irtoamia, mutta näistä kohdin pinta ei ollut täysin irti pohjastaan.

Vanhat maalinkiinnityskohdat olivat pysyneet varsin hyvin. Maalikerrosten poiston yhteydessä havaittiin vanhan liimamaalin tummumista, josta voidaan päätellä liiman kulkeutuneen ainakin paikoitellen pohjaan asti.

Seiniä on vuosikymmenten varrella paikoitellen korjattu ja marmoroitu usein. Seinäpintoja käytiin läpi molemmissa takaportaissa ja marmorointien käsialojen ja sävyjen perusteella voitiin nähdä alkuperäiset pinnat ja sävyt, joiden mukaan uusi marmorointi toteutettiin.

Menetelmien kuvaus

Aluksi irtoamien poistoa tehtiin mekaanisesti, mutta maalikerrokset olivatkin oletettua tiukemmin pohjassaan kiinni. Seinän alaraja oli erittäin tiukasi pohjassa kiinni. Tälle alueelle kokeiltiin maalinpoistoainetta, jonka seurauksena maali- ja silotepinta alkoivat lohkeilla paikoittain pohjia myöten. Alin hapero rappauspinta on kenties pysynyt kiinni pintajännityksen avulla ja lähti irtoamaan nämä kerrokset poistettaessa. Rappaus oli monesta kohdin todella haperoa ja alueella esiintyi kopoa.

Maalinpoistokokeiluja tehtiin ajatuksella, että koko seinän maalipinta pitäisi poistaa, jotta lopputulos olisi varmasti kestävä. Maalinpoistoja kokeiltiin saatavilla olevilla tuotteilla, Ecostrip ja Solmasterin maalinpoistoaineilla. Aluksi tuotteiden annettiin vaikuttaa portaittain 1–4 tuntia, mutta nämä kokeilut eivät jaksaneet pehmittää paksua öljysilotetta tarpeeksi. Yön yli muovin alle jätetty Ecostrip jaksoi poistaa myös alimman paksun öljysilotteen liimamaalin päältä. Muutaman tunnin vaikuttaessaan aine jaksoi poistaa öljysilotteeseen asti kaikki kerrokset.

Maalinpoistoa kokeiltiin myös Solmasterin maalinpoistoaineella, jonka tulokset olivat melko samat, kenties hieman tehokkaammat. Molemmat tuotteet kuitenkin pehmensivät myös liimamaalikerrosta, jota kaapiutui samalla pois jonkin verran, mutta toisaalta mekaaninen poisto vahingoitti sitä samalla tavalla.

Vaikka ensin lähtökohtana oli koko maalipinnan poisto ennen uudelleen marmorointia, niin testien perusteella maalipinta osoittautuikin olevan oletettua tiukemmin kiinni pohjassaan, joten päädyttiin poistamaan vain irti oleva tai hilseilevä materiaali.

Tämän jälkeen seinä hiottiin koneellisesti ja pohjamaalattiin tartuntapohjamaalilla (Otex) ja syvänteet tasoitettiin ennen pintavahvistuskankaan asennusta. Pintavahvistuskangas tasoitettiin LF-tasoitteella ja Snickeri A-silotteella. Välimaalauksia tehtiin sävytetyllä tartuntapohjamaalilla (Otex) kahteen kertaan marmorointia varten.

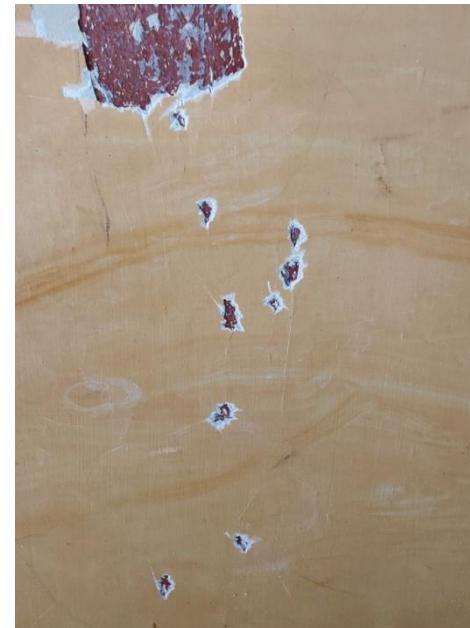
Marmorointien lasuuri ja suonistukset: öljytuubivärit, valkaistu pellavaöljy ja sikkatiivi.

Marmorointipintojen lakkaus: Helo-alkydilakka, kiiltoaste määriteltiin vanhan pinnan mukaan (kiiltoasteet 40 + 15).

Jalkalistojen granitointimaalaus tehtiin Ottosson -pellavaöljymaalilla.

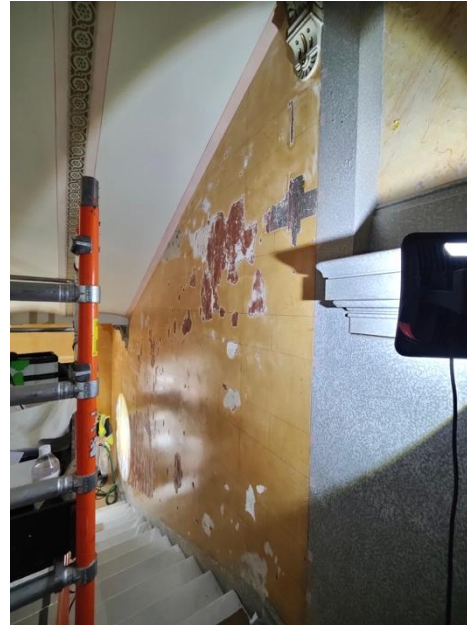
Maalikerrokset olivat irti pohjasta kielekemäisesti. Ennen pohjatöiden aloitusta oli ajatus, että kerrokset irtoavat liimamaalin päältä todella helposti. Näin ei kuitenkaan tapahtunut, vaan maalikerroksista irtosi vain kielekkeiden päät, vaikka maalikerrokset olivat krakeloituneita ja vaikuttivat irtonaisilta.

Skalpelilla irrotettua maalikerrosta.

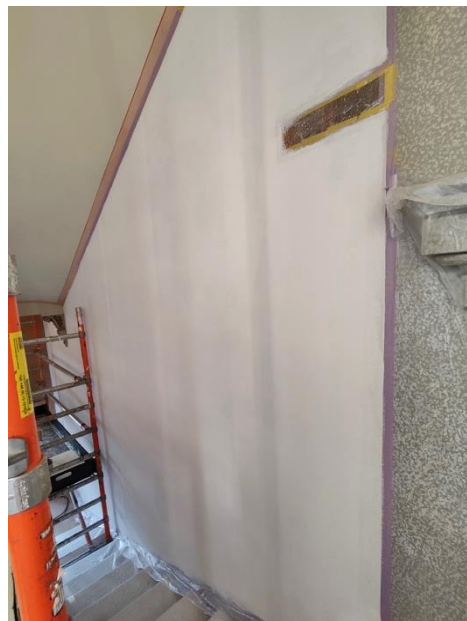
Paikoitellen rappauslaasti oli huonossa kunnossa ja maalikerrokset irtosivat pohjia myöten.

Yleiskuva seinäpinnasta, jossa kaikki irtoavat kerrokset on poistettu ja pinta hiottu koneellisesti.

Aluksi oli tarkoitus poistaa kaikki maalikerrokset liimamaalin päältä, jotta saadaan varmasti kestävä lopputulos. Maalikerrokset olivat suurimmalta osin niin tiukasti pohjassaan kiinni, että päädyttiin poistamaan vain selkeästi irti olevat kerrokset. Kuvassa aloitettu poistamaan skrappaamalla kaikki maalikerrokset.

Seinä on kangastettu, tasoitettu ja pohjamaalattu. Oikeassa yläkulmassa suorakaiteen muotoinen esiinotto vanhemmista 1890-luvun maalikerroksista.

Seinän ensimmäinen laseeraus käynnissä. Laseerausnesteinä käytettiin valkaistua pellavaöljyä, joka sävytettiin öljytuubiväreillä.

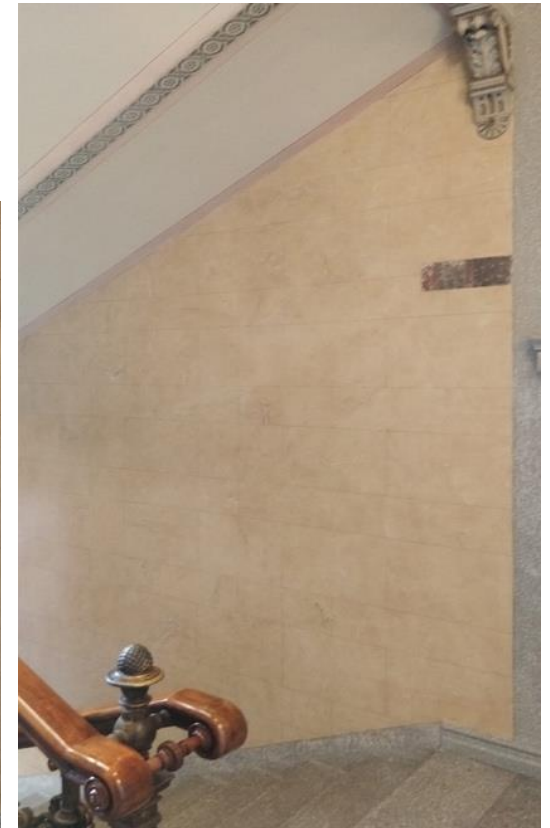
Laseeraus käynnissä. Kuvassa etualalla Kaisa Kuosa ja takana Riikka Kråkström.

Kuvapari ennen ja jälkeen maalaustöiden. Vasemmassa kuvassa näkyy aikaisempi korjausmaalaus. Alueella on ollut oviaukko tai vastaavaa.

Alatasanteella näkyy vanhempaa korjausmaalausta.

Syöksyn seinä uudelleen marmoroituna.

Paikkamaalaustestit

Seinän 9 harkon paikkamaalaus poistettiin seinän uudelleen maalauksen yhteydessä, joten siitä ei kuvia tässä raportissa.

Ikkunan yläpuolen palkki

Palkin alueelta irtoavat kerrokset poistettiin ja vaurioalueet pohjamaalattiin. Vaurioalueet tasoitettiin LF-tasoitteella ja välimaalattiin tartuntapohjamaalilla. Marmorointikuvio paikkamaalauskohtiin tehtiin öljytuubiväreillä, maalinesteenä valkaistu pellavaöljy, tärpähti ja sikkatiivi.

Öljytuubivärien käytetyt sävyt: titanium white, ivory black, venetian red, cadmium red, green earth ja yellow ochre.

Kuva 6a. Ikkunan yläpuolisen palkin irtoava maali poistettu. Seinäprojektio 8.

Kuva 6b. Ikkunana yläpuolisen palkin poistoalueet tasoitettu.

Kuva 6c. Kuvan oikealta puolelta irtoavat maalikerrokset poistettu.

Kuva 6d. Oikean puolen vaurioalueet tasoitettu ja retusoitu.

Kuva 6e. Ikkunan yläpuolisen palkin vauriot retusoitu.

Väritutkimus

OSK Rotunda, Tiina Kilpiö

Seinän pohjatöiden yhteydessä kartoitettiin alimpia maalikerroksia.

Seinän vasemmassa reunassa on alue, josta maali- ja kittikerrokset puuttuvat kokonaan. Tämä on todennäköisesti vanha oviaukko tai vastaava, joka on muurattu umpeen.

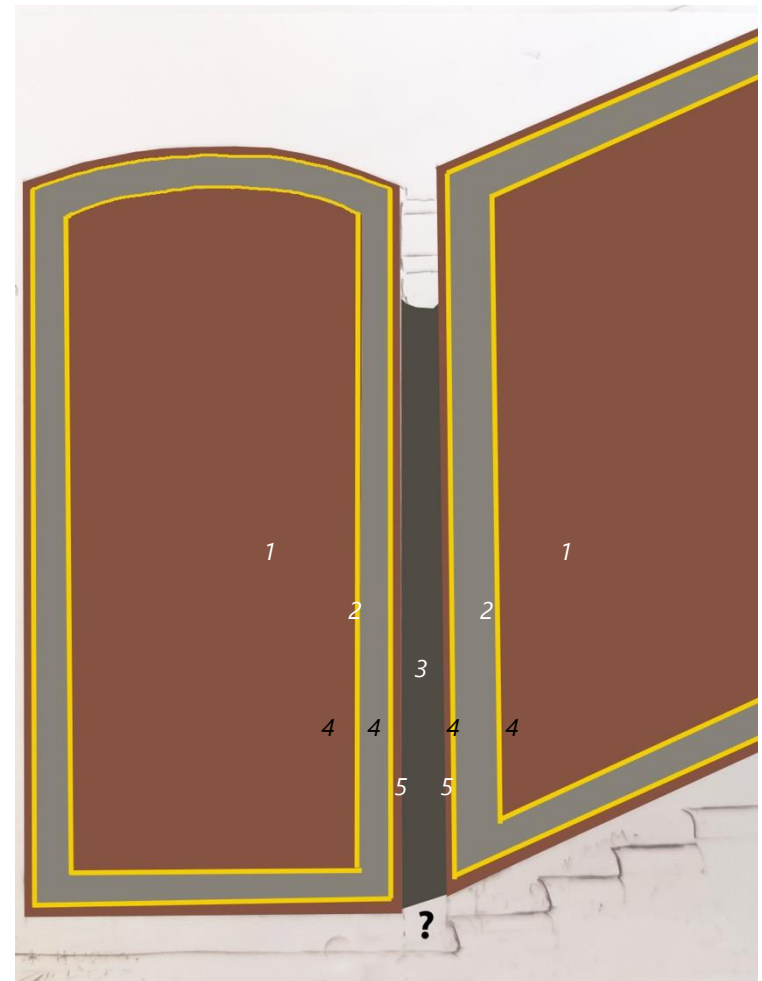
Jäämiä vanhemmasta keltaisesta marmoroinnista punaisen liimamaalipinnan päällä oli hyvin kapealla suikaleella seinän vasemmalla reuna-alueelle, konsolista ikkunaan päin.

Seinän oikeaan reunaan päädyttiin jättämään näkyville poikittainen esiinotto, jossa näkyy reunimmaisen konsolin alla olevan ”pilarin” ja kehyslistan paikka ja värit. Esiinotto päädyttiin lopulta tekemään seinän oikeaan reunaan kohtaan, jossa pohjarappaus tuntui olevan kohtuullisessa kunnossa ja kesti mekaanisen työskentelyn melko hyvin.

Esiinotosta voidaan nähdä olennaisimmat seinän alkuperäiset koristeaihiot ja niiden värimaailma sekä sijainnit.

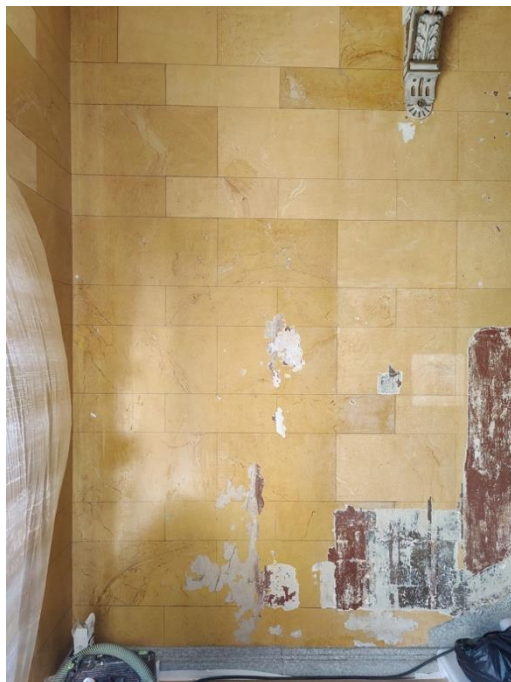

Väriportaikon kohdalla oli vain kaksi varsinaista maalikerrosta. 1890-luvun punainen liimamaalikerros sekä vuonna 2025 esillä ollut keltainen marmorointi.

Kuvan sävyt suuntaa antavia. NCS S sävykoodit muutettu rgb sävyiksi www.w3school.com konvektorilla.

1. Punertavat seinäkentät NCS S 5030-Y70R
2. Harmaat kehykset (12cm) NCS S 5005-Y20R
3. Pilasteri (14,5cm) NCS S 7010-Y30R
4. Kultaviivat noin 0,8cm
5. Uloin seinäkentän sävyinen viiva 4cm, NCS S 5030-Y70R

Kuvassa vasemmalla: syöksyn alemman tasanteen tutkimuskohdat. Seinän vasemmassa reunassa tumma korjausmaalaus, jonka kohdalla oviaukko tai muu vastaava, joka on muurattu umpeen. Tällä alueella ei ole varhaisinta liimamaalikerrosta. Seinäkentässä, myös syöksyn kohdalla, on punainen liimamaali. Pilasterit ja jalkalistat ovat tummat, koristeltu ohuilla kultaviivoilla.

Kuvan viivoissa jäämiä kultamaalista.

Konsolin kohdalla oleva 1890-luvun pilasterimaalaus.

Jalkalistan vanha rajaus.

Syöksyn ylemmän tasanteen konsolin alle tehty esiinotto. Alueesta jätettiin esille suorakaiteen muotoinen alue.

Syöksyn seinän yläreuna, josta etsittiin seinän mahdollista peilijakoa. Peilijakoa ei kuitenkaan löytynyt, vaan seinäkenttä on ollut yksivärinen (punainen) ja kehystetty tummilla reunuksilla.

Paikoitellen maalit irtosivat laastia myöten. Alueen reunamilla näkyy vanhempia maalikerroksia. Kellertävä maali on ehkä aikaisempaa, keltaista marmorointia.

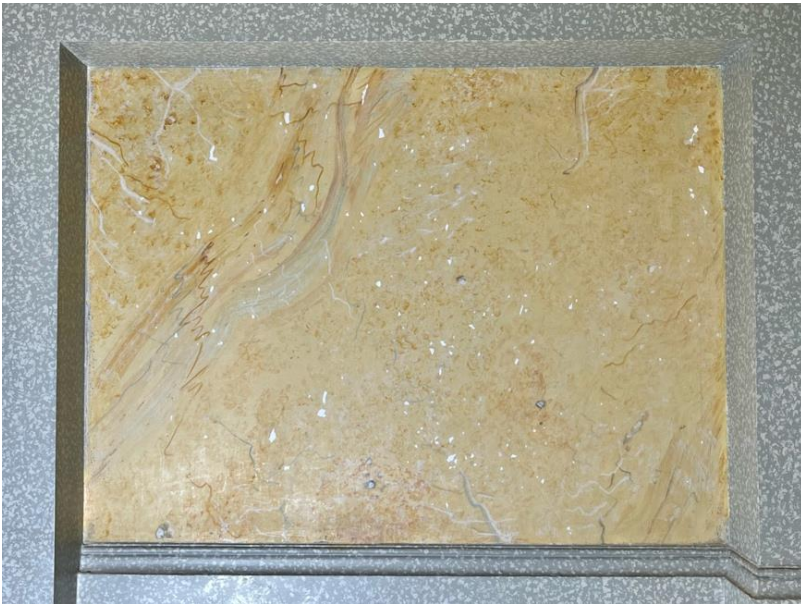
Punaisen liimamaalin päälle oli vedetty jokin eristekerros ennen pohjatöitä.

Retusoinnit

Seinäpinnat

Seinäpintojen puutealueet, joista maalikerrokset olivat pudonneet, tasoitettiin Snickeri A silotteella. Retusointi tehtiin akryylituubiväreillä. Pääosin sävyinä käytettiin yellow ockra, cadmiun yellow, red cadmium, titan white, raw umbra. Maalinesteenä kiiltävä emulsio (Talens) kiillon nostamiseksi.

Kattopintojen valaisinten ympärillä oli tehty asennustöitä. Nämä yksivärisillä alueilla olevat vauriot retusoitiin Uulan Sisustusmaalilla ja kattojen koristeosiot akryylituubiväreillä.

Kuva 7a. Tasanteen peilikentässä oli paljon pieniä puutosalueita, jotka tulivat paremmin näkyville kiinnityksen jälkeen. Seinäprojektio 9, tasanne.

Kuva 7b. Tasanteen peilikentän puutealueet retusoitu.

Portaiden kyljet

Lattioiden vahanpoiston yhteydessä partaiden kylkiin oli vuotanut vettä ja vahanpoistoainetta. Valumat olivat syövyttäneet maalipintaan vaaleita raitoja, joista maalipinta oli kulunut pois.

Valumajäljet puhdistettiin ja isommat vauriot retusoitiin vanhaan pintaan sävytetyllä, puolihimmeällä Futura Aqua -maalilla. Pienemmät vauriot retusoitiin akryylituubiväreillä.

Samoin oli vaurioitunut ensimmäisen tasanteen kaiteen metallinen tolppa. Tolpan vauriot retusointiin öljytuubiväreillä, maalinesteenä valkaistu pellavaöljy, tärpähti ja sikkatiivi.

Lähikuva portaan kyljen valumista. Valumat olivat paikoitellen paksuja ja niitä poistettiin sekä mekaanisesti että liuottimilla. Kuvilla ei ole kuvanumerointia, sillä kuvat eivät näy projektiokuvissa.

Valumat poistettu ja syöpymäjäljet retusoitu.

Valumajälkiä portaan kyljessä. Vahanpoistoaine on poistanut myös paikoitellen maalikerroksia.

Valumajäljet retusoitu.

Leveitä valumia portaan kyljen yläpäässä ja katon koristeissa.

Valumajäljet retusoitu portaan kyljestä. Valumat ovat sotkeneet myös seinäpintaa.

Vahanpoistosta vaurioitunut kaiteen tolppa. Kuvassa tolppa on jo pyyhitty öljyllä, joten pahimmat vaaleat valumajäljet ovat hävinneet.

Tolpan vauriot retusoitu.

005–007 ja 118 alin kerros, marmoroinnit

Tilassa 005 turvaporin asennustöiden yhteydessä vanhat seinäpinnat vaurioituvat ja päätettiin marmoroida uudelleen vanhojen pintojen mukaisesti. Pohjatyöt tällä alueella teki Valpa-Maalaus Oy.

Kellariin vievän portaikon ja pohjoisen takaportaan 118 välille rakennettiin uusi gyproc-levypintainen seinä. Myös nämä seinämät marmorointiin vanhojen pintojen mukaisesti molemmin puolin.

Tilassa oli kaksi konsolia, joissa oli kolhuja. Isommat kolhut ja puuttuvat lehdyköiden kärjet täytettiin mallikipsillä, pienemmät LF-tasoitteella. Vauriot retusoititiin akryylituubiväreillä.

Menetelmien kuvaus

Turvaporin ympäristöjen seinien pinnat kangastettiin ja ylitasoitettiin.

Kellariin vievän portaikon ja tilan 118 välisen seinän levyjen saumat tasoitettiin ja nauhoitettiin.

Pohjatöiden jälkeen pinnat pohjamaalattiin sävytetyllä tartuntapohjamaalilla (Otex) kahteen kertaan.

Marmorointien lasuuri ja suonistukset: öljytuubivärit, valkaistu pellavaöljy ja sikkatiivi.

Marmorointipintojen lakkaus: Helo-alkydilakka, kiiltoaste määriteltiin vanhan pinnan mukaan (kiiltoasteet 40 + 15).

Jalkalistojen granitointimaalaus tehtiin Ottosson -pellavaöljymaalilla.

Tilassa 005–007 vanhan turvaporin poiston seinäpinnat vaurioituivat.

Kuva ylävasen: kuvassa alue purkutyön jälkeen.

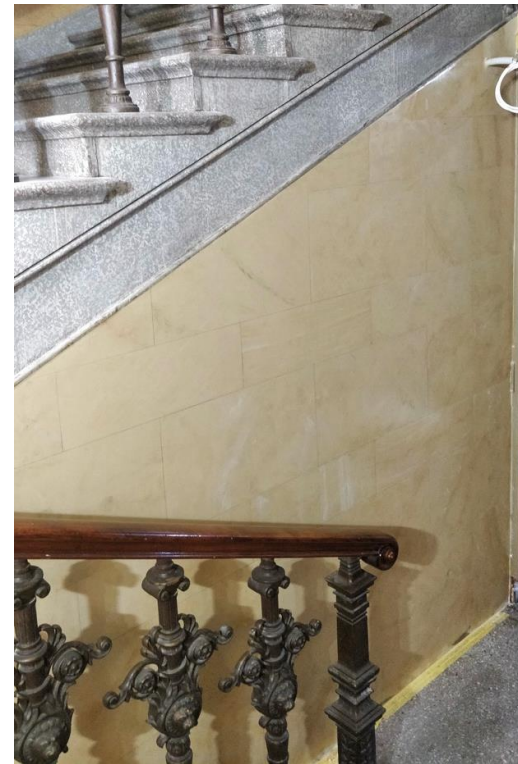
Kuva yläoikea: Vaurioalue pohjatöiden jälkeen.

Viereinen kuva: Vaurioalue marmoroitu ympäröiviin pintoihin sulautuvaksi.

Kellariin vievä portaikko. Yläkuvassa vasen seinä on uusi gyproc-levyseinä. Saumat nauhoitettiin, tasoitettiin ja seinä pohjamaalattiin uutta marmorointia varten. Gyproc seinän toisella puolella on portaan 118 alin tasanne. Siellä tehtiin gyproc-seinälle samat toimenpiteet. Takaseinällä olevaa vaaleaa tasoitetta poistettiin. Alla oli tumma, tiukasti vanhassa marmorissa oleva maalikerros, joten alue marmorointiin uudelleen.

Kuvassa vasemmalla gyproc-levyseinä marmoroitu.

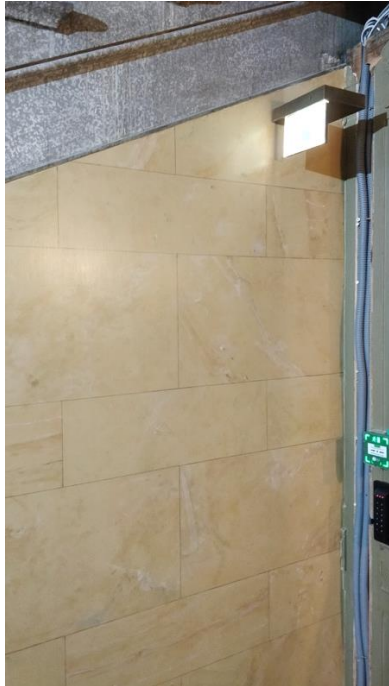

Porrashuoneen 118 alin tasanne. Gyproc-seinän saumat on nauhoitettu. Tämän jälkeen seinä tasoitettiin ja pohjamaalattiin.

Seinä marmoroitu, mutta harkkojen viivoja ei ole vielä vahvistettu.

005 hissikuilusta paljastuneet pinnat

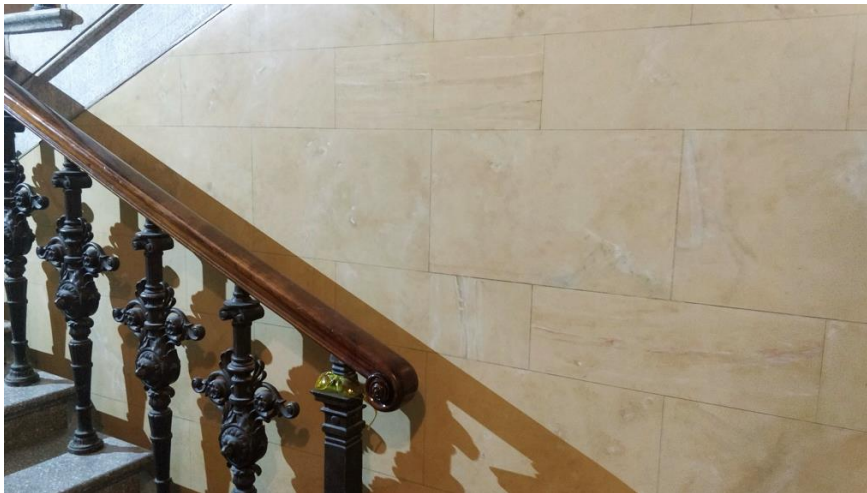
Hissin kunnostustöiden yhteydessä hissikuilun seinistä paljastui vanhempaa pintaa. Esille tulleiden pintojen ikä ei ole tiedossa. Pinnan maalaustekniikka ja kädenjälki on erilaista kuin takaportaissa, eikä näillä pinnoilla ole lakkausta.

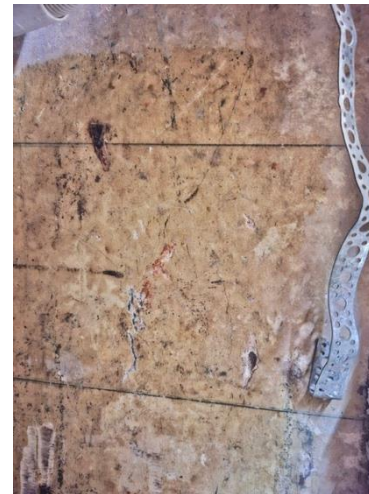
Uusi gyproc-levyseinä valmiiksi marmoroitu ja lakattu. Kaikki uudet marmoroidut pinnat lakattiin alkydilakalla pinnan kestävyuden parantamiseksi.

Hissikuilusta löytyneet pinnat ovat aivan erilaisia kuin porrashuoneissa. Pintoja ei tutkittu.

Kuvassa valmis marmoroitu gyproc-levyseinäpinta.

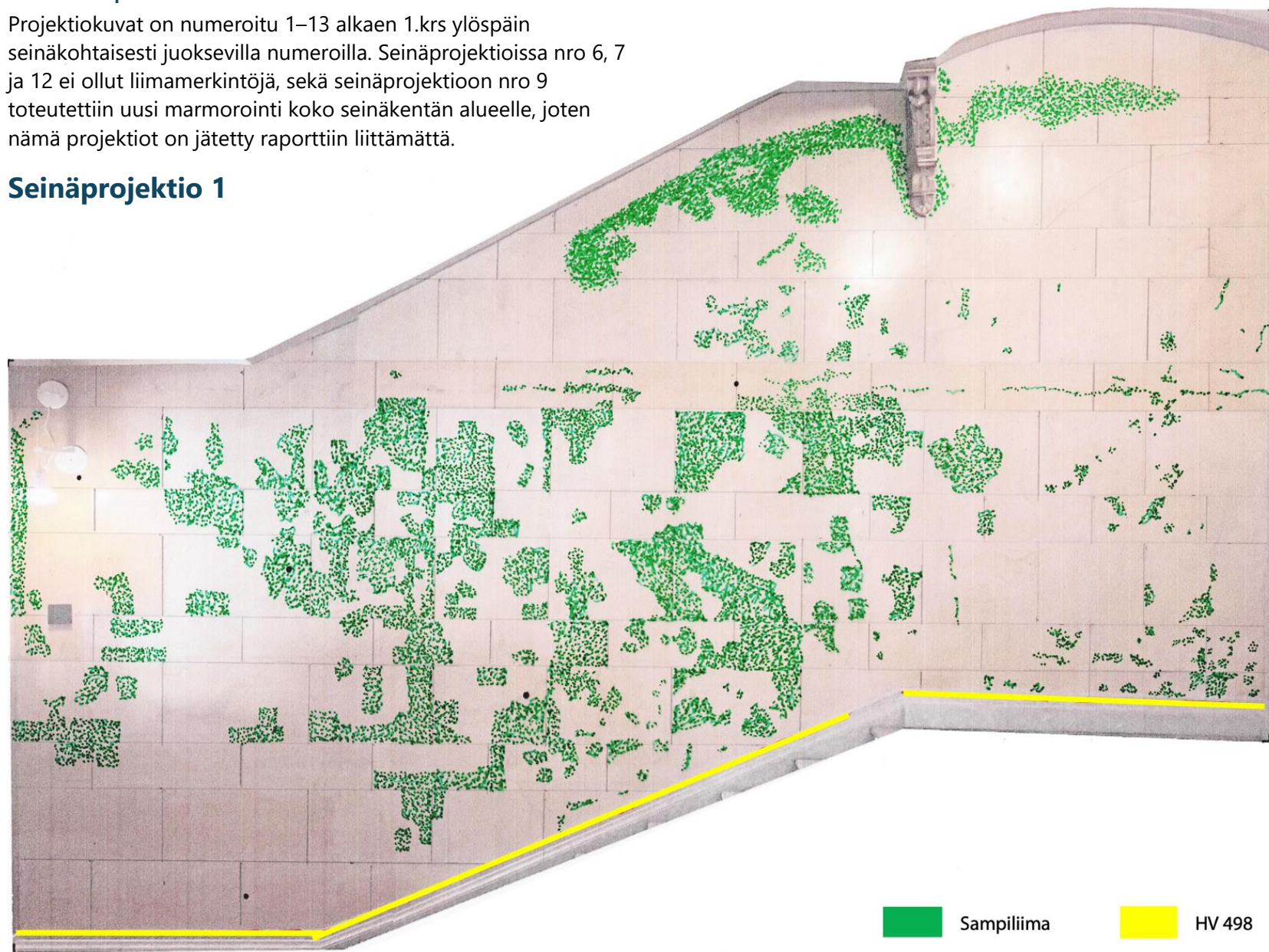

Hissikuilusta löytynyttä marmoroitua ja harkotettua pintaa. Alue kuvattiin, mutta ei tutkittu.

Toimenpidekartat

Projektiokuvat on numeroitu 1–13 alkaen 1.krs ylöspäin seinäkohtaisesti juoksevilla numeroilla. Seinäprojektioissa nro 6, 7 ja 12 ei ollut liimamerkintöjä, sekä seinäprojektiioon nro 9 toteutettiin uusi marmorointi koko seinäkentän alueelle, joten nämä projektiot on jätetty raporttiin liittämättä.

Seinäprojektiio 1

Seinäprojektio 2

HV 498

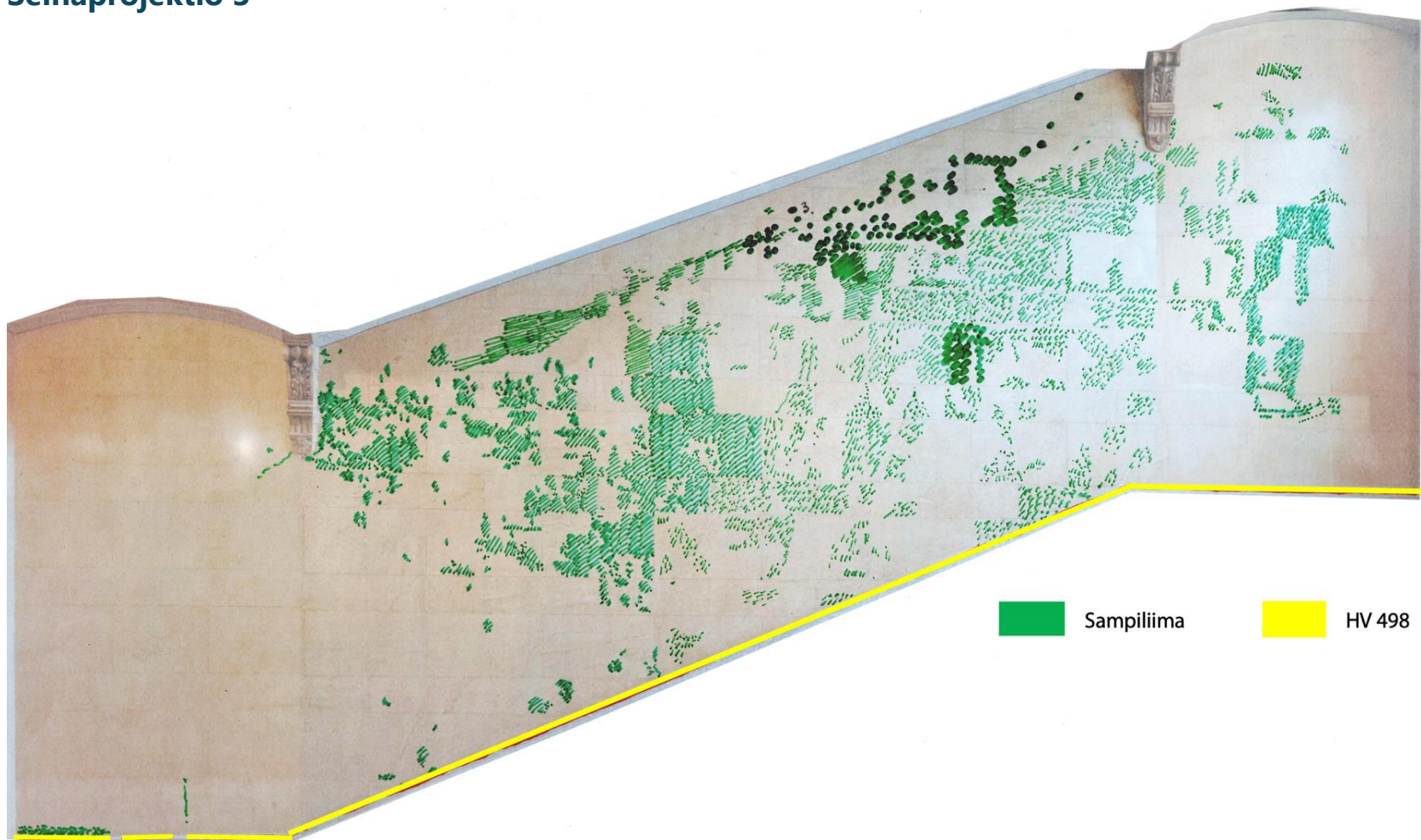

Sampiliima

Kuva

Seinäprojektio 3

Seinäprojektio 4

Sampiliima

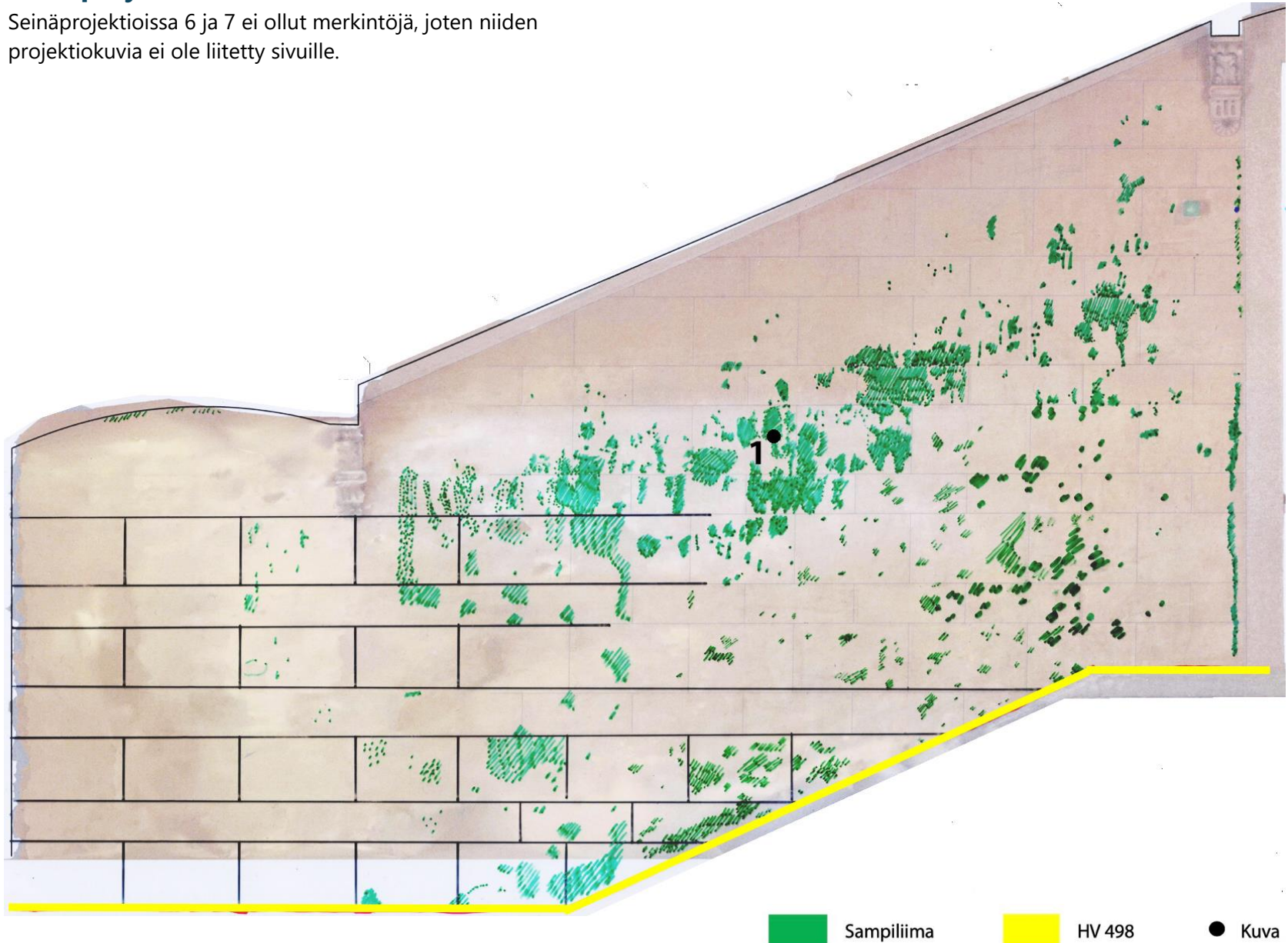
HV 498

Retusointi

Seinäprojektio 5

Seinäprojektioissa 6 ja 7 ei ollut merkintöjä, joten niiden projektio kuvia ei ole liitetty sivuille.

Seinäprojektio 8

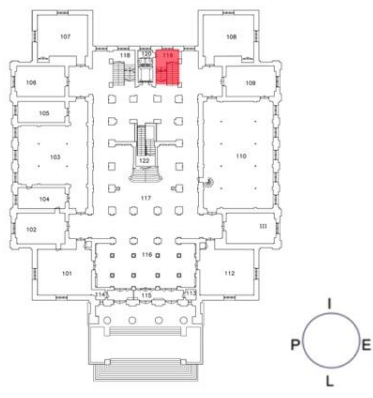
Seinäprojektiot 9, 10 ja 11 tasanteet

Seinäprojektiossa 12 ei ollut merkintöjä, joten projektiokuvaa ei ole liitetty sivuille.

 MFK ● Kuva

119 Takaportaat P-3 krs

Kuva syksy 2025.

Seinien irtoavan maalin kiinnitys

Pohjoisen takaportaan keltaiseksi marmoroituja seinäpintoja on kiinnitetty aikaisempinakin vuosina. Ensimmäiset liimaustestit tehtiin vuonna 2012 (Säädytalo 2012, Raija Kaarto) ja seinien irtoavan maalin kiinnitykset vuonna 2013 (Säädytalo 2013, Raija Kaarto). Irtoavat maalit kiinnitettiin myös vuonna 2021, liimana Sennelierin kalaliima (30 %) ja HV 498 (50 %). Tällöin seinäpinnat kiinnitettiin alueilta, mihin lattiatasolta yletettiin ilman telineitä.

Kiinnityksen haasteena on ollut maalikerrosten alla oleva, alkuperäinen liimamaalipinta, joka huokoisena materiaalina imee liimaa itseensä. Toisena haasteena on se, että marmoroitu maalipinta on lakattu sellakalla, joka ei kestä alkoholia. Uusia liimaustestejä tehtiin syksyllä 2023 ja niiden perusteella liimaksi valikoitui sampiliima (10 %), paksumpien kerrosten liimaamiseen käytettiin HV 498 (50 %).

Syksyllä 2023 kiinnitettiin pohjoisen takaportaan 118 seinän 13 irtoavat maalikerrokset sampiliimalla (10 %). Kiinnitysten pitävyyttä seurattiin noin vuosi ja todettiin, että kiinnitykset ovat pysyneet

hyvin. Tällä liimalla kiinnitettiin portaikkojen 118 ja 119 seinien irtoavat maalikerrokset.

Sampiliima käytetään lämpimänä, ja se pidettiin työpisteellä lämpimänä koko kiinnityksen ajan. Erona aikaisemmin käytettyihin liimoihin on se, että lämmin sampiliima kulkeutuu irtoamien alle ilman alkoholilisäystä ja näin ollen lakkapintaan ei synny vaurioita.

Seinillä on monenlaista irtoamaa: matalaa, pientä ja ohutta irtoamaa tai irtoamat saattavat olla hyvinkin paksuja kerroksia.

Kattopintojen ratakiskojen päällä olevien koristeosoiden maali-irtoamat kiinnitettiin Medium for Consolidation -liimalla (MFK), samoin katon rajassa olevat konsolit.

Menetelmien kuvaus

Lämmintä sampiliimaa siveltiin kiinnitettävälle alueelle siveltimellä. Liiman kulkeutumista irtoamien alle houkuteltiin ristikkäin sivelyllä, paineluilla ja vastakarvaan hankaamalla. Liiman kulkeutumista autettiin vielä kiinnitettävää aluetta lämmittämällä lämpölusikalla hyvin kevyesti painaen lämpöä kestävä kalvon läpi. Lämmittäessä liima liikkuu kalvon alla ja lusikalla liimaa pystyi vielä ohjailemaan halkeamien alle.

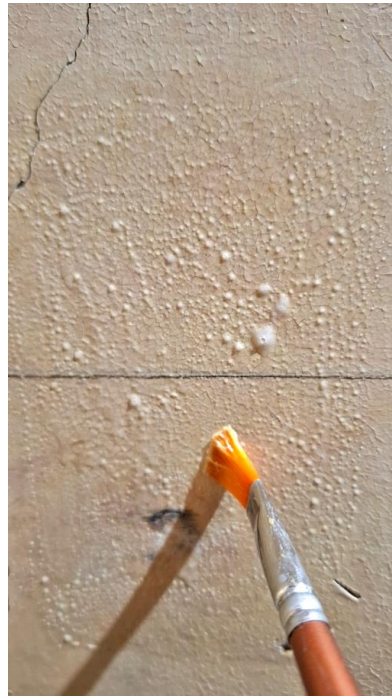
Alkulämmityksen jälkeen pinta puhdistettiin ylimääräisestä liimasta veteen kostutetulla kuituliinalla.

Irtoamat, jotka olivat paksuja tai joissa oli mukana laastia, kiinnitettiin paikallisesti HV498 (50 %).

Kuvasarja seinien irtoavan maalin kiinnityksestä:

Kuva 1a. Irtoavaa maalia seinäpinnalla ennen toimenpiteitä. Seinä 5.

Kuva 1b. Sampiliima (10 %) siveltiin lämpöisenä irtoavan maalin pinnalle pehmeällä siveltimellä huolehtien kuitenkin siitä, ettei irtoamat lähde...

Kuva 1c. Pintaa lämmitettiin lämpöä kestävän kalvon läpi, kunnes liima on imeytynyt irtoamien alle.

Kuva 1d. Lämmityksen jälkeen pinta puhdistettiin ylimääräisestä liimasta ja kuivattiin kuitukankaalla. Lopuksi pintaa lämmitettiin niin kauan, että liima kuivui ja maali kiinnittyi alustansa.

Kuva 2a. Seinän irtoavaa maalia. Vaalean kellertävä alue on 1990-luvun peruskorjauksen aikaista pintaa. Irtoamaa ei ole aikaisemmin ollut tällä pinnalla. Seinä 12.

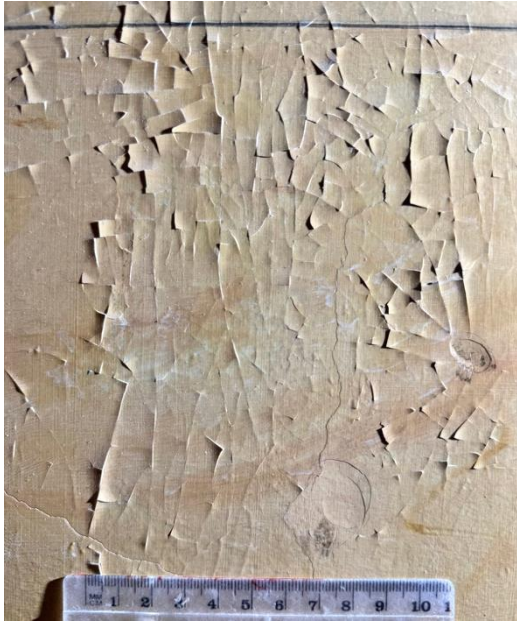
Kuva 2b. Irtoamat kiinnitetty.

Kuva 3a. Alueella pientä ja matalaa irtoamaa, sekä isoa irtoamaa. Seinä 8.

Kuva 3b. Maali-irtoamat kiinnitetty. Kiinnitys oli helppoa ja sujuvaa. Pinnasta tuli ehyt ja siisti.

Kuva 4a. Alueella isoa irtoamaa ja irtoamien maalikerrokset olivat paksuja. Kiinnittämien oli haasteellista, koska maalikerrokset olivat kovia ja taipumattomia. Seinä 11.

Irtoavaa maalia kattopalkin sivustassa. Kuva ei näy seinäprojektioissa, seinien 7 ja 8 välinen kattopalkki.

Kuva 4b. Paksut irtoamat kiinnitetty. Irtoamien saumakohdat tahtoivat jäädä vähän koholle.

Kattopalkin sivustan irtoamat kiinnitetty.

Kuva 5a. Alueella vähän ehjää pintaa, sekä isoa ja pientä irtoamaa. Seinä 16.

Kuva 6a. Pitkänomaisia irtoamia ja halkeamia. Seinä 16.

Kuva 5b. Maali-irtoamat kiinnitetty.

Kuva 6b. Irtoamat kiinnitetty. Osittain kiinni olevien halkeamien kiinnittäminen haasteellista.

Kuva 7. Alueella pientä irtoamaa tiiviisti. Kuvan oikea puoli kiinnitetty. Seinä 4.

Kuva 9a. Seinä ja syöksyn katon rajassa paljon isoa irtoamaa. Katon irtoamat olivat paikkamaalauskohtassa. Seinä 16.

Kuva 8. Kuvassa pitkänomaista, paksua irtoamaa. Kuvan oikea puoli kiinnitetty. Seinä 16.

Kuva 9b. Seinän ja katon irtoamat kiinnitetty.

Kuva 10a. Kesällä 2025 seinän maalit kiinnitettiin toisen urakoitsijan toimesta. Pintaan oli jäänyt mattapintaisia kiinnitysjälkiä, jotka näkyivät hyvin sekä sivu- että suorassa valossa. Seinä 16 eli ylimmän syöksyn seinä.

Kuva 11a. Kuvassa näkyvät vaaleat läikät ovat kiinnitysjälkiä. Maalit ovat kuitenkin irti. Seinä 16.

Kuva 10b. Kiinnitetyt alueet eivät olleet tarttuneet kiinni, eli maalit olivat vielä irti. Irtoamaa oli myös kiinnitettyjen alueiden ympärillä. Pinta oli tahmea, sillä liimaa poli jäänyt pintaan. Vaikutti siltä, että kiinnityksen jälkeen ei ole tehty pinnan puhdistusta ja loppulämmitystä huolella.

Kuva 11 b. Kiinnitysjäljet saatiin häivytettyä, kun pinta kiinnitettiin uudelleen, pinta puhdistettiin ja loppulämmitys tehtiin huolella.

Marmoroidut seinäpinnat on lakattu sellakalla. Vuosien varrella sellakkaa on lisätty korjaustöiden takia tai muun syyn takia. Lakkaa on paikoitellen todella paksusti ja on syntynyt vahvoja valumia.

Kuva 12a. Epätasaista lakkausta ja valumia. Seinä 4.

Kuva 12b. Yksityiskohtakuva edellisestä kuvasta. Tällä alueella seinän alareunassa ei ole lakkaa ollenkaan tai kerros on hyvin ohut. Kuvassa näkyy vaalea marmoroitu maalipinta.

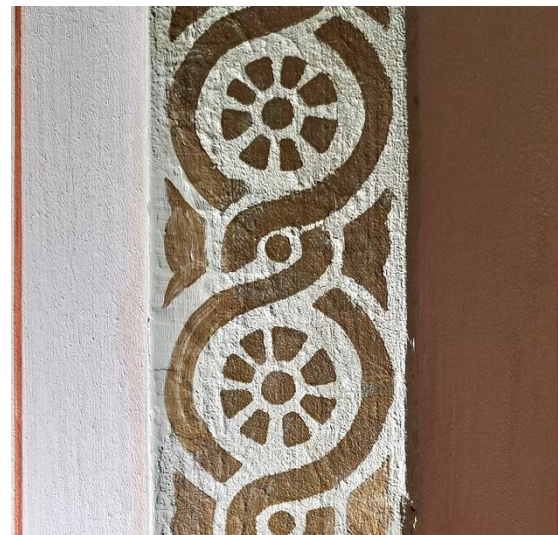
Kuva 13. Lakkavalumia seinän yläreunassa. Seinä 4.

Yleiskuva syöksyn katosta. Katon keskellä ja oikeassa reunassa on rautaisen kannatuspalkin päälle kultamaalilla maalatut koristeet. Seinän 4 katto.

Kannatuspalkkien koristeiden irtoavat maalikerrokset olivat melko kovia ja paksuja. Kuva ei näy seinäprojektiokuvissa. Seinän 8 katto.

Koristekohtien irtoavat maalit kiinnitettiin MFK-liimalla.

Kuva 14a. Porrashuoneen syöksyjen ja tasanteiden rajassa on koristeelliset, öljymaalilla maalatut konsolit. Konsolien maalipinnat irtoilivat paikoitellen voimakkaasti. Seinä 8.

Kuva 14b. Yksityiskohta irtoavasta maalista.

Kuva 14c. Konsolin lehdyköissä irtoavaa maalia. Irtoamat olivat isoja ja melko paksuja. Kiinnitys tehtiin MFK-liimalla.

Kuva 14d. Irtoavat maalit kiinnitetty.

Retusoinnit

Seinäpintojen puutealueet, joista maalikerrokset olivat pudonneet, tasoitettiin Snickeri A silotteella. Retusointi tehtiin akryylituubiväreillä. Pääosin sävyinä käytettiin yellow ockra, cadmiun yellow, red cadmium, titan white, raw umbra. Maalinesteenä kiiltävää emulsiota (Talens) kiillon nostamiseksi.

Seinällä 18, wc-oven listan vieressä oli muutama syvä kolo rappauspintaan asti. Vaurioalue täytettiin käsikipsilaastilla ja pohjustettiin tartuntapohjamaalilla (Otex). Pinta viimeisteltiin Snickeri A -silotteella ja retusointiin akryylituubiväreillä.

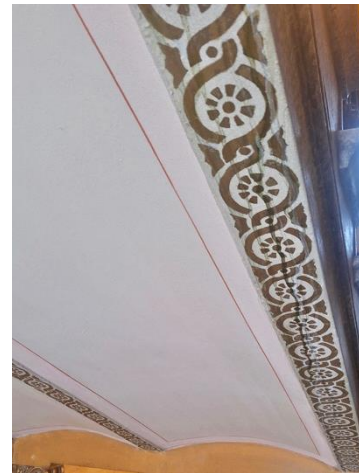
Puutealueita, joissa näkyy rappausta ja punaista liimamaalia.

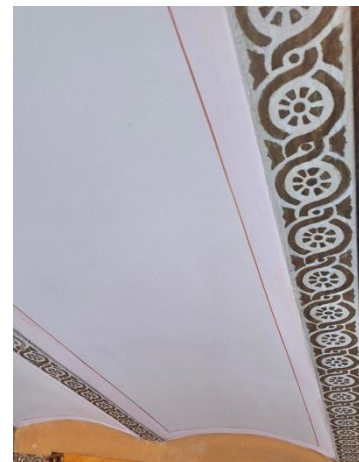
Vauriot tasoitettu ja retusoitu.

Kattopintojen valaisinten ympärillä oli tehty asennustöitä. Nämä yksivärisillä alueilla olevat vauriot retusointiin paikalla sävytetyllä Uulan Sisustusmaalilla ja kattojen koristeosiot akryylituubiväreillä.

Lattian vahanpoiston yhteydessä oli paikoitellen vaurioitunut katto ja portaiden kyljet. Valumajälkiin jäänyt vaha ja lika poistettiin sekä mekaanisesti että vedellä ja liuottimilla. Vahanpoistosta syöpyneet vauriokohdat retusointiin akryylituubiväreillä.

Katon reunan koristeosioille valunutta likaa ja vahanpoistoainetta. Kuva ei näy seinäprojektiioissa. Seinän 4 katto.

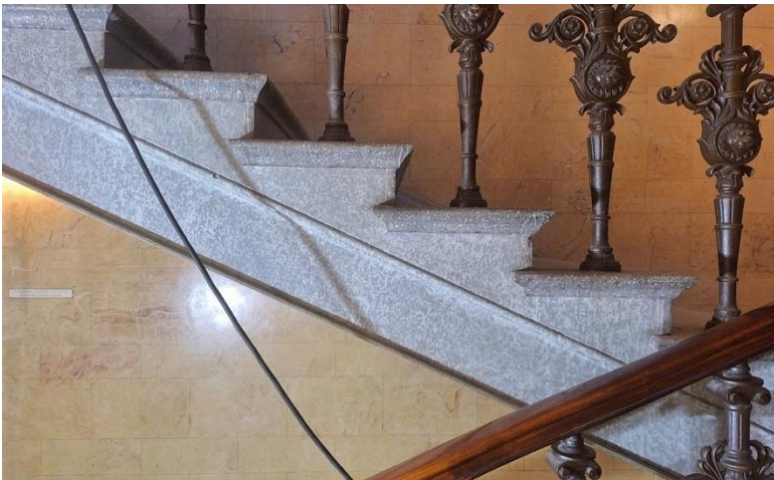
Reunan koristeet puhdistettu ja retusoitu.

Valumajälkiä portaan kyljessä. Seinän 6 porrasaskelmien kyljet.

Kuva 16. Lähikuvassa erottuvat siveltimen katkenneet harjaspäät sellakkaan kiinnittyneenä. Seinä 5.

Valumajäljet puhdistettu ja retusoitu.

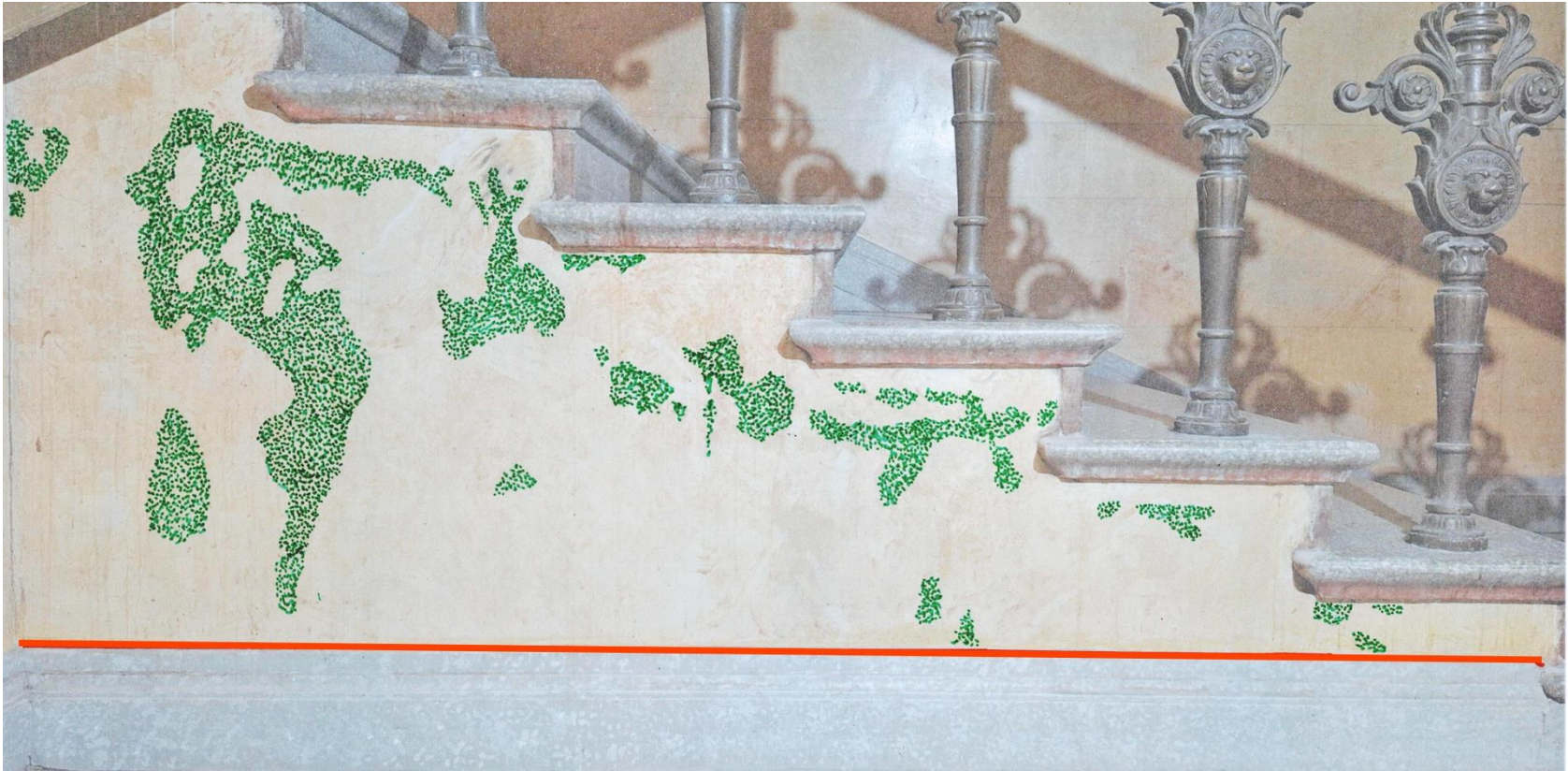

Kuvassa työvälineistöä ja sivuvalon aseointi telineellä portaikossa. Kuvassa konservaattori Emilia Bergholm. Seinä 16.

Toimenpidekartat

Projektiokuvat on numeroitu 1–20 alkaen 1.krs ylöspäin seinäkohtaisesti juoksevilla numeroilla.

Seinäprojektio 1

Sampiliima

MFK

Seinäprojektio 2

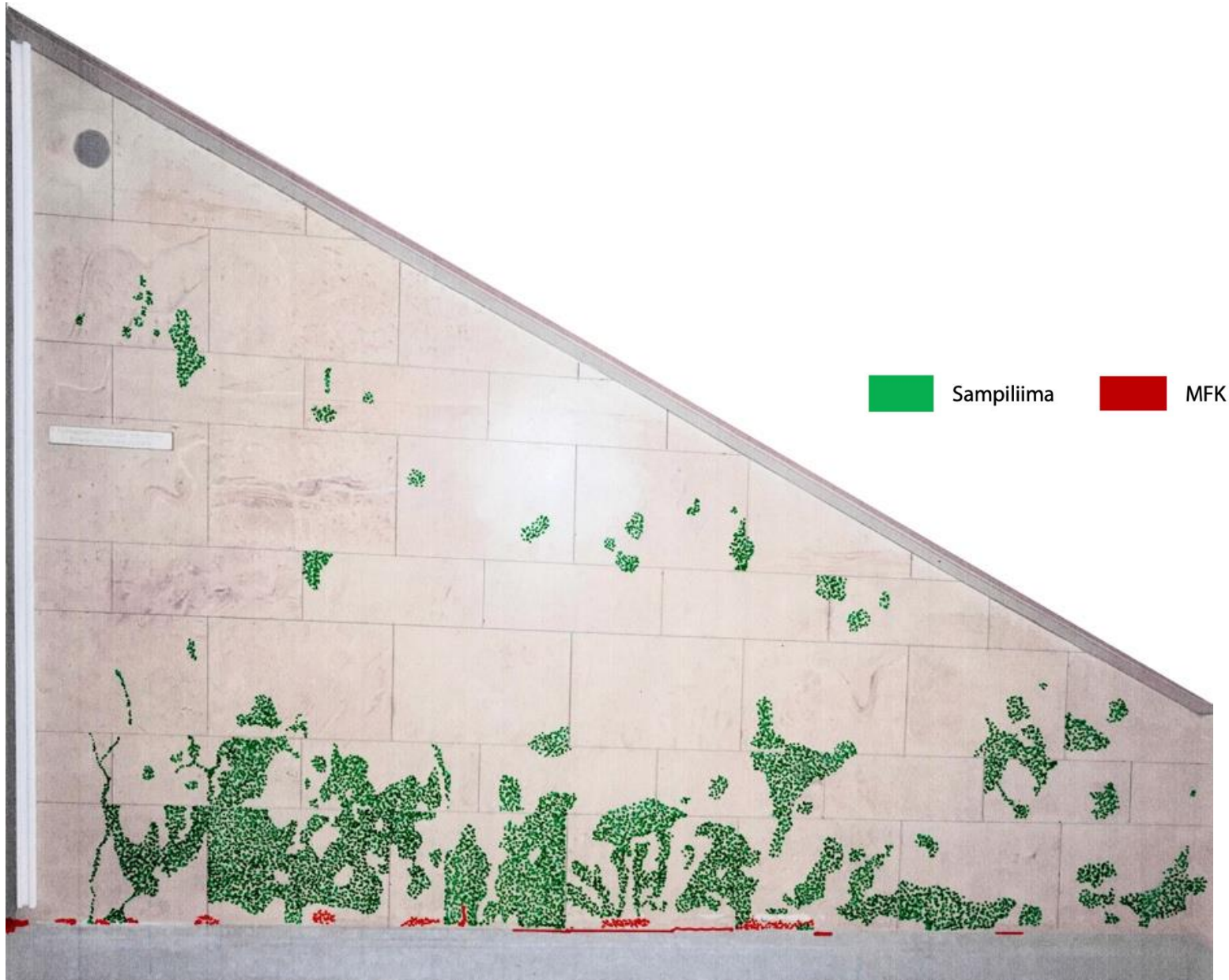

Sampiliima

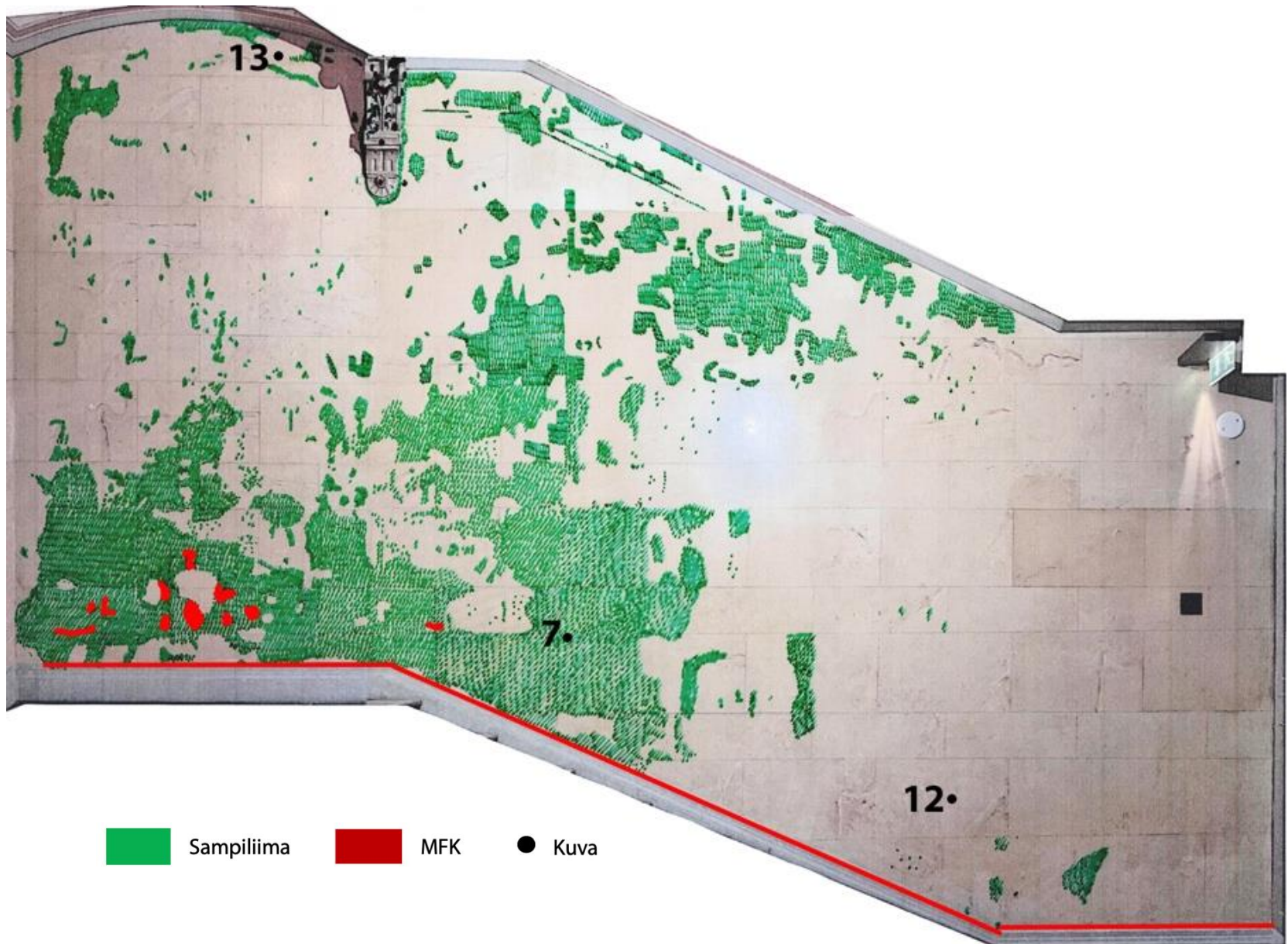

MFK

Seinäprojektio 3

Seinäprojektio 4

Seinäprojektio 5

Sampiliima

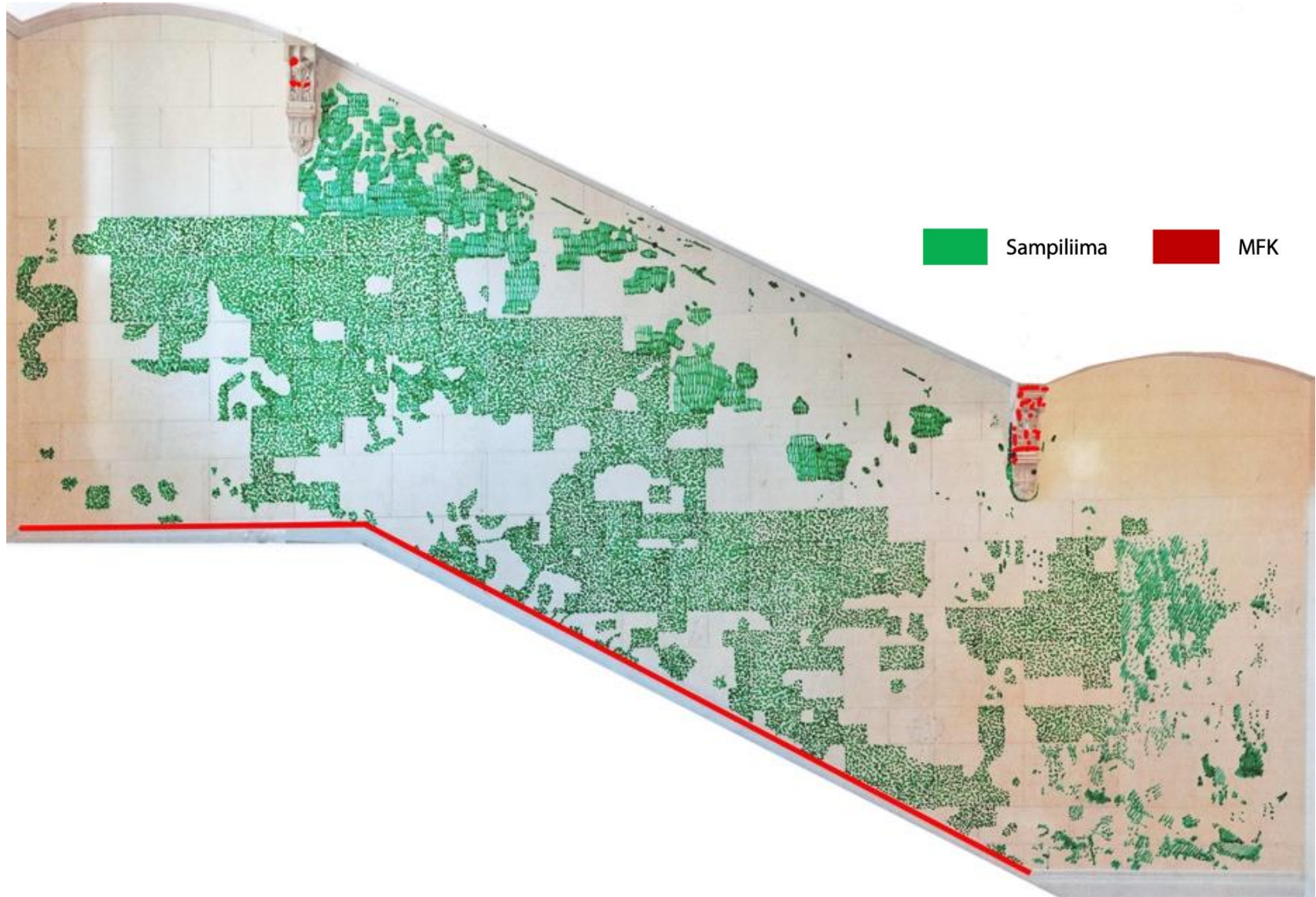

MFK

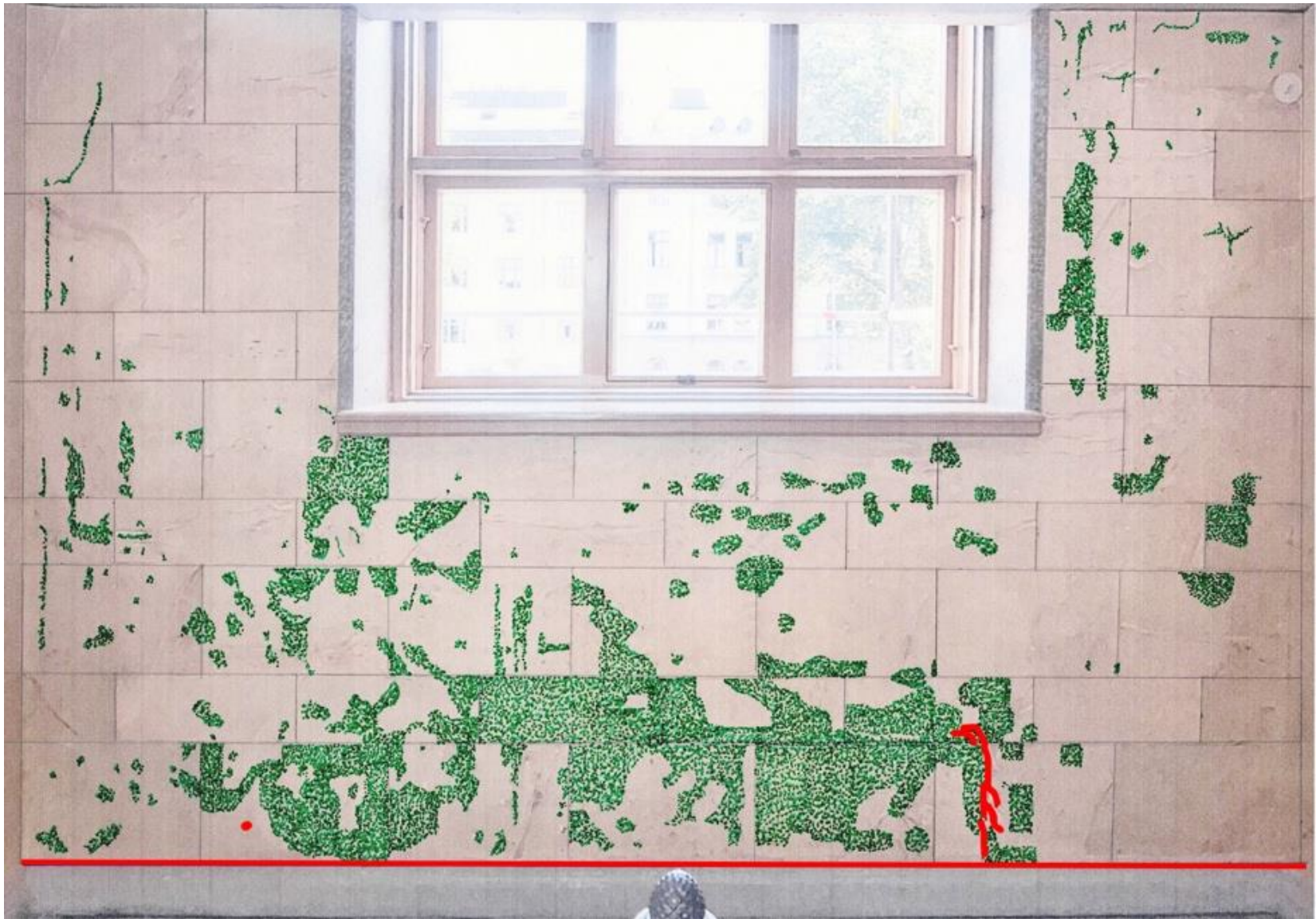

Kuva

Seinäprojektio 6

Seinäprojektio 7

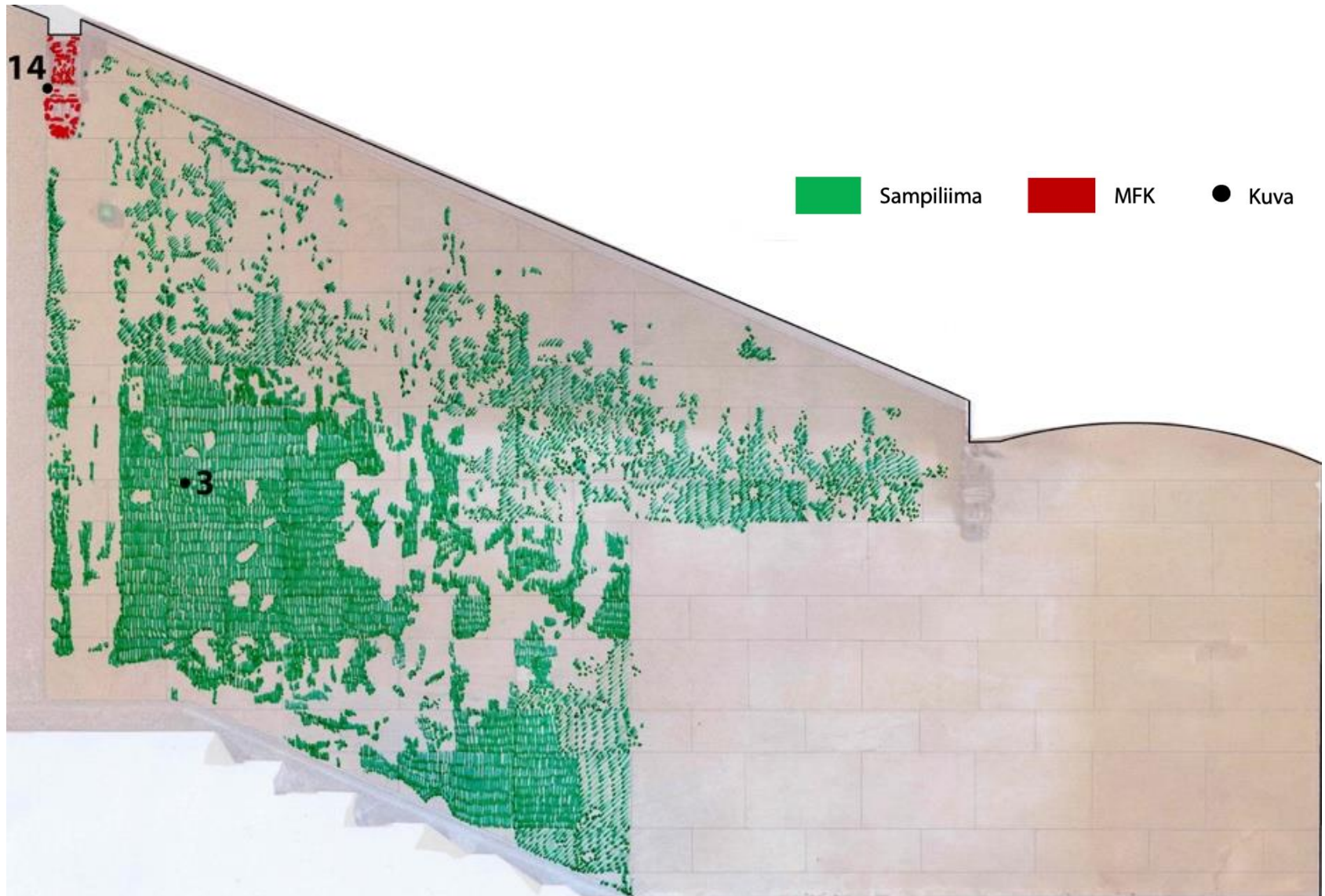

Sampiliima

MFK

Seinäprojektio 8

Seinäprojektio 9

 MFK

Seinäprojektio 10

HV 498

MFK

Seinäprojektio 11

Sampiliima

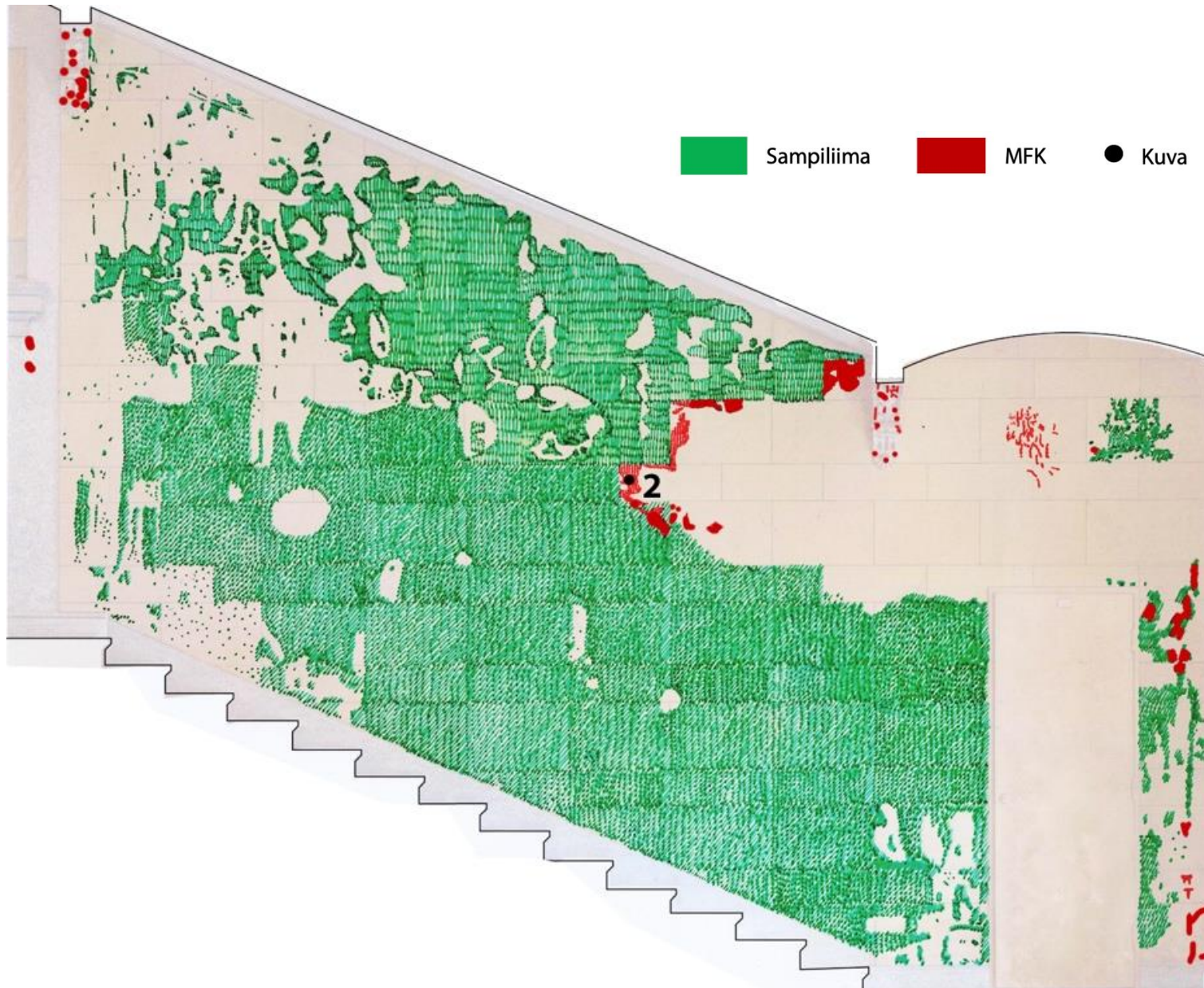

MFK

Kuva

Seinäprojektio 12

Seinäprojektiot 13,14 ja 15 tasanteet

MFK

HV 498

Sampiliima

Retusointi

Seinäprojektio 16

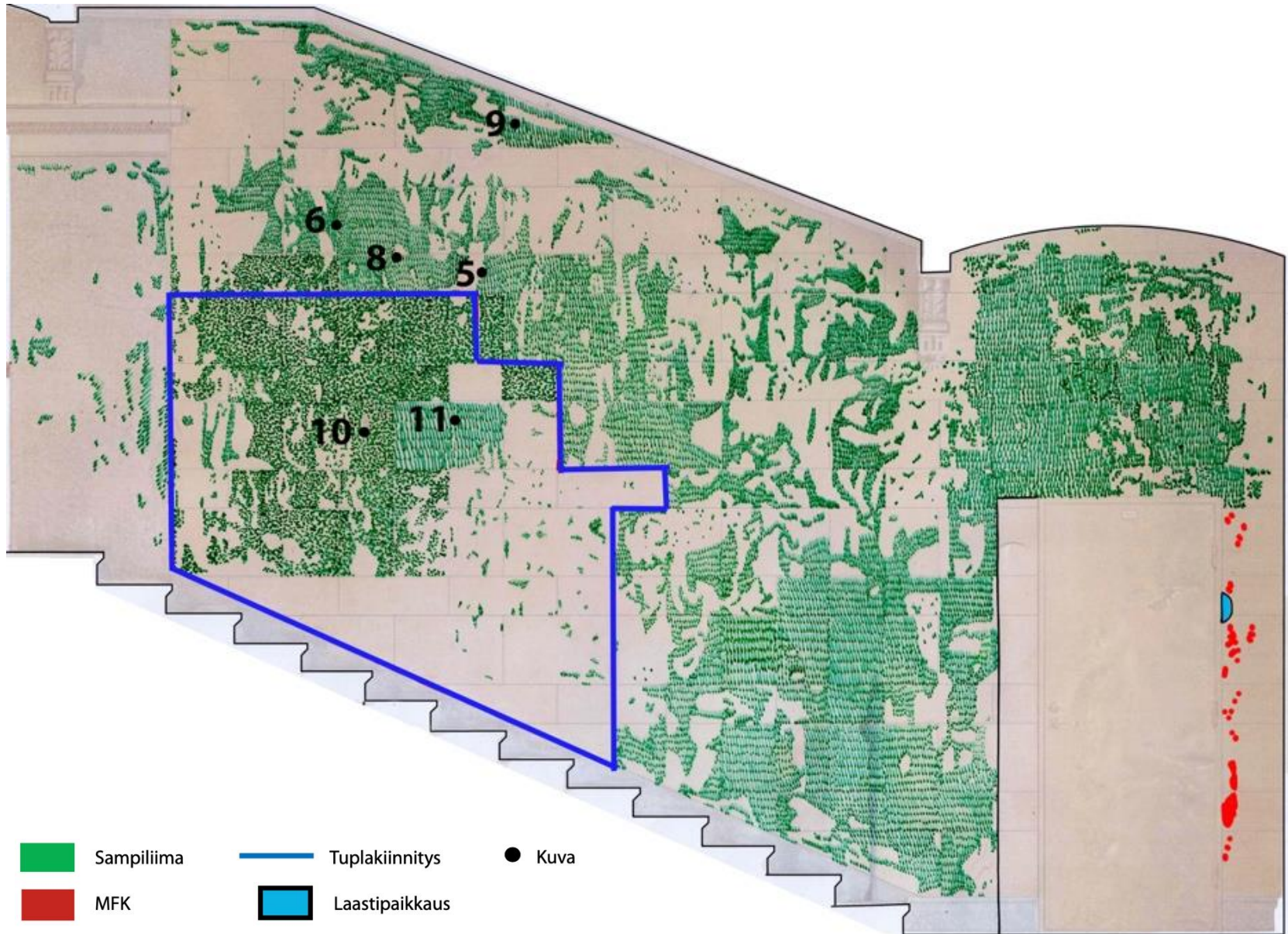
Seinäprojektio 17

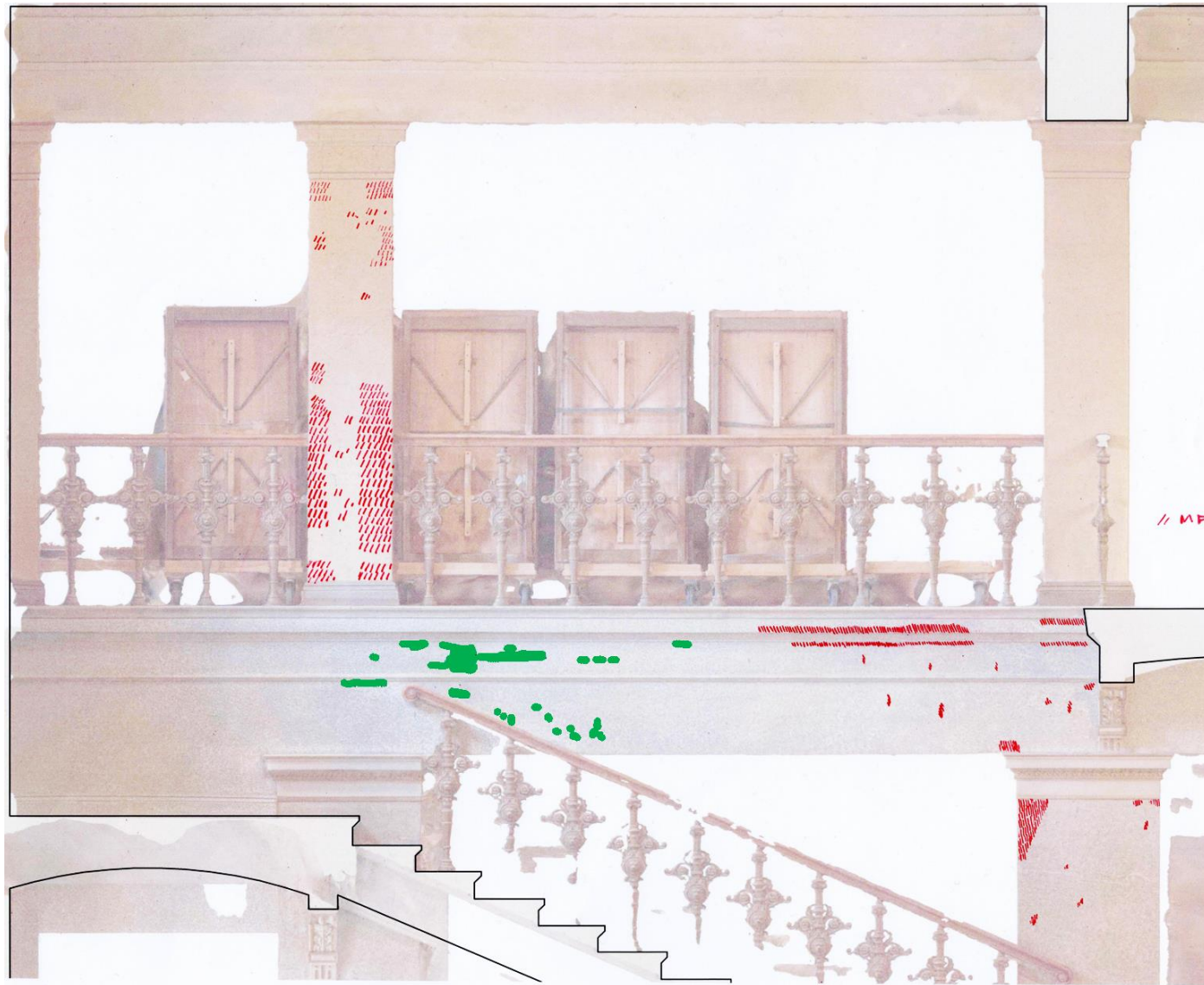
 Sampiliima

 MFK

Seinäprojektio 18

Seinäprojektio 19

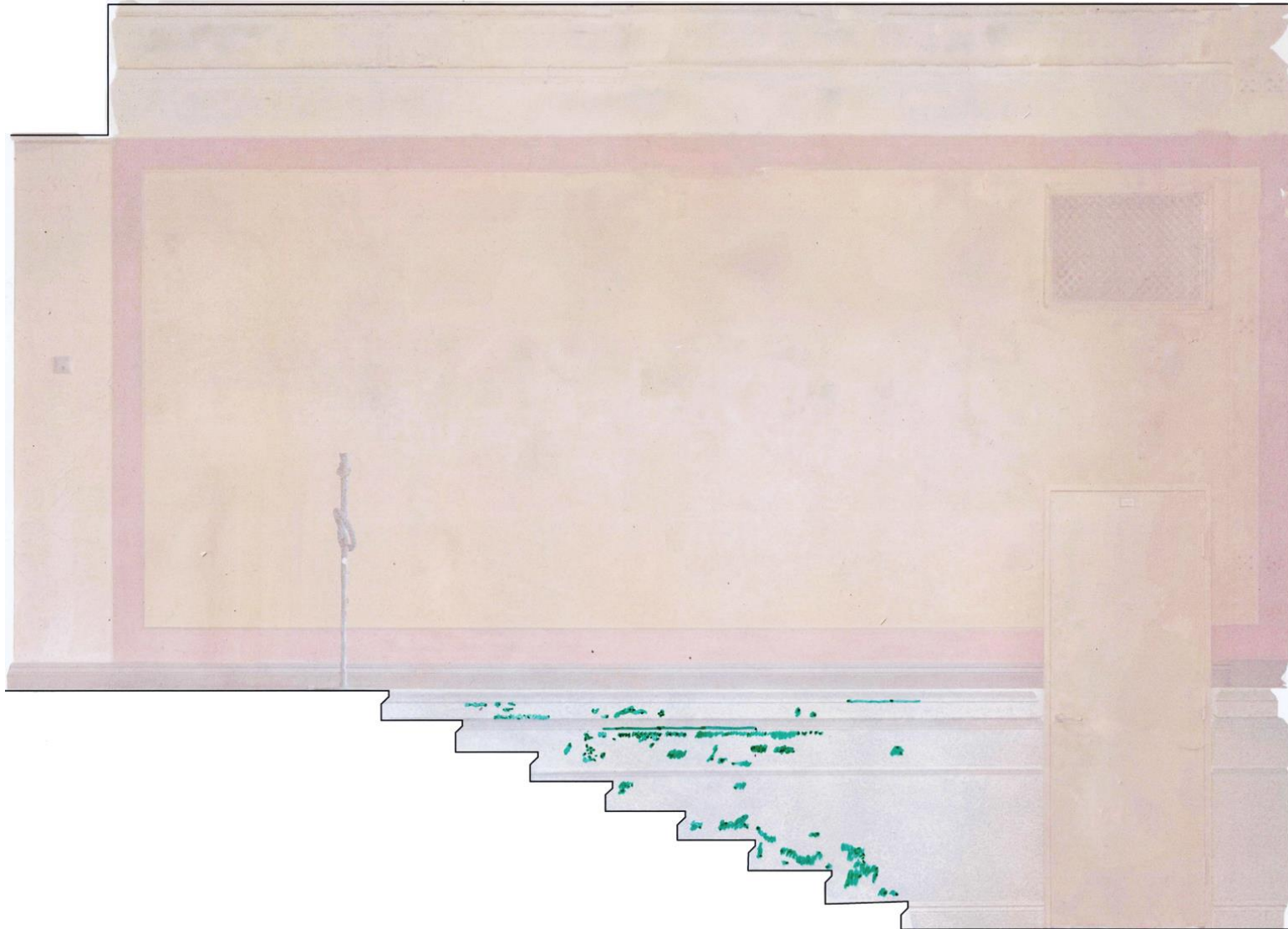

Sampiliima

MFK

Seinäprojektio 20

Sampiliima

Materiaaliluettelo

Liimat:

- Puhdistettu sampiliima, Museoiden Hankintakeskus
- Kalaliima, Sennelier
- Medium for Consolidation (MFK), Lascaux
- HV498, Lascaux
- Aquazol 200, Museoiden Hankintakeskus
- Aquazol 500, Museoiden Hankintakeskus
- Luuliima, Kremer (liimamaalin valmistus)
- Glutolin normal metyyliiselluloosaliisteri, Casco
- Metyyliiselluloosaliisteri, Tapettitehdas Pihlgren & Ritola Oy
- NonWoven Kangasliima, Casco
- Seinäliima Premium, Casco
- Paraloid B 72 -akryylihartsi (Löytö Oy, salin 215 amfora)
- Paraloid B 72 -liima (etyyliasetaatissa) (Löytö Oy, salin 215 amfora)

Retusointi:

- Akryylituubivärit (Sennelier, Schmincke, Royal Talens)
- Öljytuubivärit (Amsterdam, Sennelier, Schmincke, Royal Talens, Rembrandt)
- PanPastell kuivapastellit
- Pastelliliidut
- Titebond Hide glue nahkaliima (huoneen 101 tiski)
- Korjaushuopakynä, sävy tammi, Liberon (huoneen 101 tiski)
- Kultapronssijauheet, Kirjovärit
- Pigmentit, Kirjovärit
- Painting Medium 083, Talens
- Acrylic Retarder, Amsterdam

Marmoroinnit:

- Purified Linseed Oil, Talens
- Sikkatiivi, Talens
- Öljytuubivärit
- Pigmentit

Pohjamaalit:

- Otex, tartuntapohjamaali, Tikkurila Oyj
- Otex akva, tartuntapohjamaali, Tikkurila Oyj
- Rigo Verffabriek Toplin
- Ferrex ruosteenestomaali, Teknos
- Sisäpohjamaali, Uula Color Oy

Pintamaalit:

- Sisustusmaali, Uula Color Oy
- Saxotol öljymaali, Kirjovärit Oy
- Pellavaöljymaali, Ottosson
- Futura Aqua 40, Teknos

Tasoitteet:

- Snickeri A, Alltek
- LF hienotasoite, Alltek
- LG täyttötasoite, Alltek
- Mallikipsi, Tempera
- Modostuc, Museoiden Hankintakeskus
- Goldband käsikipsilaasti, Knauf
- Ledan TA1, injektiolaasti, Tecno Edile

Liuottimet:

- Sinol, Berner
- Etax A7, Altia
- Asetoni, Kiilto Oy
- Mineraalitärpätti, Tikkurila Oyj
- Balsamitärpätti, Ottosson Färgmakeri

Lakat:

- Le Tonkinois -öljylakka, Joubert & Cien
- Väritön ja vahaton sellakka, Kymin Palokärki
- Helo 15 ja 40, Teknos Oy

Muut:

- Liitujauho, Nordweiss
- Pintavahvistuskangas Fintex FT
- Japaninpaperi 18g
- Luonnonkumisieni (puhdistus), Museoiden Hankintakeskus
- Avatint plus sävytyspastat, Tikkurila Oyj

Tilat, joiden maaleissa käytetty NCS S-koodeja

Huoneet 104 ja 105:

Rigo Verffabriek Toplin, liimamaalin pohjustus NCS S 2010-Y40R)

107, kattopinnat: Paikkamaalaus suoritettiin Uulan Sisustusmaalilla, sävykoodi: NCS S 1502-Y, jatkosävytys työmaalla

107, kattopalkit:

- pohjamaali: Sisäpohjamaali, Uula Color
- pintamaali: Sisustusmaalilla, Uula Color, sävykoodi NCS S 1502-Y, jatkosävytys työmaalla.

201 käytävien katot, restaurointimaalaustyöt

Keskikentät:

- Pohjamaali: Sisäpohjamaali, Uula Color, sävykoodi NCS S 1510-Y
- Pintamaali: Sisustusmaali, Uula Color, sävykoodit NCS S 1510-Y ja NCS S 2010-Y himmeä ja NCS S 1510-Y ja NCS S 2010-Y puolihimmeä, jatkosävytys työmaalla

Kehyslistat ja palkisto:

- Pohjamaali: Sisäpohjamaali, Uula Color, sävykoodi NCS S 2005-G70Y
- Pintamaali: Sisustusmaali, Uula Color, sävykoodi NCS S 2005-G70Y, puolihimmeä, jatkosävytys työmaalla

301, lasikaton holkka

Lasikaton kehys, puu- ja metallipalkisto sekä lasikaton avattavien ikkunoiden puitteet: Retusointi- ja paikkamaalit: Futura Aqua 40, Teknos sävykoodi NCS S 1002-Y, jatkosävytys työmaalla

Kipsikasetoinnin puinen yläpalkisto:

- Retusointi, akryylituubivärit: titan valkoinen, keltaokra, luonnon sienna, luonnonumbra, van Dyke-ruskea (Van Gogh, Amsterdam, Rembrandt).
- Hidastin: Acrylic Retarder, Amsterdam

Kipsikasetointi ja holkan penkkiä muodostava hylly, lippa:

- Pohjustus: perusvalkoinen Otex Akva (Tikkurila Oyj)
- Pohjamaali: ohennettu Pellavaöljyjaali Titaani-sinkkivalkoinen, Okrankeltainen, Luonnon umbra, Punaokra, maali sävytetty työmaalla (Ottoson Färgmakeri)
- Pintamaali: Pellavaöljyjaali Titaani-sinkkivalkoinen, Okrankeltainen, Luonnon umbra, Punaokra, maali sävytetty työmaalla (Ottoson Färgmakeri)
- Ohennin: Balsamitärpätti (Ottoson Färgmakeri)

Rosettien taustat, 1891 rappauspinta ja profiililistat:

- PanPastel-kuivapastellit: Titanium white, Neutral Grey, Yellow Ochre, PanPastel irtovärit

Rosettien liimamaalipatinointi:

- Liitujauho, Tempera
- Perinteinen tapettiliisteri, Tapettitehdas Pihlgren ja Ritola
- Pigmentit: titan valkoinen, keltaokra, luonnonumbra, oksidimusta, ultramariininsininen

301, lasikaton holkka / porrashallin yläpalkisto

Hammaslista, korniisi, friisi, muotolista, arkkitraavi ja palkiston alapinta:

- Pohjustus: perusvalkoinen Otex Akva (Tikkurila Oyj)

- Pohjamaali: Sisäpohjamaali, Uula Color, sävykoodi NCS S 0907-G90Y
- Pintamaali: Sisustusmaali, Uula Color, puolihimmeä, sävykoodi NCS S 0907-G90Y (jatkosävytys työmaalla)

301, lasikaton holkka / porrashallin keskipalkisto

Peruspinta:

- Pohjustus: Otex Akva (Tikkurila Oyj), sävykoodi NCS S 1502-Y.
- Pohjamaali: Sisäpohjamaali (Uula Color), sävykoodi NCS S 0907-G90Y.
- Pintamaali: Sisustusmaali puolihimmeä ja puolikiiltävä (Uula Color), sävykoodi NCS S 1502-Y, sävytystä jatkettu työmaalla Tikkurila Avantit sävypastoilla).

Palkiston yläpinta:

- Pohjustus: Otex Akva tartuntapohjamaali, Tikkurila.
- Pohjamaali: Sisäpohjamaali (Uula Color), sävykoodi NCS S 2005-G90Y.
- Pintamaali: Sisustusmaali himmeä (Uula Color), sävykoodi RAL 7032, sävytystä jatkettu työmaalla Tikkurila Avantit sävypastoilla), Uula.

Palkiston alapinta:

- Pohjustus: Otex Akva tartuntapohjamaali, Tikkurila.
- Pohjamaali: Sisäpohjamaali (Uula Color) NCS S 2005-G90Y.
- Pintamaali: Sisustusmaali puolihimmeä ja puolikiiltävä (Uula Color), sävykoodi NCS S 2005-G90Y, sävytystä jatkettu työmaalla Tikkurila Avantit sävypastoilla

301 Porrashalli 3. kerros käytävä / Harmaat pilasterit, vuosien 1987–1991 peruskorjauksen aikaiset pinnat

- Pohjamaali: Pellavaöljymaali Saxotol (Sax Farben), sävykoodi: NCS S 2020-Y20R

- Pintamaali: Pellavaöljymaali Saxotol puolikiiltävä (Sax Farben), sävykoodi NCS S 5020-Y20R. Maalien sävytystä jatkettu työmaalla Avantit sävypastoilla ja pigmenteillä.
- Apuaine: Kaoliinijauhe china Clay, Kirjovärit Oy
- Himmennin: Gelomat-himmennysaine (Le Tonkinois)
- Sävytys: Avantit sävypastat (Tikkurila Oyj)

301 Porrashalli 3. kerros käytävä / Seinäpinnat, keltaisten seinäkenttien paikkamaalausalueet

- Pohjamaali: Pellavaöljymaali Saxotol (Sax Farben), sävykoodi: NCS S 2020-Y20R
- Pintamaali: Pellavaöljymaali Saxotol, puolikiiltävä (Sax Farben), sävykoodi NCS S 2050-Y20R. Sävytystä jatkettu työmaalla tuubiöljyväreillä:
 - yellow ochre, kadmium yellow, ivory black, raw sienna, burnt sienna (Rembrandt)
- Apuaine: Kaoliinijauhe china Clay, Kirjovärit Oy
- Himmennin: Gelomat-himmennysaine, Le Tonkinois

Punainen kehys:

- Pohjamaali: Pellavaöljymaali Saxotol (Sax Farben), sävykoodi NCS S 2020-Y20R
- Pintamaali: Pellavaöljymaali Saxotol, puolikiiltävä (Sax Farben), sävykoodi NCS S 3060-Y70R ja NCS S 3560-Y70R
- Apuaine: Kaoliinijauhe china Clay (Kirjovärit Oy)
- Himmennin: Gelomat-himmennysaine (Le Tonkinois)

301 Seinäpinnat, retusointi (vuoden 1904 pinnat)

- Retusointi ja paikkakorjaus: tuubiakryylivärit (Amsterdam, van Gogh, Primakryl)
- Apuaine: himmennin 50 558 Acryl Mattierungsmittel, Schmincke
- Hidastin: Acrylic Retarder, Amsterdam

301 seinien uudet sähköjohdot

- Futura Aqua himmeä (Teknos),
sävykoodi NCS S 4020-Y10R,
sävytystä jatkettu työmaalla sävytyspastoilla

Parvet 324, 326, 329 ja 330

Ikkunasmayygien pintamaali: Pellavaöljymaali Saxotol, puolikiiltävä (Sax Farben), sävykoodi NCS S 6010-Y50R / 7020-Y40R.

Mosaiikkibetonilattiat:

- Kivikitti (kiviliima) ja kovete, Tenax. Kivikitti, sävyt: grigio, jura, rosso, nero, grigio scuro, paglierino ja bianco.
- Suojakäsittelyaine Porosol, Wetrok AG